

Note: The tonic system has been changed from polytonic to monotonic.

A few corrections on typing mistakes have been included within brackets.

Σημείωση: Ο τονισμός έχει αλλάξει από πολυτονικό σε μονοτονικό. Μερικές τυπογραφικές διορθώσεις σημειώνονται με [].

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΛΥΛΑ

ΤΟΜΟΙ Α' Β' Γ' Δ'

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΦΕΞΗ

ΤΟΜΟΣ Α

ΡΑΨΩΔΙΑ Α-Ζ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

Ραψωδία Α

Τον άνδρα, μούσα, λέγε μου, πολύτροπον, ‘που εις μέρη
πολλά επλανήθη, αφού έρριξε την ιερήν Τρωάδα·
και ανθρώπων είδε αυτός πολλών ταις χώραις και την γνώμην
έμαθε, και ‘ς τα πέλαγα πολλά ‘παθε ζητώντας
με τους συντρόφους άβλαπτος να φθάση ‘ς την πατρίδα. 5
αλλ’ όμως δεν κατώρθωσε να σώση τους συντρόφους·
ότι εχαθήκαν μόνοι τους απ’ τ’ ανομήματά τους·
μωροί, ‘που τ’ Υπερίονα Ήλιου τα βώδια ‘φάγαν,
κ’ εκείνος της επιστροφής τους πήρε την ημέρα.
τούτα ειπέ κάπουθε κ’ εμάς, θεά, κόρη του Δία. 10

.
Τότ’ οι άλλοι, όσοι δεν χάθηκαν, ‘ς τα σπίτια τους όλ’ ήσαν,
σωσμένοι από τον πόλεμο και απ’ του πελάου τα βάθη·
μόνον αυτόν, ‘που του ‘λειπε η πατρίδα και η συμβία,
κρατούσ’ η νύμφη Καλυψώ, σεπτή θεά, μεγάλη,
‘ς τα κοίλα σπήλαια και άνδρα της επόθει να τον κάμη. 15
αλλά ‘ς τον κύκλο των καιρών ο χρόνος όταν ήλθε,
‘που ‘ς την Ιθάκη του οι θεοί να γύρη είχαν ορίσει,
και τότε ακόμη εστέναζε μακράν των ποθητών του·
και όλ’ οι θεοί λυπιόνταν τον, αλλ’ όχι ο Ποσειδώνας·
κ’ εμίσ’ αυτός θανάσιμα τον θείον Οδυσσέα 20
πριν φθάση ‘ς την πατρίδα του. αλλ’ είχε τότ’ εκείνος
περάσει ‘ς τους Αιθίοπαις, ‘που πέρα κατοικούσι,
κ’ εις δυο σχισμένοι ευρίσκονται, ύστεροι των ανθρώπων,
του Ηλιού, ‘που βγαίν’, η μια μεριά, του Ηλιού, που πέφτ’,
[η άλλη,
από κριάρια να δεχθή και ταύρους εκατόμβη. 25
αυτού κείνος εχαίρονταν ‘ς την τράπεζα· κ’ οι άλλοι
ήσαν μαζί ‘ς τα μέγαρα τ’ αστραποφόρου Δία·
και λόγον άρχιζε θεών και ανθρώπων ο πατέρας·
τον Αίγισθο θυμήθηκε, ‘που ο πέρα εξασκουμένος
Ορέστης εθανάτωσεν ο Αγαμεμνονίδης· 30
αυτόν τότ’ ενθυμούμενος των αθανάτων είπε·

.
«Ωιμέ! οι θνητοί πώς τους θεούς βαρειά κατηγορούσι!
πως τα κακά’ ρχονται απ’ εμάς λέγουν, και ωστόσο εκείνοι
από ταις ανομίαις τους, και όχι απ’ την μοίρα, πάσχουν·
και όχι απ’ την μοίρα ο Αίγισθος ιδού τ’ Ατρείδη επήρε 35
την σύντροφο, κ’ εφόνευσεν αυτόν άμ’ επανήλθε·

κ' εγνώριζε τον όλεθρο, τι τού' χαμε προείπει
εμείς, όταν τον άγρυπνο του στείλαμεν Ερμεία,
να μη ζητά την σύντροφον, αυτόν να μη φονεύση,
ότι τ' Ατρείδη εκδίκησι θε να 'λθη απ' τον Ορέστη, 40
άμ' ανδρωθή και 'ς την ψυχή την γη του επιποθήση.
αυτά 'πε ο Ερμής καλόγνωμα, αλλά τον νου τ' Αιγίσθου
δεν άλλαξε· κ' ιδού μαζί τώρα τα πλέρωσ' όλα».

.
Τότε η θεά τ' απήντησεν, η γλαυκομάτ' Αθήνη·
«Κρονίδη, ω πατέρα μας, πρώτε των βασιλέων, 45
'ς τον όλεθρο, 'που του 'πρεπε, καλά 'πεσεν εκείνος·
όμοια κάθ' άλλος ας χαθή, 'που τέτοια πάλιν πράξη.
αλλά μου σχίζει την καρδιάν ο άμοιρος Οδυσσέας,
οπού καιρούς κακοπαθεί μακράν των ποθητών του,
μέσα εις νησί περίβρεκτο, 'ς τ' αφάλι της θαλάσσης, 50
χλωρό νησί, και αυτού θεά την κατοικιά της έχει,
η κόρη του κακόγνωμου Άτλαντα, οπού τα βάθη
γνωρίζει όλης της θάλασσας, και αυτός φυλά τους στύλους
τους μακρυνούς, οπ' ουρανό και γην αποχωρίζουν.
εκείνου η κόρη αυτόν κρατεί τον δύστυχο, 'που κλαίει, 55
και πάντα με γλυκόλογα πασχίζει να του σβήση
τον πόνο της Ιθάκης του· και αρκούσε τ' Οδυσσέα
να ίδη οπού σηκώνεται καπνός από την γη του,
και ν' αποθάνη επιθυμεί· ουδ' η καρδιά σου, Ολύμπιε,
μαλάζεται· και με θυσιαίς δεν σ' έχει αυτός τιμήσει, 60
'ς την Τροία την ευρύχωρη, 'ς τα πλοία των Αργείων;
ώ Δία, πώς εμίσησες τόσο τον Οδυσσέα;»

.
Και ο Δίας της απάντησεν, ο νεφελοσυνάκτης·
«Τέκνον, ποιος λόγος σου 'φυγε των οδοντιών το φράγμα!
να λησμονήσω εγώ ποτέ τον θείον Οδυσσέα, 65
οπού πρωτεύει των θνητών 'ς τον νου και για τα δώρα,
'που των θεών επρόσφερνε των ουρανοκατοίκων;
αλλ' ο γεωφόρος έχει του χολήν ο Ποσειδώνας
άσπονδη, 'πώσβησεν αυτός του Κύκλωπα το μάτι,
του ισόθεου Πολύφημου, 'που εις όλους μέγας είναι 70
τους Κύκλωπαις, κ' η Θόωσα τον γέννησεν, η κόρη
του Φόρκυνα, της άγριας της θάλασσας κυρίου,
αφού 'ς τα σπήλαια πλάγιασε σιμά 'ς τον Ποσειδώνα.

ιδού γιατί τον Οδυσσηά ο σείστης Ποσειδώνας
 δεν θανατόνει, αλλά μακρυνά τον σπρώχνει από την γην του. 75
 αλλ' ελάτ' όλοι, ας εύρουμε το πώς θε να επανέλθη
 εκείνος 'ς την πατρίδα του· θα παύση την οργή του
 ο Ποσειδώνας άσφαλτα, και δυνατόν δεν είναι
 'ς όλους ενάντια τους θεούς να πολεμήση μόνος».

.
 Τότε η θεά τ' απάντησεν, η γλαυκοματά' Αθήνη· 80
 «Κρονίδη, ω πατέρα μας, πρώτε των βασιλέων,
 και αν των μακάρων των θεών αρέσει τώρα τούτο,
 Οδυσσηάς ο πολύγνωμος να 'λθη 'ς τα γονικά του,
 τον μηνυτήν ας στείλουμεν Ερμή τον αργοφόνο,
 'ς της Ωγυγίας το νησί, ευθύς να ειπή της νύμφης 85
 εκεί της καλοπλέξουδης την καθαρή βουλή μας,
 ο Οδυσσηάς ο αδάμαστος 'ς την γη του να επανέλθη·
 και 'ς την Ιθάκη θα 'μπω εγώ να σπρώξω τον υιό του
 σφοδρότερα, και την ψυχή να του γεμίσω θάρρος,
 τους κομοφόρους Αχαιούς εις σύνοδο να κράξη, 90
 για ν' αρνηθή το σπίτι του δημόσια των μνηστήρων,
 'που σφάζουν ακατάπαυτα τ' αρνιά του και τα βώδια·
 και αυτόν 'ς την Πύλον ύστερα και Σπάρτη θα οδηγήσω,
 να μάθη για τον γυρισμό τ' αγαπητού πατρός του,
 και όπως 'ς τον κόσμον εύμορφη τον περιλάβη φήμη». 95

.
 Είπε· 'ς τα πόδια τα καλά προσέδεσε πεδούλια
 ολόχρυσα και άφθαρτα, 'που εφέρναν την επάνω
 'ς την θάλασσα, 'ς την άπειρη την γη σαν τους αέραις.
 κοντάρι επήρε δυνατό μ' ακονισμένη λόγχη,
 βαρύ, μεγάλο, στερεό, μ' αυτό δαμάζ' ηρώων 100
 τα πλήθη, εις όσους οργισθή φρικτού πατρός η κόρη·
 και από του Ολύμπου ταις κορφαίς εχύθη και κατέβη·
 κ' εις τ' Οδυσσηά τα πρόθυρα, μες την Ιθάκη, εστάθη
 εις το κατώφλι της αυλής, κ' εκράτει το κοντάρι,
 και ξένον, τον Μέντη, ώμοιαζε της Τάφου βασιλέα. 105
 κ' ηύρεν εκεί τους ανδρικούς μνηστήραις, οπού τότε
 'ς την θύρα εμπρός με τους πεσσούς ξεδίναν, καθισμένοι
 εις τα τομάρια των βωδιών, οπού 'χαν σφάξει εκείνοι.
 και οι κήρυκες και οι πρόθυμοι θεράποντες τριγύρω,
 άλλοι κρασί με το νερόν έσμικαν 'ς τους κρατήραις, 110

ταις τράπεζαις ἄλλοι ἐπλεναν με ολότρυπα σφογγάρια,
κ' εμπρός ταις 'βάζαν· κρέατα πολλά μοιράζαν ἄλλοι.

·
Και ο θεϊκός Τηλέμαχος την εἶδε πολύ πρῶτος·
μες τους μνηστήραις κάθονταν με την καρδιά θλιμμένη,
'ς τον νου θωρώντας τον λαμπρόν πατέρ', αν ἴσως ἔλθη 115

κάπουθε, και 'ς τα δώματα σκορπίση τους μνηστήραις,
να μείνη εκείνος βασιληάς και κύριος εις το βιο του.
μ' αυτά 'ς τον νου, καθήμενος μαζί τους, την Αθήνη
ξάνοιξε κ' ἴσια χύθηκε 'ς τα πρόθυρα, ὅτι εντράπη
πολύν να στέκεται καιρόν ο ξένος εις την θύρα. 120

το δεξί χέρι ἐπιασεν, ἐπήρε το κοντάρι,
και αυτήν ἀμ' ἐπροσφώνησε με λόγια πτερωμένα·

·
«Ω ξένε, χαίρε, και ἀπ' ἐμάς θα φιλευθής, και πρῶτα
να γευματίσης, κ' ὕστερα να εἰπής ποιάν ἔχεις χρεία».

·
Εἶπε και ἐπροπορεύθηκε, κ' η Αθήνη αυτού κατόπι· 125

και εις το παλάτι το υψηλόν ἀμ' ἦλθαν μέσα, εκείνος
'ς τον μακρὸν στύλο κολλητά ἔστησε το κοντάρι
'ς την θήκη την καλόξυστην, ὅπ' ἄλλα πολλά ἦσαν
του στερεόκαρδου Οδυσσῆα στημένα εκεί κοντάρια.
και αυτήν ἐκάθισ' εις θρονί, 'π' ἔστρωσε με σινδόνι, 130
κ' ἦταν ωραίο, τεχνικό και εἶχεν υποπόδι·

πήρε και αυτός λαμπρό σκαμνί σιμά της, των μνηστήρων
μακράν, μήπως ο θόρυβος τον ξένον ἐνοχλήση,
και το τραπέζι βαρεθῆ, αν ἔσμιγε μ' αὐθάδεις,
και ὅπως για τον πατέρα του, οπού 'λειπε, ἐρωτήση· 135

και νίψιμο η θεράπεινα φέρνει και ἀπό προχύτη
χύνει, εὐμορφον, ολόχρυσον, 'ς ολάργυρη λεκάνη,
για να νιφθούν, κ' ἕνα ξυστό τραπέζι βάζει εμπρός τους.
και η σεβαστή κελλάρισσα τον ἄρτο παραθέτει,
και ἀπ' ὅσα φύλαγε φαγιά προσφέρει τους περίσσα. 140

και κρέατα κάθε λογῆς εις τα πινάκια φέρνει
ο μοιραστής, και ολόχρυσον ποτήρια παραθέτει·
συχνά 'ς αυτούς και ο κήρυκας ἐρχονταν και τους κέρνα.

·
Και μέσα ἐπήκαν οι ἀνδρικοί μνηστήρες, και κατόπι
εις ταις καθήκλαις, 'ς τα θρονιά, καθίσαν 'ς την ἀράδα· 145

και το νερό τους έχυσαν οι κήρυκες ‘ς τα χέρια,
η δούλαις εις τα κάνιστρα τον άρτον εσωρεύαν,
και τους κρατήραις με κρασί στεφάνωσαν οι νέοι·

και άπλωσαν κείνοι ‘ς τα έτοιμα φαγιά ‘που ‘χαν εμπρός τους·
και του φαγιού και του πιοτού την όρεξι αφού σβήσαν, 150
εις άλλα τότε εστράφηκεν ο πόθος των μνηστήρων,
εις το τραγούδι, εις τον χορό, της τράπεζας τα δώρα.
λαμπρήν κιθάραν έβαλεν ο κήρυκας ‘ς τα χέρια
του Φήμιου, ‘που βιαζόμενος τραγούδαε των μνηστήρων·
και άρχισε κιθαρίζοντας καλό τραγούδι εκείνος. 155
τότε είπεν ο Τηλέμαχος την γλαυκομάτ’ Αθήνη,
ζυγόνοντας την κεφαλήν, οι άλλοι μην ακούσουν·

·
«Ω φίλε ξένε, ό,τι θα ειπώ θα κατακρίνης τάχα;
για τούτ’ αυτοί φροντίζουνσι, κιθάρα, και τραγούδι,
ήσυχ’, αφού το ξένο βιο απλέρωτ’ αυτοί τρώγουν, 160
ανδρός ‘που τ’ άσπρα κόκκαλα τώρα η βροχή σαπίζει
‘ς την γη ριμμένα, ή τα κυλά ‘ς την θάλασσα το κύμα·
αν ‘ς την Ιθάκην έβλεπαν εκείνον να επανέλθη,
θα εύχονταν ελαφρότεροι ‘ς τα πόδια να ‘ναι όλοι,
κάλλιο παρά πλουσιώτεροι ‘ς ένδυμα και χρυσάφι. 165
κ’ έτσι εκακοθανάτισεν εκείνος, ουδέ πλέον
παρηγορεί μας αν κανείς θνητός ειπή πως θα ‘λθη·
κ’ εκείνου της επιστροφής εχάθηκεν η ‘μέρα.
αλλά μ’ αλήθεια λέγε μου, ποιος είσαι των ανθρώπων
και πόθεν; και πού η πόλι σου υπάρχει κ’ οι γονείς σου; 170
με ποιό καράβι εδώ ‘φθασες, με ποιόν τρόπον οι ναύταις
εις την Ιθάκη σ’ έφεραν; και ποιό καυχόνταν που ‘ναι;
ότι εδώ πέρα συ πεζός δεν έφθασες, πιστεύω.
και πάλιν τούτο λέγε μου μ’ αλήθεια, να το μάθω,
αν τώρα εδώ πρωτέρχεσαι, ή ξένος πατρικός μου 175
είσ’, επειδ’ ήλθαν άνθρωποι πολλοί ‘ς το σπίτι τούτο
άλλοι, επειδή κοινωνικός άνθρωπων και αυτόν ήταν».

·
Τότε η θεά τ’ απάντησεν, η γλαυκομάτ’ Αθήνη·
«Κ’ εγώ μ’ αλήθεια θα σου ειπώ εκείνα οπ’ ερωτάς με·
Μέντης του φιλοπόλεμου καυχιούμαι τ’ Αγχιάλου 180
ότι είμ’ υιός, και βασιληάς των ναυτικών Ταφίων·
με πλοίον και με συντροφιάν έφθασα και πηγαίνω,

το μαύρο πέλαο σχίζοντας, ‘ς ανθρώπους αλλοφώνους,
‘ς την Τέμεση, για χάλκωμα και σίδηρο τους φέρω.
κ’ έξω απ’ την πόλιν άφησα το πλοίο, ‘ς τον λιμένα 185
το Ρείθρον, αποκάτωθε του δασερού Νηίου·

και πατρικοί καυχιούμασθε παλαιόθ’ ανάμεσόν μας
ξένοι, και αν θέλεις πήγαινε τον γέρο να ερωτήσης
ήρωα Λαέρτην, όπου πλειά δεν έρχεται ‘ς την πόλι,
ως λένουν, αλλά ‘ς τους αγρούς πέρα κακοπαθαίνει, 190
με γραίαν υπηρέτριαν, οπού πιτό και βρώσι

του παραθέτει, όταν αυτού τα μέλη πάρη ο κόπος,
‘ς το κάρπιμο ενώ σέρνεται κηπάρι αμπελοφόρο.
κ’ ήλθα επειδή ο πατέρας σου ελέγετο πως ήταν
εις την πατρίδα· αλλ’ οι θεοί τον δρόμο του εμποδίζουν· 195
τί δεν απέθανε ‘ς την γην ο θείος Οδυσσέας,

αλλ’ είναι ακόμα ζωντανός ‘ς τα πέλαγα, κλεισμένος
μέσα εις περίβρεκτο νησί, και άνδρες κακοί τον έχουν
άγριοι, κ’ εις το πείσμα του θαρρώ πως τον κρατούσι.
και θα σου ειπώ προμάντευμα, ‘που τώρα εις την καρδιά μου 200
μου βάζουν οι αθάνατοι, και ν’ αλητεύση ελπίζω,

αν και ούτε μάντις είμ’ εγώ ούτε είμαι ορνιθοκρίτης.
μακράν ακόμη απ’ την γλυκειά πατρίδα δεν θα μείνη
πολύν καιρόν, ουδ’ αν δεσμά τον έχουν σιδερένια·
ότ’ είναι πολυμήχανος, θα σοφιθή να φύγη. 205
αλλ’ έλα τώρα λέγε μου με όλη την αλήθεια,

αν τέτοιος άνδρας καθ’ αυτό παιδί ‘σαι τ’ Οδυσσέα·
και φοβερά ‘ς την κεφαλή, ‘ς τα εύμορφα μάτια μοιάζεις
εκείνου, επειδή σμίγαμε συχναίς φοραίς αντάμα,
πριν εις την Τροίαν αναιβή, ‘π’ ανέβηκαν κ’ οι άλλοι 210
‘ς τα βαθουλά καράβια τους, οι πρώτοι των Αργείων.

τον Οδυσσέ’ από τότε εγώ δεν είδα, ούτ’ εμέ κείνος».
·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνης·
«Θα σου ομιλήσω, ξέν’, εγώ με όλη την αλήθεια· 215
υιόν εκείνου η μάννα μου με λέγει, αλλ’ εγώ τούτο
δεν ξεύρω· ποιος εγνώρισε ποτέ την γέννησί του;

και άμποτε να ‘χα γεννηθή απ’ άνδρα ευτυχισμένον
οπού το γήρας εύρηκε ‘ς το μέσο των καλών του·
και τώρ’ ο αμοιρότατος απ’ όλους τους ανθρώπους
πατέρας μ’ είναι, ως λένουσιν, αφού τούτ’ ερωτάς με».
220

.
Τότε η θεά τ' απάντησεν, η γλαυκομάτ' Αθήνη·
«Όχι, δεν θέλουν άγνωστη να μείνη η γενεά σου
οι αθάνατοι, αν σ' εγέννησε τέτοιο η Πηνελόπη.
αλλά μ' αλήθεια λέγε μου· τι τράπεζα είναι τούτη;
και τι το πλήθος; και προς τι τα θέλεις τούτα; γάμος 225
είναι ή συμπόσιον; επειδή συντροφικά δεν είναι·
με πόσην υπερήφανην αποκοτιά συντρώγουν,
κύττα, μέσα 'ς τα δώματα· σφόδρα θ' αγανακτήση
όποιος και αν έλθη φρόνιμος τός' άπρεπα θωρώντας».

.
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνης· 230

«Ξένε, αφού τούτα μ' ερωτάς και μέ ζητείς να μάθης,
πλούτη θε να 'χε και τιμαίς άλλοτε αυτό το σπίτι,
ο άνδρας όσ' ευρίσκονταν εκείνος 'ς την πατρίδα.
οι αθάνατοι κακόγνωμα τώρ' άλλ' αποφασίσαν,
'π' αυτόν έκαμαν άγνωστον, ως άλλος δεν ευρέθη· 235
επειδή δεν θα μ' έθλιβεν ο θάνατός του τόσο,

εάν με τους συντρόφους του είχε σβυσθή 'ς την Τροίαν,
ή, αφού τον πόλεμο έπλεξεν, εις παθηταίς αγκάλαις·
τάφον τόντ' οι Παναχαιοί θα εσήκοναν εκείνου,
και δόξα θα 'παιρνε λαμπρή ν' αφήση του παιδιού του· 240
και τώρ' η Άρπυιαις άδοξα τον σήκωσαν εχάθη

αγνώριστος, ανάκουστος, κ' εμέν' άφησε πόνους
και κλάυματα· ουδ' οδύρομαι για κείνον τώρα μόνον,
γιατί και άλλα παθήματα οι αθάνατοι μου δώσαν.

ότι όσ' υπάρχουν δυνατοί 'ς τα νησιά γύρω, οι πρώτοι 245
του Δουλιχιού, της Σάμης και της σύδενδρης Ζακύνθου,
και άμ' όσοι μες την πετρωτήν Ιθάκη ηγεμονεύουν,
την μητέρ' όλοι, μου ζητούν και φθείρουν μου το σπίτι·
και αυτόν τον γάμον, 'που μισεί, κείνη ούτ' αρνιέται αλλ' ούτε
να τον τελειώση δύναται· κ' εκείνοι καταλύουν 250
το σπίτι μου, και ογλήγορα κ' εμέ θα θανατώσουν».

.
'Σ τα κακά τόσα ωργίσθηκε κ' είπε η Παλλάδ' Αθήνη·
«Ωιμένα, πόσην τ' Οδυσσηά, 'που λείπει, έχεις ανάγκη,
εκείνος τους αδιάντροπους μνηστήραις να κτυπήση!
διότι αν τώρ' ερχόμενος 'ς τα πρόθυρα του δόμου 255
στήνονταν, με περίκρανο, μ' ασπίδα και δυ' ακόντια,

τέτοιος όποιον είδ' αυτόν 'ς το σπίτι μου εγώ πρώτα,
οπ' έπινε κ' ετέρπονταν και τότε από τον Ίλο
τον Μερμερίδη εγύριζε μέσ' από την Εφύρη· —
ότι και αυτού με το γοργό καράβι τ' ο Οδυσσέας 260
πήγε ανδροφόνο βότανο ζητώντας για ν' αλείφει

τα χάλκινα τα βέλη του· δεν το 'δωκεν εκείνος
φοβούμενος την όργητα των αθανάτων· όμως
του το 'δωκε ο πατέρας μου 'π' αγάπ' αυτόν περίσσα·—
τέτοιος αν έλθ' ο Οδυσσέας να πέση 'ς τους μνηστήραις, 265

'ς όλους ταχύς ο θάνατος, πικρός θα γείνη ο γάμος,
αλλ' όλ' αυτά 'ς την δύναμι των αθανάτων μένουν,
αν θα 'λθ' ή όχι ενάντια τους εκδίκησι να πάρη
'ς τα μέγαρά του· να σκεφθής ωστόσο εγώ σου λέγω
το πώς από το σπίτι σου να διώξης τους μνηστήραις. 270

κ' έλ' άκουσέ με, πρόσεχε 'ς τους εδικούς μου λόγους·
αύριο τους ήρωαις Αχαιούς συγκάλεσε κ' εις όλους
την γνώμη σου φανέρωσε, με τους θεούς μαρτύρους·
'ς τα σπίτια τους να σκορπισθούν πρόσταξε τους μνηστήραις·
και αν η μητέρα επιθυμεί τον γάμο, ας επανέλθη 275

εις του πατρός το μέγαρο, που 'ναι πολύς και μέγας·
τον γάμο αυτοί θα κάμουν και δώρα θα ετοιμάσουν
πολλύτατ', όσ' αρμόζουσιν αγαπημένης κόρης,
και σε τον ίδιον φρόνιμο θα συμβουλευσω μέτρο·
καράβι αφού λάβης καλό μ' είκοσι κουπηλάταις, 280

για τον πατέρα, οπού καιρούς λείπει, να μάθης έβγα,
ή των θνητών κάποιος σου ειπή, ή την φωνήν ακούσης,
'που από τον Δί' ερχόμενη γεννοβολά την φήμη.
'ς την Πύλο πρώτα πήγαινε, 'ς τον Νέστορα τον θείο,
κείθε 'ς την Σπάρτη, ς' τον Ξανθό Μενέλαο, να ερωτήσης, 285

ότ' ύστερος των Αχαιών χαλκοχιτώνων ήλθε.
και αν ο πατέρας ότι ζη και θα γυρίση ακούσης,
τότε, και ας στενοχωρηθής, υπόμειν' έναν χρόνο.
και αν πάλιν ότι απέθανεν ακούσης και ότι εχάθη.
γύρισε τότε εις την γλυκειά την γη την πατρική σου, 290

και μνήμα εκείνου σήκωσε, κ' εντάφια, ως πρέπει, δώρα
δόσε πολλά, και υπάνδρευσε κατόπι την μητέρα.
και αμ' ενεργήσης όλ' αυτά, κ' εις όλα δώσης τέλος,
'ς τον νου σου τότε μέτρησε και 'ς της ψυχής τα βάθη,
πώς 'ς τα δικά σου μέγαρα να κόψης τους μνηστήραις, 295

είτε με δόλο ή φανερά· και πλειά δεν σε συμφέρει
παιδιού να ‘χης φρονήματα, μικρός αφού δεν είσαι·
και δεν ακούς πώς ο λαμπρός Ορέστης εδοξάσθη
‘ς τον κόσμο, ότι εφόνευσεν αυτός τον δολοφόνον
Αίγισθο, ‘που του φόνευσε τον ένδοξον πατέρα; 300
φίλε, και συ, ‘που ‘σαι καλός και μέγας, ως σε βλέπω,
γενναίος γίν’, οι απόγονοι να σε καλολογήσουν.
αλλ’ ήδη εγώ ‘ς τ’ ογλήγορο καράβι θα καταίβω,
κ’ οι σύντροφοί μου αγανακτούν, θαρρώ, ‘που περιμένουν.
και συ μόνος σου φρόντιζε, και ψήφησε ό,τι σου ‘πα». 305

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνης·
«Ξένε, πολύ καλόγνωμα τα λέγεις, ως πατέρας
εις το παιδί του, και απ’ τον νου ποτέ δεν θα μου φύγουν.
αλλ’ έλα μείνε, μ’ όση βια και αν έχης ‘ς το ταξίδι,
όπως αφού πρώτα λουσθής κ’ ευφράνης την ψυχή σου, 310
γυρίσης ‘ς το καράβι σου χαρούμενος με δώρο
πολύτιμο πανεύμορφο, θησαύρισμα να το ‘χης
από εμένα, ως δίδουν τα των ξένων φίλοι ξένοι».

·
Τότε η θεά τ’ απάντησεν, η γλαυκομάτ’ Αθήνη·
«Όχι, εδώ πλειά μη με κρατής, τι βιάζομαι ‘ς τον δρόμο· 315

και δώρον, όποιον η καρδιά σου λέγει να μου δώσης,
όταν γυρίσω δόσε μου, ‘ς το σπίτι να το πάρω,
πανεύμορφο, και ανταμοιβή θ’ αξίζη προς εσένα».

.
Είπε και αμ’ ανεχώρησεν η γλαυκομάτ’ Αθήνη·
κ’ επέταξεν ωσάν αετός· κ’ εκείνου έβαλε θάρρος 320
εις την καρδιά και δύναμι· και του πατρός την μνήμη
του ξύπνησε πλειότερα· το αισθάνθη μέσα εκείνος,
κ’ εθαύμασ’, επειδή θεός ενόησε πως ήταν.
κ’ εις τους μνηστήραις πέρασεν ευθύς ο ισόθεος άνδρας.

.
Κ’ εις αυτούς έψαλν’ ο λαμπρός αιιδός και αυτοί καθόνταν 325
ήσυχα και άκουαν κ’ έψαλνε των Αχαιών την μαύρην
απ’ την Τρωάδ’ επιστροφή, που ‘χε προστάξει η Αθήνη.
και από τ’ ανώγι απείκασε το θείον άσμα εκείνου,
η Πηνελόπ’ η φρόνιμη, κόρη του Ικαρίου,
και την υψηλήν κλίμακα του δόμου της κατέβη· 330
μόνη όχι, δυο θεράπαινας σιμά την συνωδεύαν·
και ως έφθασεν η αταίριαστη γυναίκα εις τους μνηστήραις,
της καλοκάμωτης σκεπής σιμά ‘ς τον στύλο εστάθη,
‘ς την όψι αντισηκόνοντας τα μαλακά μαντήλια·
κ’ εδώθε της θεράπαινα εστήθη και άλλη εκείθε· 335
και προς τον θείον αιιδόν δακρύζοντας αυτά ‘πε·

.
«Φήμιε, πολλ’ άλλα εγνώριζες, ‘που τους θνητούς μαγεύουν,
όσα εξυμνούν οι αιιδοί, θεών και ανθρώπων έργα.
έν’ απ’ αυτά τραγούδα τους, καθήμενος σιμά τους,
κ’ εκείνοι ας πίνουν ήσυχα· και τούτο παύε τ’ άσμα 340
το θλιβερό, ‘που πάντοτε μου σχίζει την καρδιά,
ότι ‘ς εμένα μάλιστα ακοίμητη ‘ναι η λύπη,
γιατί ενθυμούμαι και ποθώ την κεφαλήν εκείνου,
‘που ‘ς την Ελλάδα η δόξα του και ‘ς τ’ Άργος μέσα εβγήκε».

.
Και ο συνετός Τηλέμαχος· «Μητέρα, δεν αφήνεις 345
τον ποθητόν μας αιιδόν να τέρπη ως θέλει ο νους του;
αίτιοι δεν είν’ οι αιιδοί, μόν’ αίτιος είν’ ο Δίας,
σπού εις καθένα των θνητών των σιτοφάγων δίδει
όπως εκείνος βούλεται· ποσώς δεν έχει κρίμα
τούτος εάν των Δαναών ψάλλη την μαύρη μοίρα· 350

ὅτι ἐπαινοῦν οἱ ἄνθρωποι μάλιστα ἐκεῖνο τ' ἄσμα,
ἔπου εἰς ὅσους τ' ἀκροάζονται νεώτατο ἀντηχάει.
καὶ τὴν καρδιά σου σφίξε συ, με υπομονή ν' ἀκούης·
καὶ δὲν ἐχάθ' ἡ ἐπιστροφή μόνου τοῦ Ὀδυσσέα,
μετὰ τὴν Τρωάδ', ἀλλὰ πολλοὶ ἄλλοι ἐχαθήκαν ἄνδρες. 355
ἀλλ' ἄμε σπίτι, ἔχε ἔς τὸν νοῦ τὰ ἔργα τὰ δικά σου,
τὴν ἀλακάτη, τ' ἀργαλειό, καὶ πρόσταζε τὰς δούλαις
να ἐργάζωνται, καὶ ἀμ' ἀφήσε γιὰ λόγους να φροντίζουν
οἱ ἄνδρες, κ' ἐγὼ μάλιστα, ἔπου ἔμαι ἔς τὸ σπίτι ὁ κύριος».

.
Θαύμασε αὐτὴ κ' ἐγύρισε ἔς τὸ σπίτι, γιὰτὶ ἐδέχθη 360
εἰς τὴν καρδιά τὸν φρόνιμο τὸν λόγο τοῦ παιδιοῦ τῆς·
καὶ ἀφοῦ ἔς τ' ἀνώγι ἀνέβηκε με τὰς γυναῖκαις ἐκλαίει
τὸν ποθητὸν τῆς Ὀδυσσῆα, ἕως ὅτου γλυκὸν ὕπνο
ἔς τὰ βλέφαρά τῆς ἔχυσεν ἡ γλαυκομμάτ' Ἀθήνη.
καὶ ἔς τὰ ἰσκιωμένα μέγαρα οἱ μνηστήρες θορυβήσαν, 365
κ' εὐχήθηκε ὁ καθένας τοὺς σιμά τῆς να πλαγιάσῃ,
καὶ ὁ συνετός Τηλέμαχος τὸν λόγον ἔπήρε κ' εἶπε·

.
«Υβριστικοὶ καὶ ἀπόκοτοι μνηστήρες τῆς μητρός μου,
ἔς τὴν τράπεζ' ἀς τερπώμασθε γιὰ τώρα, καὶ ἀμ' ἀς παύσῃ
ὁ βοητὸς κ' εἴν' εὐμόρφο τέτοιοι ἀοιδὸν ν' ἀκούης, 370
ὡς εἶναι αὐτός, ἔπου τῶν θεῶν εἰς τὴν φωνὴν ὁμοιάζει·
ἀλλ' ἄμα φέξ', εἰς σύνοδο θε να καθίσουμ' ὅλοι,
να σὰς κηρύξω φανερά τὸ σπίτι μου ν' ἀφήστε·
δείπνους ἀλλοῦ ζητήσετε· τρώγετε τὰ δικά σας,
μ' ἀνταλλαγὴ πηγαίνοντας καθεὶς ἔς τὸ σπίτι τ' ἄλλου· 375
καὶ ἀν πάλιν σεις εὐρίσκετε καλὸ καὶ δίκαιο τούτο,
ἀνθρώπου ἐνός ἀπλέρωτα να φθείρετ' ἡ οὐσία,
θερίζετε· καὶ βοηθούς ἐγὼ τοὺς ἀθανάτους
θα κράξω, τὴν ἐκδίκησιν ἴσως μου δώσῃ ὁ Δίας,
κ' ἔτσι ἐδῶ μέσ' ἀπλέρωτα κατόπι ἀφανισθήτε». 380

.
Αὐτὰ ἔπε καὶ ὅλοι ἐδάγκασαν τὰ χεῖλη τοὺς ἐκεῖνοι,
θαύμαζαν τὸν Τηλέμαχον πὼς θαρρετὰ μιλούσε·
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθῃ Ἀντίνοος ἐστράφη καὶ τοῦ εἶπε·

.
«Τηλέμαχ', ἀσφαλτ' οἱ θεοὶ οἱ ἴδιοι σε διδάχνουν
ἔς τοὺς λόγους υπερήφανος καὶ θαρρετός να γίνης· 385

μη τύχη 'ς την περίβρεκτον Ιθάκην ο Κρονίδης
σε καταστήση βασιλιά, 'που το 'χεις πατρικό σου».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου·

«Αντίνοε, κείνο, 'που θα 'πω, θα κατακρίνης τάχα;
και αν τούτ' ο Δίας μου 'δινεν, ήθελ' εγώ το πάρω· 390

αχρείον μη σου φαίνεται για τους ανθρώπους τούτο;
πράγμα δεν είναι, όχι, κακό, τινάς να βασιλεύη·
πλουταίνει ευθύς το σπίτι του, δοξάζεται κ' εκείνος·

αλλ' είναι και άλλοι Αχαιοί πολλοί μες την Ιθάκη 395
βασιλείς, νησί και γέροντες, και τούτων κάποιος θα 'χη
το σκήπτρον, αφού απέθανεν ο θείος Οδυσσέας·
αλλά εγώ 'ς το σπίτι μου θα ορίζω και εις τους δούλους,
'που μου 'καμε ληστεύοντας ο θείος Οδυσσέας».

·
Του απάντησεν ο Ευρύμαχος, το τέκνο του Πολύβου·

«Τηλέμαχ', εις την δύναμι των αθανάτων μένει 400

των Αχαιών ποιος βασιληάς θε να 'ναι εις την Ιθάκη·
και ως κύριος συ το έχει σου, τα σπίτια σου να ορίζης·
μήδ' άνθρωπος τα κτήματα τολμήση να σ' αρπάξη
με βίαν, ως που κατοικούν άνθρωποι 'ς την Ιθάκη.

αλλά συ θέλω να μου 'πης, καλέ μου, για τον ξένο· 405

ο άνθρωπος πόθεν έρχεται; και από ποιο μέρος λέγει
ότ' είναι; που το γένος του, το πατρικό του χώμα;
μη φέρει κάποιαν είδησι 'που θα φθάση ο πατέρας;
ή έρχεται' εδώ γι' ανάγκη του δική του να φροντίση;

πώς πήρε κ' έφυγ' έξαφνα! ουδ' έμεινεν ολίγο 410

να γνωρισθή· και πρόστυχος δεν ώμοιασε 'ς την όψι».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου·

«Ευρύμαχ', η επιστροφή εχάθη του πατρός μου·
ώστ' ούτε πλέον είδησι πιστεύω, αν κάπουθ' έλθη,
ούτε μαντεύματα ψηφώ αν τύχη και η μητέρα 415
μάντιν καλεί 'ς το μέγαρο, κ' εκείνον ερωτάει.

κ' είναι μου τούτος πατρικός ξένος από την Τάφο·
Μέντης του φιλοπόλεμου καυχιέται τ' Αγχιάλου
οτ' είν' υιός, και βασιληάς των ναυτικών Ταφίων».

·
Αυτά 'πε και όμως την θεάν αυτός είχε γνωρίσει· 420

κ' εκείνοι πάλι 'ς τον χορό, και 'ς το γλυκό τραγούδι
γύρισαν, κ' εξεφάντοναν το εσπέρας ως να φθάση·
και ακόμη ως εξεφάντοναν τους εύρηκε το εσπέρας.
τότε καθείς 'ς τα σπίτια τους επήγαν να πλαγιάσουν.
ως και ο Τηλέμαχος εκεί, 'που ο θάλαμος του εκτίσθη, 425
εις ανοικτό της εύμορφης αυλής κ' υψηλό μέρος,
'ς την κλίνη ανέβηκε, πολλά 'ς τον νου του ανακινώντας.
τον ακολουούθα κ' έφερνε λαμπάδαις αναμμέναις,
η θυγατέρα η χρήσιμη του Ώπα Πεισηγορίδη,
Ευρύκλεια, 'που 'χεν άλλοτε ο Λαέρτης κορασίδα 430
την αποκτήσει μ' είκοσιν από εδικά του βώδια,
κ' ίσια με την χρήσιμη συμβία την ετίμα,
ουδέ ποτέ την φίλησε, μη παροργίση εκείνην.
αυτή σιμά του έφερνε το φως, και τον αγάπα
από ταις δούλαις έξοχα, κ' είχε τον θρέψει βρέφος. 435
του τεχνικού θαλάμου του άνοιξε αυτός ταις θύραις,
'ς την κλίνη εκάθισ', έβγαλε τον μαλακό χιτώνα,
κ' έβαλ' αυτόν 'ς της φρόνιμης γερόντισσας τα χέρια·
και αφού τον δίπλωσ' εύμορφα τον κρέμασεν η γραία
'ς το ξυλοκάρφι, εκεί σιμά 'ς την τορνευμένη κλίνη. 440
κ' εβγήκε από τον θάλαμο, με τ' αργυρό κουλούρι
την θύρα έσυρε κ' έδεσε με το λουρί τον σύρτη.
κ' εκείνος μέσ' ολονυκτής εις τ' άνθος του προβάτου
τον δρόμο, 'που του edίδαξεν η Αθήνη, είχε 'ς τον νου του.

.
. .
. .

Ραψωδία Β

.
. .
. .

Εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθου κόρη,
και από την κλίνη εγέρθηκεν ο γόνος τ' Οδυσσέα.
ενδύθη και το κοφτερό 'ς τον ώμον έζωσε ξίφος,
'ς τα λαμπρά πόδια του καλά προσέδεσε πεδούλια,
κ' εκίνησε απ' τον θάλαμον όμοιος των αθανάτων. 5
τους ψιλοφώνους κήρυκαις πρόσταξεν εν τω άμα
τους κομοφόρους Αχαιούς εις σύνοδο να κράξουν
αυτοί κηρύτταν, και γοργά συνάζονταν εκείνοι.

και άμ' όλοι αυτού συνάχθησαν και ομού συναθροισθήκαν,
εκίνησε εις την σύνοδο, και το κοντάρι εκράτει, 10
όχι μόνος· γοργόποδες δυο σκύλοι ακολουθούσαν·

και αυτόν με χάρι αμίλητη περιέχυνεν η Αθήνη·
και όλ' οι λαοί τον θαύμαζαν ως έρχονταν· 'ς την έδρα
κάθισ' εκείνος του πατρός και οι γέροι έδωκαν τόπο.
και ο ήρωας 'ς αυτούς άρχισεν Αυγύπτιος ν' αγορεύη, 15
'που από τα γέρα ήταν σκυφτός κ' είχ' άπειρα 'ς τον νου του.
ότι παιδί του αγαπητό 'ς το Ίλιον είχε πάει
με τον ισόθεον Οδυσσηά, 'ς τα βαθουλά καράβια,
ο λογχοφόρος Άντιφος, 'που ο Κύκλωπας ο άγριος
φόνευσε κ' έφαγ' ύστερον 'ς τ' άντρο βαθύ για δείπνο. 20
του έμεναν τρεις· ο Ευρύνομος με τους μνηστήραις ήταν,
κ' οι άλλοι δύο πρόσεχαν τους πατρικούς αγρούς τους·
και όμως αναλησμόνητον πικρά τον έκλαι' ακόμη·
γι' αυτόν τότε δακρύζοντας τον λόγον πήρε κ' είπε·

·
«Δόστε, Ιθακήσιοι, προσοχήν εις ό,τι θα σας είπω· 25
σύνοδος πλειά δεν έγεινε δική μας ή συνέδριο
απ' ότε ο θείος Οδυσσηάς εμίσεψε 'ς τα πλοία·
και τώρα ποιος μας κάλεσε; ποιος τόσην έχει χρείαν,
είτε των νέων είν' αυτός είτ' είναι των γερόντων;
στράτευμα μήπως άκουσεν ότ' έρχετ' εδώ πέρα, 30
και πρώτος αφού το 'μαθε θα μας το φανερώση;
ή άλλο πράγμα του κοινού θα 'πή και θα εξηγήση;
χρηστός θα 'ναι, μου φαίνεται, κ' ευλογητός· ο Δίας
να του χαρίση το καλόν όπ' αγαπά η ψυχή του».

·
Αυτά 'πε, και ο Τηλέμαχος 'ς τον κλήδονα εχάρη· 35
και αμ' εσηκώθη, πρόθυμος να πάρη ευθύς τον λόγο,
'ς την μέση τους· και του 'βαλε το σκήπτρον εις το χέρι
ο κήρυκας Πεισήνορας, γνώσες και νου γεμάτος.
και προς τον γέρον έστρεψε τον λόγο πρώτα κ' είπε·

·
«Γέρε, είν' ο άνθρωπος σιμά, —αμέσως θα τον μάθης— 40
'που τον λαό συνάθροισα· μέ πρώτον σφάζει ο πόνος·
ούτ' άκουσα για στράτευμα πως έρχετ' εδώ πέρα,
'που πρώτος αφού το 'μαθα να σας το φανερώσω,
α[ο]ύτ' άλλο πράγμα του κοινού θα 'πω και θα εξηγήσω,

αλλά δικό μου πάθημα που μου ‘πεσε ‘ς το σπίτι, 45
 διπλό· πατέρα έχασα λαμπρόν, που εις όσους βλέπω
 εσάς εδώ βασίλευεν ήμερα ωσάν πατέρας·
 και τώρ’ άλλο χειρότερο πολύ, ‘που θα ερημώση
 το σπίτι μ’ όλο σύντομα, το βιο μου όλο θα σβήση·
 μνηστήρες ήλθαν κ’ έπεσαν ‘ς την άθελη μητέρα, 50
 υιοί των όσ’ υπάρχουσι ‘ς τον τόπο μεγιστάνες,
 οπού ‘ς το σπίτι του πατρός να υπάγουν, του Ικαρίου,
 τρομάζουν, που ‘θελεν αυτός την κόρη του προικίση,
 κ’ εις όποιον θα του άρεγε καλύτερα την δώση·
 κ’ εκείνοι εδώ ‘ς το σπίτι μας ολοκαιρής γυρίζουν, 55
 και βώδια σφάζοντας, αρνιά και γίδια σαρκωμένα,
 συντρώγουν και το φλογερό κρασί μου καταπίνουν,
 χαμένα, και όλα φθείρουν τα· ότι άνδρας δεν υπάρχει
 τέτοιος ως ήταν ο Οδυσσηάς, το σπίτι αυτό να σώση.
 κ’ εμείς δεν είμασθε αρκετοί· πιστεύω και κατόπι 60
 θέλει φανούμ’ ελεινοί και αδίδακτοι ‘ς τα όπλα.
 θ’ αντιστεκόμουν δύναμιν αν είχα εγώ κοντά μου·
 τι γίνοντ’ έργ’ αβάστακτα· παρ’ άσχημ’ αφανίσθη
 το σπίτι μου· και μόνοι σας τ’ άδικον αισθανθήτε,
 και άμ’ εντραπήτε τους λαούς, ‘που γύρω γειτονεύουν, 65
 και φοβηθήτε την οργή των αθανάτων, μήπως
 τα έργα θεομίσητα ‘ς την κεφαλή σας ρίξουν.
 κ’ έτσι βοηθούς να λάβετε τον Δία και την Θέμι,
 ‘που των ανδρών ταις σύναξες καθίζει αυτή και λύει,
 παύσετε, φίλοι, αφήτε με να φθείρομαι ‘ς την λύπη 70
 μόνος, αν μη ο ένδοξος πατέρας μου Οδυσσέας
 τους Αχαιούς αδίκησε μ’ έχθηρτα, και για τούτο
 μ’ έχθηρα τ’ ανταποδίδετε κ’ εμέ τώρ’ αδικείτε,
 και τούτους εμπυχόνετε· θα σύμφερνεν εμένα
 να τρώτ’ εσείς τους θησαυρούς και όλα τα κινητά μου· 75
 και αν ήσθ’ εσείς, απόδοσι θε να ‘λπιζα μια μέρα·
 ότι με λόγια καρδιακά ‘ς την πόλι εδώ καθέναν
 θα σας παρακαλούσαμεν, ως όλα ν’ αποδόστε.
 και οδύναις τώρ’ αγιάτρευταις μου εμπήξετε ‘ς τα σπλάχνα»·
 .
 Μ’ οργήν αυτά ‘πε και έρριξε κατά την γη το σκήπτρο, 80
 κ’ έβγαλε δάκρυα· και ο λαός όλος αισθάνθη λύπη.
 και όλοι οι άλλοι εσίγησαν ουδέ κανείς ετόλμα

σκληρή προς τον Τηλέμαχον απάντησι να δώση.
και μόνος ο Αντίνοος απάντησέ του κ' είπε·

·
«Τηλέμαχε υψηλόλογε, ακράτητε, τι λέγεις! 85
μας εξυβρίζεις, όνειδος 'ς εμάς να ρίξης θέλεις.
και δεν σου πταιν των Αχαιών παντάπασ' οι μνηστήρες,
αλλ' η γλυκειά μητέρα σου, 'που 'ναι σοφή 'ς τους δόλους·
ότι τρεις χρόνοι πέρασαν και ο τέταρτος θα κλείση,
απ' ότε αυτή των Αχαιών την γνώμην γελοπαίζει. 90
'ς όλους ελπίδα, υπόσχεσιν εις τον καθέναν δίδει
με τα μηνύματα· και νους καθ' άλλο μελετάει.
και τούτο τ' άλλο τέχνασμα σοφίσθη αυτή κ' ευρήκε·
πανί μεγάλον έστησε 'ς τα μέγαρα να υφάνη,
λεπτόν, αμέτρητο, κ' ευθύς προς εμάς είπε· ω νέοι 95
μνηστήρες μου, αφού απέθανεν ο θείος Οδυσσέας,
τον γάμο μη μου βιάζετε· σταθήτε, ως ν' αποκάμω
το ύφασμ' αυτό, τα γνέματα να μη μου παν χαμένα,
του Λαέρτ' ήρωα σάβανο, για τον καιρό, 'που η μαύρη
μοίρα του τεντοπλάγιαστου θανάτου θα τον πάρη, 100
των Αχαιίδων μη καμμιά 'ς τον τόπο μ' ονειδίση,
αν κείτεται ασαβάνωτος αυτός 'που πλούσιος ήταν.
αυτά 'πε κ' εκατάπεισε την ανδρική ψυχή μας.
τότε όλ' ημέρα το πανί το μέγα ύφαιν' εκείνη,
και νύκτα το ξεϋφαινε 'ς την λάμπιν των λαμπάδων. 105
έτσι με απάτη ξέφυγε τρεις χρόνους, κ' έπειθ' όλους
τους Αχαιούς· τον τέταρτον ότ' έφεραν η ώραις,
μας τα 'πε μια των γυναικών, οπού τα γνώριζ' όλα,
κ' ηύραμε αυτήν 'που τ' εύμορφο ξεϋφαινε πανί της.
κ' έτσι τ' αποτελείωσεν, αθέλητ', εξ ανάγκης. 110
και την εξής απάντησι σου δίδουν οι μνηστήρες,
συ να την μάθης, και άμα εδώ των Αχαιών τα πλήθη·
'ς τα γονικά την μάννα σου προβόδα, και άνδρ' ας πάρη
όποιον θέλη ο πατέρας της κ' εκείνη προτιμήση·
και αν μελετά τους Αχαιούς πολύ να βασανίση, 115
με τα δώρα 'που επλούτισεν η Αθήνη την ψυχή της,
μ' έργα 'που ηξεύρει αξιόλογα, με νου λαμπρό 'που ευρίσκει
τεχνάσματ', όσα ουδέ ποτέ των παλαιών καμμία
καλοπλοκάμων Αχαιών ακούσθη να γνωρίζη,
είτ' η Αλκμήνη, είτ' η Τυρώ, είτε η καλή Μυκήνη,— 120

σπού καμμιά δεν ώμοιασε ‘ς το νου της Πηνελόπης,—
όμως, αν όλα εγνώρισε, τούτο σωστά δεν κρίνει·
ότι το βιο, τα πλούτη σου, να τρώγουν δεν θα παύσουν,
όσο ‘που εκείνη έχει τον νουν αυτόν ‘που μες τα στήθη
της βάζουν οι αθάνατοι· ‘ς τον εαυτόν της φήμην 125

μεγάλην παίρνει, αλλ’ αφαιρεί πολύν εσένα πλούτον·
ουδέ θα πάμε εις τους αγρούς εμείς ή αλλού, πριν κείνη
λάβη άνδρ’ από τους Αχαιούς, όποιον και αν προτιμήση».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησέ του· «Αντίνοε,
δεν γίνεται απ’ το σπίτι μου εγώ να διώξω εκείνην, 130

‘που εγέννησέ με κ’ έθρεψε· λείπει ο πατέρας, είτε
ζη κείνος είτ’ απέθανε· και αν διώξω την μητέρα,
μεγάλην τότε πληρωμήν ο Ικάριος θα μου πάρη·
κακά θα πάθω και απ’ αυτόν, και άλλα ο θεός θα δώση,
των εριννύων την οργή, ‘που θα μου κράξ’ η μάννα, 135

βγαίνοντας απ’ το σπίτι μου· και ομού του κόσμου θα ‘χω
τ’ όνειδος· ώστε δεν θα ‘πω ποτέ μου τέτοιον λόγο.
και αν η ψυχή σας μόνη της το κρίμα της γνωρίζει,
τα μέγαρά μου αφήσετε, δείπνους αλλού ζητάτε,
απ’ το δικό σας τρώγετε, καθείς ‘ς το σπίτι τ’ άλλου. 140

και αν πάλιν σεις ευρίσκετε καλό και δίκαιο τούτο,
ανθρώπου ενός απλέρωτα να φθείρετ’ η ουσία,
θερίζετε· και βοηθούς εγώ τους αθανάτους
θα κράξω, την εκδίκησιν ίσως μου δώση ο Δίας,
και όμοια ‘δω μέσ’ απλέρωτα και σεις αφανισθήτε». 145

·
Αυτά ‘πε, κ’ ευθύς του ‘στειλε ο βροντόφωνος Κρονίδης
δύ’ αετούς απ’ την κορφή του όρους να πετάξουν·

και αυτοί για ολίγο επέτονταν εις ταις πνοαίς τ’ ανέμου,
με ταις φτερούγαις τεντωταίς, ο ένας σιμά ‘ς τον άλλο.
και άμ’ ήλθαν ‘ς την πολύφωνη την σύνοδο, ‘ς την μέση, 150
με συχνοφτερουγιάσματα τότε εστριφογυρίσαν,
και όλων αυτών ταις κεφαλαίς θανατηφόρα εκύτταν.

και με τα νύχια ως έσχισαν ταις όψες, τους λαιμούς τους,
δεξιά’ φυγαν διαβαίνοντας τα σπίτια και την πόλι.
και τα όρνεα κείνοι εθαύμασαν ‘που εφάνηκαν εμπρός τους, 155
και όλο εκινούσαν ‘ς την ψυχή τα έμελλαν να γείνουν.
και ο γέρος τους αγόρευσεν, ο ήρωας Αλιθέρης,

ο Μαστορίδης, ‘π’ έξοχος των ομηλίκων ήταν,
των όρνων εις την γνώρισι κ’ εις το να προμαντεύη·
εκείνος τους αγόρευσε καλόγνωμα και είπε· 160

·
«Δόστε, Ιθακήσιοι, προσοχήν εις ό,τι θα σας είπω·
και των μνηστήρων μάλιστα τούτα εξηγώ και λέγω·
γιατί ‘ς αυτούς μέγα κακό θα πέση· δεν θα μείνη
ο Οδυσσηάς πολύν καιρό μακράν των ποθητών του.
ήδη κοντά ‘ναι και όλεθρο ‘ς όλους αυτούς φυτεύει· 165

και άλλοι εγκάτοικοι πολλοί της φωτεινής Ιθάκης
θα πάθουμε· αλλά σύγκαιρα πολύ να βουλευθούμε,
πώς να τους εμποδίσουμεν, ή εκείνοι ας παύσουν πρώτοι·
ότι καλό παντάπασι γι’ αυτούς τούτο δεν είναι.

δεν προμαντεύω ανήξερως, αλλά καλά γνωρίζω· 170

και λέγ’ ότι τελειωθήκαν εκείνου όσα τότε είχα
του προειπή, ‘σαν ώρμησαν ‘ς το Ίλιον οι Αργείοι,
και ανέβη και ο πολύγνωμος μ’ εκείνους Οδυσσέας·

είπ’, αφού πάθη πάμπολλα, και χάση τους συντρόφους,
το εικοστόν έτος, άγνωστος εις όλους, θα επανέλθη 175
εις την πατρίδα· και όλ’ αυτά ιδού λαμβάνουν τέλος».

·
Και ο Ευρύμαχος απάντησε, το τέκνο του Πολύβου·
«Ω γέροντ’, έλα πήγαινε σπίτι σου, των παιδιών σου
να προμαντεύης, μη κακό τους εύρη αυτού κατόπι·
κ’ είμ’ εγώ μάντις εις αυτά πολύ καλήτερός σου. 180

όρνεα πολλά ‘ναι όπου πετούν ‘ς τον ήλιον αποκάτω,
και όλα δεν είναι μαντικά· κ’ εχάθ’ ο Οδυσσέας
πέρα, που να ‘χες συντριφθή και συ μαζί μ’ εκείνον.
και τότε εδώ δεν θα ‘λεγες ταις τόσαις προμαντεΐαις,
ουδ’ έτσι τον Τηλέμαχο θα εκέντας ‘ς την οργή του, 185

για δώρα, οπού 'ς το σπίτι σου να στείλη αυτός ελπίζεις.
αλλά θα σ' είπω φανερά, και ό,τι θα 'πω θα γείνη·
αν συ, 'που ηξεύρεις και πολλά και παλαιά, τον νέον
παρακινήσης 'ς την οργή με λόγια αυτόν πλανώντας,
κ' εκείνου τα παθήματα μάθε που θε ν' αυξήσουν, 190
και τίποτ' εξ αιτίας σου δεν θέλει κατορθώσει·
και σένα πρόστιμο βαρύ θα βάλουμεν, ω γέρε,
'π' όταν πληρώσης, μέσα σου πολύ θ' αδημονήσης.
και τον Τηλέμαχον, εμπρός 'ς όλους, θα συμβουλεύσω·
να υπάγη εις τον πατέρα της ας είπη της μητρός του· 195
τον γάμο αυτοί θα κάμουν, και θα ετοιμάσουν δώρα
πολλότατ', όσ' αρμόζουσιν αγαπημένης κόρης.
και ως τότε θέλει ακολουθούν την βαρετή μνηστεία
οι Αχαιοί, γιατί κανείς, θαρρώ, δεν μας φοβίζει,
ούτε ο Τηλέμαχος αυτός, και ας είναι πολυλόγος. 200
ουδέ ψηφούμε, γέροντα, τα όσα προμαντεύεις
εις τα χαμένα, και αποκτάς σφοδρότερο το μίσος.
και τα καλά του ελεεινά και αγύριστα θα τρώγουν,
όσον αυτή 'ς τους Αχαιούς τον γάμο αργοποράει.
και ολοκαιρής προσμένοντας εμείς φιλονεικούμε 205
για τούτην 'που 'ναι ασύγκριτη, και δεν ζητούμεν άλλαις,
όποιαν καθένας απ' εμάς να νυμφευθή ταιριάζει».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου·
«Ευρύμαχε, κ' οι επίλοιποι σεις θαυμαστοί μνηστήρες,
σας ούτε πλεία παρακαλώ για τούτα, ούτ' ομιλάω· 210
ότ' ήδη κ' οι αθάνατοι και όλ' οι Αχαιοί τα ξεύρουν.
αλλά δόστε μου ογλήγορο καράβι και συντρόφους
είκοσι, να με φέρουσιν εις το 'να μέρος, 'ς τ' άλλο,
ότι 'ς την Σπάρτη θε να βγω και στην αμμώδη Πύλο,
για τον πατέρα, οπού καιρούς λείπει, να μάθω αν θα 'λθη, 215
ή των θνητών κάποιος μου ειπή ή την φωνήν ακούσω,
'που από τον Δί' ερχόμενη γεννοβολά την φήμη.
και αν ο πατέρας ότι ζη και θα γυρίση ακούσω,
τότε, και ας στενοχωρηθώ, έν έτος θα υπομείνω·
και αν πάλιν ότι απέθανεν ακούσω και ότι εχάθη, 220
θε να 'λθω τότε 'ς την γλυκειά την γη την πατρική μου,
μνήμα θα υψώσω του πατρός, κ' εντάφια, ως πρέπει, δώρα
πολλά θα δώσω, κ' ύστερ' υπανδρεύω την μητέρα».

·
Αυτά ‘πε και άμ’ εκάθισε· και ο Μέντορας ‘ς εκείνους
σηκώθη, ‘που ‘χε σύντροφον ο άψεγος Οδυσσέας, 225
και φεύγοντας ‘ς τα χέρια του το σπίτι του είχε αφήσει,
να πείθενται ‘ς τον γέροντα, και να τηρή τα πάντα·
εκείνος τους αγόρευσε καλόγνωμα και είπε·

·
«Δόστε, Ιθακήσιοι, προσοχήν εις ό,τι θα σας είπω·
πλειά σκηπτροφόρος βασιληάς να μη φανή κανέννας 230
γλυκός, καλοπροαίρετος, και δίκαιος και πράος,
αλλ’ ας είναι σκληρότροπος και τ’ άνομα να πράζη·

αφού τον θείον Οδυσσηά κανέννας δεν θυμάται
εις τους λαούς, ‘που βασιληά τον είχαν και πατέρα.
ουδέ ποσώς ξενίζομαι ‘ς τους ανδρικούς μνηστήραις, 235

αν κάμνουν έργ’ αρπατικά μ’ επίβουλη την γνώμη·
ότι αν αρπάζουν τ’ Οδυσσηά και τρώγουσι το σπίτι,
παίζουν με τα κεφάλια τους και λεν ‘π’ αυτός δεν θά ‘λθη.
εις τον επίλοιπον λαόν αγανακτώ, πώς όλοι
άφωνοι κάθεσθε, και ουδέ με λόγια καν κτυπάτε, 240
για να δαμάσετε οι πολλοί τους μετρητούς μνηστήραις».

·
Και ο Ευηγορίδης Λειώκρητος απάντησεν εκείνου·
«Μέντορα ελεεινότατε, μωρότατε, τι είπες!
σπρώχνεις να μας δαμάσουσι, κ’ είναι βαρύς ο αγώνας
για το τραπέζι αν κτυπηθούν με τους πολλούς οι ολίγοι· 245
και αν ο Ιθακήσιος Οδυσσηάς εκείνος ήθελ’ έλθη

κ’ ήθελ’ από το μέγαρο να διώξη επιχειρήση,
‘ς το δώμα ενώ φαγοποτούν, τους θαυμαστούς μνηστήραις,
ουδ’ η γυνή του θα ‘χαιρε πως ήλθε ο ποθητός της,
αλλ’ άσχημο θα ‘λάμβανε το τέλος εις τον τόπο, 250

αν εκτυπιόνταν με πολλούς· κ’ είν’ άτακτα όσα είπες,
και σεις, λαοί, ‘ς έργα σας καθέννας σκορπισθήτε·
και τούτου θα ετοιμάσουσι το μίσημ’ ο Αλιθέρης

και ο Μέντορας, οι πατρικοί φίλοι του· αλλά πιστεύω
πολύν καιρό θα κάθεται μηνύματα ν’ ακούη 255
εις την Ιθάκη, ουδέ ποτέ θα κάμη το ταξειίδι».

·
Αυτά ‘πε κ’ edιάλυσε την σύνοδο μ’ ασπούδα·
κ’ εκείνοι edιασκορπισθήκαν ‘ς σπίτια τους καθέννας·

και 'ς τ' Οδυσσηά τα δώματα κίνησαν οι μνηστήρες,
εσύρθηκε ο Τηλέμαχος μακράν εις τ' ακρογιάλι, 260
με άρμη εχερονίφθηκε κ' εύχονταν της Αθήνης·

·
«Άκου με, 'που 'λθες χθες θεός εις το δικό μου σπίτι·
κ' εμέ τα μαύρα πέλαγα παράγγειλες να σχίσω,
για τον πατέρα, οπού καιρούς λείπει, να μάθω αν θα 'λθη·
κ' ιδού 'που τώρ' οι Αχαιοί τούτ' όλα μου εμποδίζουν, 265
κ' εξόχως η αποκοτιά των υβριστών μνηστήρων».

·
Ευχήθη, και άμ' η Αθήνα εκεί σιμά του εφάνη·
εις το κορμί και 'ς την φωνή του Μέντορ' όλη ωμοιώθη,
κ' εκείνον προσφώνησε με λόγια πτερωμένα·

·
«Τηλέμαχε', ουδ' ανόητος ουδ' άνανδρος κατόπι 270
θε να 'σαι, αν έχης στάλαγμα της πατρικής ανδρείας,
όπως αυτός ήταν καλός 'ς τα έργα και 'ς στους λόγους·
τότε δεν ματαιόνεται, θα γείνη, το ταξίδι·

και αν γόνος κείνου δεν είσαι και της Πηνελοπείας,
κανέν' απ' όσα επιθυμείς, θαρρώ, δεν θα τελειώσης· 275

ότ' είν' ολίγα τα παιδιά, 'που του πατρός ομοιάζουν,
χειρότεροι 'ναι οι πλειότεροι, καλήτεροί 'ναι ολίγοι·
και αφού δεν θα 'σαι ανόητος ούδ' άνανδρος κατόπι,
ουδέ καθόλου σ' άφησε η γνώσι τ' Οδυσσέα,
τα έργα τούτα πάντεχε 'που θα τα κατορθώσης. 280

για τούτο αφήφα την βουλή συ των μωρών μνηστήρων·
γνώσι και νου δεν έχουσι, και δίκαιο δεν γνωρίζουν·
δεν ξεύρουν 'που 'ναι τους κοντά ο θάνατος κ' η μαύρη
μοίρα, 'π' όλους μονήμερα θα τους εξολοθρεύση·
και το ταξίδι, οπού ζητείς, πολύ δεν θέλει αργήση· 285

φίλος σου εγώ 'μαι πατρικός και τέτοιος, 'που καράβι
θα σου ετοιμάσω ογλήγορα, κ' εγώ μαζή σου θα 'λθω·
αλλ' άμε συ 'ς το σπίτι σου, σμίγε με τους μνηστήραις,
και ταις τροφαίς ετοίμασε και κλείσε ταις 'ς τ' αγγεία,
εις ταις λαγήναις το κρασί, τ' αλεύρι, των ανθρώπων 290

μεδούλι, εις πυκνά δέρματα· και απ' τον λαόν συντρόφους
θα πάρω θεληματικούς· κ' είναι πολλά καράβια
εις της Ιθάκης το νησί, και παλαιά και νέα·
το διαλεκτότερο απ' αυτά θα σου εύρω ν' αρματώσω,

κ' ευθύς το ρίχνουμε έπειτα 'ς τα διάπλατα πελάγη». 295

.
Αυτά 'πε η κόρη του Διός, η Αθήνη· κ' εσηκώθη
άμ' άκουσ' ο Τηλέμαχος την θεϊκή φωνή της.
και προς το σπίτι εβάδισε με την ψυχή θλιμμένη,
κ' εύρεν αυτού 'ς τα μέγαρα τους ανδρικούς μνηστήραις
'πού γίδια σχίζαν 'ς την αυλή και χοίρους καψαλίζαν. 300
κ' ίσια προς τον Τηλέμαχον ο Αντίνοος γελώντας
ήλθε, το χέρι του 'πιασεν, ωνόμασέ τον κ' είπε·

.
«Τηλέμαχε υψηλόλογε, ακράτητε 'ς τον νου σου
μη βάζης άλλο τι κακόν, είτ' έργον είτε λόγον·
αλλά τρώγε και πίνε μου 'σαν πρώτα· θα σου κάμουν 305
ό,τι ζητείς οι Αχαιοί, καράβι, κουπηλάταις
καλούς, να φθάσης γλήγορα 'ς την Πύλο την αγία,
όπως ζητήσης άκουσμα του θαυμαστού πατρός σου».

.
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου·
«Αντίνοε, δεν γίνεται με σας, 'που αυθάδεις είσθε, 310
εις το τραπέζι αμέριμνα να ευφράνω την ψυχή μου·
και δεν αρκεί 'που εφθείρετε τόσα καλά δικά μου
πολύτιμα, όσο ανήλικος ήμουν εγώ, μνηστήρες;
και τώρα οπ' άνδρας έγεια, και ακούοντας τους άλλους
πληροφορούμαι, κ' η ψυχή μέσα μου δυναμόνει, 315
μαύραις ημέραις εις εσάς να φέρω θα πασχίσω,
'ς την Πύλο είτε πηγαίνοντας, ή εδώ μες την Ιθάκη·
θα πάω — δεν ματαιώνεται, θα γείνη το ταξείδι—
ως επιβάτης, επειδή κουπηλατών και πλοίου
κύριος δεν είμαι, αφού καλό και τούτο σας εφάνη». 320

.
Είπε, το χέρι του έσυρε απ' το χέρι τ' Αντινόου
εύκολα· κ' εσυγύριζαν το γεύμ' αυτού οι μνηστήρες
κ' εκακολόγουν τον αυτοί κ' εμπαίζαν μεταξύ τους·
και από τους νηούς τους υβρισταίς έλεγε κάποιος τούτα·

.
«Αλάθευτα ο Τηλέμαχος μας ετοιμάζει φόνον, 325
είτε θα φέρη βοηθούς απ' την αμμώδη Πύλο,
είτε απ' την Σπάρτην, επειδή και ορμή δείχνει μεγάλη·
μην ίσως και 'ς την Έφυρα, το καρποφόρο χώμα,

θα πάη, κείθε θανάσιμα να φέρη εδώ βοτάνια,
κ' εις τον κρατήρα ρίξη τα και όλους μας θανατώση». 330

.
Και πάλιν άλλος υβριστής έλεγε· «Ποιος ηξεύρει
εάν και αυτός 'ς το βαθουλό καράβι θα πλανάται
μακράν των φίλων και χαθή, ωσάν τον Οδυσσέα;
εις κόπους θα μας έβαζε τότε, να μοιρασθούμε
τα κτήματ' όλα, αφήνοντας τα σπίτια της μητρός του,
να τα 'χη εκείνη και ο γαμβρός 'που ήθε την πάρη νύμφη». 335

.
Και εις του πατρός το υψηλό θάλαμο αυτός κατέβη
πλατύν, όπ' ήσαν σωρευτά χάλκωμα και χρυσάφι,
'ς τ' αρμάρια τα φορέματα, και περισσά τα μύρα.
και μέσα παλαιού κρασιού γλυκύτατου πιθάρια 340
στέκονταν, όλα γεμιστά θείο ποτό και ακράτο,
'ς τον τοίχο αράδα κολλητά, αν ίσως και ποτ' έλθη
εις την πατρίδ' ο Οδυσσηάς, 'ς το τέλος των δεινών του.

σανίδαις είχε δίφυλλαις πυκνά συναρμοσμέναις,
κ' ημέρα νύκτα ευρίσκονταν κελλάρισσα γυναίκα 345
αυτού, 'π' όλα τα εφύλαγε, με προσοχή, με γνώσι,
η Ευρύκλεια, 'που 'ταν γέννημα τ' Ωπα Πεισηγορίδη·
'ς τον θάλαμο ο Τηλέμαχος έκραξε αυτήν και είπε·

.
«Μάννα, έλα βάλε μου κρασί γλυκό μες τα λαγήνια,
το νόστιμον, έξω απ' αυτό, 'που συ φυλάς για κείνον 350
τον άμοιρον, ότι θαρρείς πως κάποθ' ίσως θα 'λθη
ο διογενής ο Οδυσσηάς, τον θάνατον αν φύγη.

και γέμισέ μου δώδεκα, και άμ' όλα σφάλισέ τα,
και αλεύρια 'ς τα καλόρραφτα δερμάτια να μου χύσης,
να γείνουν μέτρα είκοσι μυλαλεσμένο αστάχυ. 355

και γνώριζέ τα μόνη σου· και όλα μαζί να τα 'χης,
ότι θε να 'λθω αποσπερής να τα σηκώσω, οπότεν
θε ν' αναιβή 'ς τ' ανώγια της ν' αναπαυθή η μητέρα.
ότι θα πάω 'ς την Σπάρτη εγώ και 'ς την αμμώδη Πύλο,
ο αγαπητός πατέρας μου ν' ακούσω αν θα γυρίση». 360

.
Είπε, κ' η Ευρύκλεια θρήνησεν, η αγαπητή βυζάστρα,
και κλαίοντας του μίλησε με λόγια πτερωμένα·

«Και πώς, παιδί μου, ο στοχασμός ‘στον νου σου αυτός γεννήθη;
και με ποιον τρόπο θε να πας της γης εις τόσο μάκρος,
‘που ‘σαι μονάκριβος υιός! και απ’ την πατρίδα πέρα 365
εχάθ’ εις άγνωστους λαούς ο θείος Οδυσσέας.

και αυτοί θα σ’ επιβουλευθούν με δόλο, άμ’ εσύ φύγης,
να σ’ αφανίσουν, και όλ’ αυτά να μοιρασθούν εκείνοι.
αλλά κάθου ‘ς το σπίτι σου· ποσώς δεν σε συμφέρει
‘ς τ’ άπατο μέσα πέλαγος κακά να παραδέρνης». 370

Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνης·
«Θάρρευε, μάννα· του θεού δεν λείπ’ εις τούτα η γνώμη·
και όμως, αυτά να μη τα ειπής της ποθητής μητρός μου,
πριν παρά να ‘λθη η ενδέκατη κ’ η δωδεκάτ’ ημέρα,
ή πριν αυτή ποθήση με και ακούση πως εβγήκα, 375
όπως μη φθείρη κλαίοντας την εύμορφην ειδή της».

Αυτά ‘πε· και ώμοσε η γρηά θεών τον μέγαν όρκον,
και αφού τον όρκον ώμοσε κ’ ετέλειωσεν εκείνη,
ευθύς το κρασί του ‘βγαλε κ’ έβαλε ‘ς τα λαγήνια,
τ’ αλεύρια ‘ς τα καλόρραφτα δερμάτια· και ‘ς το δώμα 380
εγύρισε ο Τηλέμαχος κ’ έσμιξε τους μνηστήραις.

Τότ’ άλλο εφεύρηκ’ η θεά, η γλαυκομαμάτ’ Αθήνη·
του Τηλεμάχου ωμοιώθηκε κ’ εγύριζε την πόλι,
τους άνδρες επλησίαζε, του καθενός ωμίλει,
το εσπέρας όλοι ‘ς το γοργό καράβι να καταίβουν. 385

κ’ εζήτησε απ’ τον φωτεινόν Νοήμονα Φρονίδη
γοργό καράβι· πρόθυμος εκείνος το υποσχέθη.
και ο ήλιος ως βασίλευε, κ’ ισκιάζαν όλ’ οι δρόμοι,
‘ς το πέλαο ρίχνει το γοργόν πλοίον και μέσα βάζει
τ’ άρμενα όλα, όσα φορούν κολοστρωμένα πλοία, 390
κ’ εις τον λιμέν’ αράζει το, και γύρω οι λαμπροί νέοι
συνάζοντ’ όλοι, κ’ η θεά καθέναν εμψυχώνει.

Τότ’ άλλο εφεύρηκ’ η θεά, η γλαυκομαμάτ’ Αθήνη·
‘ς τα δώματ’ επορεύθηκε του θείου Οδυσσέα·
και των μνηστήρων έχυσεν ύπνο γλυκό, και ζάλη 395
τους έφερ’ εκεί, ‘πώπιναν, κ’ ερρίξαν τα ποτήρια.
και να πλαγιάσουν σκόρπισαν ‘ς την πόλι, ουδέ καθόνταν

πλέον, ότι τα βλέφαρα τους βάρυνεν ο ύπνος.
τότ' εἶπε τον Τηλέμαχον ἢ γλαυκομμάτ' Ἀθήνη,
ἔξωθ' ἀπ' τα καλόκτιστα μέγαρ' αὐτόν καλώντας, 400
καὶ 'ς το κορμί καὶ 'ς την φωνή του Μέντορ' ὠμοιαζ' ὄλη·

·
«Οἱ ευκνήμιδες συντρόφοι σου, Τηλέμαχε, ἀναμένουν,
εἰς το κουπί καθήμενοι, μόνον το κίνημά σου·
πάμε, καὶ ἀς μὴν ἀργήσουμε νὰ ἐμπούμ' εὐθύς 'ς τον δρόμο».

·
Εἶπε κ' ἐπροπορεύθηκε κείνου ἢ Παλλάδ' Ἀθήνη 405
γοργά, καὶ αὐτός ἐβάδιζεν εἰς της θεάς τα χνάρια.
καὶ ἅμα 'ς το πλοῖον ἐφθασαν, 'ς της θάλασσας την ἄκρη,
τους κομοφόρους εὗρηκε συντρόφους 'ς τ' ἀκρογιάλι·
καὶ ο δυνατός Τηλέμαχος ὠμίλησέ τους κ' εἶπε·

·
«Ελάτε, φίλοι, ταις τροφαῖς νὰ φέρουμε· ἤδη 'ναι ὅλα 410
μαζή 'ς το μέγαρο· το οὐδέν δεν ἔμαθ' ἢ μητέρα,
καὶ ἀπὸ ταις δούλαις μόνη μὴν τὸ πράγμ' αὐτό γνωρίζει».

·
Εἶπε κ' ἐπροπορεύθηκε κ' ἐκείνοι ἀκολουθούσαν.
καὶ ὅλα τα πήραν κ' ἔθεσαν μες το καλοστρωμένο 415
καράβι, ὡς ἐπαράγγειλεν ο γόνος του Ὀδυσσεά.

καὶ ἀνέβηκε ο Τηλέμαχος 'ς το πλοῖον, κ' ἐκυβέρνα
ἢ Ἀθηνά, κ' ἐκάθισε 'ς την πρύμνη· καὶ σιμά της
κάθισεν ο Τηλέμαχος· τα παλαμάρια κείνοι
λύσαν, ἀνέβηκαν καὶ αὐτοὶ καὶ 'ς τα ζυγά καθίσαν,
κ' εὐθύς πρύμον τους ἐστειλεν ἢ γλαυκομμάτ' Ἀθήνη, 420
τον Ζέφυρον 'που ἀχά σφοδρός 'ς το μαύρο κύμα ἐπάνω·
κ' ἐπρόσταξε ο Τηλέμαχος ἀμέσως τους συντρόφους
νὰ πιάσουν τ' ἄρμεν'· ἀκούσαν την προσταγὴν ἐκείνοι,
κ' ἐσήκωσαν καὶ ἅμ' ἐστήσαν 'ς το κοῖλο μεσοδόκι
κατάρτι το ἐλάτινο, κ' ἔδεσαν με τα ξάρτια. 425

κ' ἐσυραν με πλεκτά λουριά τα ολόλευκα πανία·
καὶ μες τη μέση το πανί ο ἄνεμος φουσκώνει,
καὶ 'ς την καρῖνα, ὡς σχίζεται, βροντή το μαύρο κύμα·
κ' ἔτρεχ' ἐκεῖνο κ' ἔκοβε δρόμον πολὺ 'ς το κύμα·
κ' ἔδεσεν ὅλα τ' ἄρμενα 'ς το μαύρο το καράβι, 430
καὶ με κρασί στεφάνωσαν κρατήραις οπού 'στήσαν,
καὶ των θεῶν ἐσπόνδισαν ἀφθάρτων, ἀθανάτων,

και μάλιστα προς του Διός την γλαυκομμάτα κόρη.
και ολονυκτής και την αυγήν εκείνο επροχωρούσε.

.
. .

Ραψωδία Γ

.
. .

Και ανέβη ο Ήλιος, 'π' άφησε την ωραιότητα λίμνη,
εις τον πολύχαλκο ουρανό, προς τους θεούς να λάμψη,
και τους ανθρώπους τους θνητούς 'ς την γη την σιτοδώρα.
'ς την λαμπρήν Πύλον έφθασαν, την πόλι του Νηλέα·
και αυτού κατάγιαλα ο λαός θυσίαν ετελούσε, 5

ταύρους ολόμαυρους σφαγή του γλαυκοχαίτη σείστη.
έδραις αράδα ήσαν εννηά, κάθονταν πεντακόσοι
εις καθεμιά, κ' εις καθεμιά σφάζονταν εννηά ταύροι.
τα σπλάγγνα τούτοι ως να γευθούν και τα μεριά να κάψουν
προς τον θεό, κείνοι έμπαιναν· 'ς το ισόμετρο καράβι 10
όλα εμαζώξαν τα πανιά, τ' άραξαν και άμ' εβγήκαν.
εβγήκε και ο Τηλέμαχος και ωδήγα τον η Αθήνη·
του πρωτομίλησ' η θεά, η γλαυκομμάτ' Αθήνη·

.
«Δεν πρέπει να 'σαι εντροπαλός, Τηλέμαχ', εσύ πλέον·
γι' αυτό το πέλαγο έσχισες, να μάθης τον πατέρα 15
ποιο χώμα τον εσκέπασε, ποια μοίρα τον ευρήκε.
αλλ' ίσια 'ς τον ιππόδαμο τον Νέστορα πορεύου·
ας μάθουμε 'ς τα στήθη του ποιαν γνώμη κρύβει εκείνος·
ατός σου παρακάλειε τον, όπως μας είπη αλήθεια·
είν' άνδρας συνετώτατος· δεν θέλ' ειπή το ψέμμα». 20

.
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνης·
«Μέντορα, πώς να υπάγω εγώ, πώς να τον χαιρετήσω;
κ' εγώ 'μαι ακόμη αδίδακτος 'ς τα μετρημένα λόγια·
και να ερωτά τον γέροντα ευλάβειαν έχει ο νέος».

.
Τότε η θεά του απάντησεν, η γλαυκομμάτ' Αθήνη· 25
«Άλλα και μόνος θέλει ευρής, Τηλέμαχε, 'ς τον νου σου,
και άλλα θεός θέλει σου ειπή· και 'ς των θεών το πείσμα,

θαρρώ, δεν σ' έχ' η μάννα σου γεννήσει και αναστήσει».

·
Είπ', εξεκίνησ' η θεά, γοργά και αυτός κατόπι·
κ' έφθασαν 'ς την ομήγυρι, 'ς ταις έδραις των Πυλίων· 30
και αντάμ' αυτού με τους υιούς ο Νέστορας καθόνταν,
και ολόγυρά του ευτρέπιζαν οι φίλοι την θυσία,
και μέρος κρέατ' έψηναν και μέρος εσουβλίζαν.
τους ξένους άμ' είδαν αυτοί, κίνησαν όλοι ομάδαι,
με ασπασμούς τους δέχθησαν, τους είπαν να καθίσουν· 35
και πρώτος ο Πεισίστρατος πλησιάζει ο Νεστορίδης,
τα χέρια σφίγγει και των δυο, 'ς την τράπεζα τους φέρει,
και εις ταις προβιαίς ταις μαλακαίς, 'ς τον άμμο, τους καθίζει,
του Θρασυμήδη, του αδελφού, και του πατρός, 'ς τη μέση.
και από τα σπλάχνα δίδει τους μερίδαις και γεμίζει 40
χρυσό ποτήρι με κρασί, και χαιρετώντας λέγει
της Αθηνάς, της θηγατρός του αιγιδοφόρου Δία·

·
«Του Ποσειδώνα βασιληά, ευχήσου, ω ξένε, τώρα·
'που εδώ φθασμένοι έτυχε 'ς την εκατόμβη εκείνου·
και αφού σπονδίσης κ' ευχηθής, ως πρέπει, δος και τούτου 45
την κούπα του γλυκύτατου κρασιού για να σπονδίση·
ότι και αυτός θα εύχεται, θαρρώ, των αθανάτων·
και των θεών οι άνθρωποι ανάγκην έχουν όλοι·
αλλ' είν' αυτός νεώτερος, ομήλικος μ' εμένα,
ώστε θα δώσω πρώτα εσέ το τ' ολόχρυσο ποτήρι»· 50
Την κούπα με γλυκό κρασί της έβαλε 'ς τα χέρια·
και άρεσ' ο άνδρας συνετός και δίκαιος της Αθήνης,
ότι πρώτ' έδωκεν αυτής τ' ολόχρυσο ποτήρι.
κ' ευχήθη ευθύς του βασιληά θερμά του Ποσειδώνα·

·
«Εισάκουσέ μας ταις ευχαίς, γεωφόρε Ποσειδώνα· 55
τούτα, που τώρα ευχόμασθε, να γείνουν χάρισέ μας·
πρώτα του Νέστορα ευτυχαιίς δώρει και των παιδιών του·
κατόπιν ανταπόδιδε εις όλους τους Πυλίους
χαριτωμένην αμοιβή της ξακουστής θυσίας,
και τον Τηλέμαχο κ' εμέ, να γύρουμε, αφού πράξη 60
ό,τ' ήλθαμε με το γοργό καράβι εδώ ζητώντας».

·
Εύχεται και όλα, όσα ζητεί, η ίδια τελειώνει·

του Τηλεμάχου πέρασε το δίκουπο ποτήρι·
ταις ίδιαις έκαμεν ευχαίς ο γόνος του Οδυσσέα·
και αφού τα κρέατ' έψησαν τα επάνω και τα εβγάλαν, 65
μερτικά εκάμαν και άρχισαν το θαυμαστό τραπέζι,
και του φαγιού και του πιοτού την όρεξι αφού σβήσαν,
ωμίλησ' ο Γερήνιος ο Νέστορας ιππότης·

·
«Και τώρα είναι καλήτερο να εξετασθούν οι ξένοι
ποιοί είναι, αφού 'ς την τράπεζαν ευφράνθηκαν· ω ξένοι, 70
ποιοί είσθε; πόθεν πλέετε τους δρόμους της θαλλάσσης;
να εμπορευθήτε εβγήκετε ή του κακού πλανάσθε
'ς τα πέλαγ', ως οι πειραταίς; πλανώνται αυτοί και φέρνουν,
την ζωήν τους κινδυνεύοντας, βλάβη των αλλοφύλων».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος του απάντησε με θάρρος· 75
κ' η ίδια Αθήνη του 'βαλε το θάρρος 'ς την καρδιά,
για τον πατέρα, 'που 'λειπεν, όπως τον ερωτήση,
και όπως 'ς τον κόσμον εύμορφη τον περιλάβη φήμη.

·
«Ω Νηληάδη Νέστορα, των Αχαιών ω δόξα,
σπόθεν είμασθ' ερωτάς κ' εγώ θα σου το είπω· 80
απ' την Ιθάκη ερχόμασθε, 'που ισκιάζεται απ' το Νείον,
κ' η χρεία τούτη, του κοινού δεν είναι, αλλά δική μου·
κάπου ν' ακούσω αναζητώ την δόξα του πατρός μου,
του στερεόκαρδου Οδυσσηά, που έναν καιρό μαζί σου
λέγουν ότι μαχόμενος επόρθησε την Τροίαν, 85
και όλων των άλλων 'πώχουσι τους Τρώαις πολεμήσει
όπου εκακοθανάτισε καθένας του, ακούμε·

κείνου όμως και τον όλεθρον έκρυψε ο Κρονίδης,
ότι κανείς δεν δύναται να ειπή ρητώς πού εχάθη,
είτε 'ς την γην έπεσ' αυτός απ' των εχθρών τα χέρια, 90
ή πήρε αυτόν ο αμέτρητος βυθός της Αμφιρίτης.
για τούτο τώρα σου 'πεσα 'ς τα γόνατα, να μάθω
πώς εκακοθανάτισεν εκείνος, αν τον είδες
ο ίδιος, ή και αν άκουσες απ' άλλον, 'που τον είδε
εις τους πολλούς, 'που του 'δωκε παραδαρμούς η μοίρα. 95
μηδ' από σέβας το μηδέν ή λύπη μου γλυκάνης,
αλλ' ό,τ' είδες ή κ' έμαθες ειπέ μου ένα προς ένα.
ναι σε ικετεύω, αν ο λαμπρός πατέρας μου Οδυσσέας

λόγον ή πράξι εδέχθηκε κ' ετέλειωσε για σένα,
‘ς την Τροίαν, όπ’ οι Αχαιοί είχετε μύρια πάθη, 100
τώρα να μου τα θυμηθής, κ’ ειπέ μου την αλήθεια».

Και απάντησ’ ο Γερήνιος ο Νέστορας υπότης·
«Φίλ’, επειδή μου ενθύμισες τα πάθη, ‘που εκεί πέρα
πάθαμ’ εμείς των Αχαιών τ’ αδάμαστα τα γένη,
και όσα ‘ς τα γλαυκά πέλαγα πλανώμενοι με πλοία, 105

όπου ωδηγούσ’ ο Αχιλληάς για λάφυρα, και άμ’ όσα
‘ς το μέγα κάστρ’ ολόγυρα του βασιληά Πριάμου
μαχόμενοι· αυτού έπεσε το άνθος των ανδρείων,
αυτού ο φρικτός Αίαντας, αυτού και ο Αχιλλέας
κείτονται· αυτού και ο Πάτροκλος που ‘ταν θεός ‘ς την γνώσι· 110
αυτού παιδί μου αγαπητό, άψεγο και γενναίο,

ο Αντίλοχος ταχύτατος και ακλόνητος ‘ς την μάχη.
και άλλα πολλά παθήματα σιμά ‘ς αυτά μας ηύραν·
και ποιος θνητός είν’ αρκετός όλα να τα ιστορήση;
και πέντε κ’ έξι αν έμενες χρόνους εδώ, να μάθης 115

πόσα έπαθαν των Αχαιών εκεί τα λαμπρά γένη,
θα εβάρυνες και θα ‘φευγες, πριν μάθης, ‘ς την πατρίδα·
ότι εννηά χρόνους πλέκαμε τον χαλασμό τους, μ’ όλαις
ταις τέχναις, και όμως μεταβιάς τον τέλειωσ’ ο Κρονίδης.
αυτού κανείς τον Οδυσσηά ‘ς την γνώσι ν’ αντικρύση 120
δεν ήθελεν, ότι πολύ τους άλλους ενικούσε,

‘ς ταις τέχναις όλαις, ο λαμπρός πατέρας σου, αν υιός του
είσαι τώντι· σεβασμός με παίρνει ως σε κυττάζω·
προσομιάζ’ η ομιλιά πολύ, κ’ είν’ ένα θαύμα
προσόμοια τόσο να ομιλή μικρός την ηλικία. 125

τότε δεν ευρεθήκαμεν, εγώ και ο Οδυσσέας,
ασύμφωνοι, ούτ’ εις σύνοδον ούτε εις βουλή, ποτέ μας·
αλλά μιαν γνώμην έχοντας, με νου και μ’ ορθή σκέψη,
ευρίσκαμ’ ό,τι εδύνονταν να σώση τους Αργείους·

αλλ’ άμα κάτω ερρίξαμε την Τροίαν και ‘ς τα πλοία
μπήκαμε, και τους Αχαιούς θεός εσκόρπισ’ όλους,
κακήν ‘ς αυτούς επιστροφή τότε εμελέτα ο Δίας·
επειδή όλοι φρόνιμοι και δίκαιοι δεν ήσαν·

όθεν εσύντριψε πολλούς ‘ς την τρομερήν οργή της
τότε η γλαυκόματη θεά, φρικτού πατρός η κόρη, 135
‘που την διχόνοϊαν έσπειρε ‘ς τους αδελφούς Ατρείδαις.

κ' εκάλεσαν εις σύνοδο τους Αχαιοὺς εκείνοι
 ὅλους, ἀλλ' ὅμως ξώκαιρα, 'ς την δύσι του Ἡλίου·
 και τα παιδιὰ των Αχαιῶν ἐφθασαν κρασωμένα·
 κ' εκείνοι ἐξήγαν τον σκοπὸ 'που ἐσύναξαν τα πλήθη· 140
 τότε ο Μενέλαος ἔλεγε να συνταχθῶν να φύγουν
 ὅλ' οι Αχαιοὶ 'ς τα διάπλατα τα νῶτα της θαλάσσης·
 δεν το 'στεργε ο Αγαμέμνονας και τον λαόν εκράτει,
 κ' ἤθελε πρῶτον ιεραὶς να σφάξουν εκατόμβαις,
 την φοβερὴ της Αθηνᾶς οργὴν ὅπως πραῦνη· 145
 μωρός, ουδ' ἤξευρε 'π' αὐτὴν δεν ἤθελε μαλάξη·
 ὅτι εὐκόλα δεν στρέφεται ο νους των ἀθανάτων.
 κ' οι δύο 'κείνοι ως στέκονταν, σκληρὰ λογομαχώντας,
 ξάφνου ἐσηκώθη, σκόρπισε των Αχαιῶν το πλήθος,
 μ' ἀλαλαγμὸν ἀμίλητο, κ' εις γνώμαις δυο σχισθήκαν· 150
 και ὅλη την νύκτα ἐτρέφαμε μῖσος ἀνάμεσόν μας,
 ὅτι μεγάλαις συμφοραῖς ωργάνιζεν ο Δίας·
 κ' εμεῖς ἐσύραμε πρῶτ' 'ς την θάλασσα την θεία
 τα πλοία με τα κτήματα και ταις βαθειὰ ζωσμέναις
 γυναίκαῖς· κ' ἐμειναν αὐτοῦ το ἥμισυ του πλήθους, 155
 σιμὰ 'ς τον Αγαμέμνονα τον ηγεμόν' Ἀτρεΐδη·
 ἔτσι 'ς τα πλοία μπήκαμε, κ' ἐπλεαν αὐτὰ με βία,
 ὅτι θεός τα τρῖσβαθα μας ἐστρωσε πελάγη.
 'ς την Τένεδο, διαβαίνοντας να πάμε 'ς την πατρίδα,
 ἐσφάξαμε προς τους θεοὺς· δεν ἐστεργεν ο Δίας 160
 να φθάσουμε, ἀλλ' ο ἀσπλαχνος κακὴν πάλι διχόνοιαν
 ἐγέννησε, κ' ἐγύρισαν με τα κυρτὰ καράβια
 μέρος με τον πολὺβουλον, ἀνδρείον Ὀδυσσέα,
 τ' Ἀτρεΐδη τ' Αγαμέμνονα να χαρισθῶν εκείνοι.
 κ' ἐγὼ μ' ὅλα τα πλοία μου κίνησα εὐθύς να φύγω, 165
 ὅτι ἐβλεπα 'που συμφοραῖς εἶχε ο θεός 'ς τον νου του.
 ως και ο Τυδεΐδης ἐφευγε κ' ἐκίνα τους συντρόφους·
 και ο ξανθός Μενέλαος μας πρόφθασε κατόπι
 'ς την Λέσβο, 'που λογιάζαμε το μακρυνὸ ταξείδι,
 εἴτε ἀπεπάνω ἀπὸ την Χιὸ την πετρωτὴ να βγούμε, 170
 προς την Ψυρία, 'ς τα ζερβιά κυττάζοντας εκείνην,
 ἢ κάτω, 'που 'ναι ο Μίμαντας ἀντίκρυ ο ἀνεμισμένος·
 και του θεοῦ ζητούσαμε σημεῖο να μας δείξη·
 ἐδείξε, και να κόψουμε το πέλαγ' ως την Εὐβοία
 μας εἶπε, ὅπως ταχύτερα σωθούμε ἀπ' την οδύνη. 175

πρύμος τότε ἔπνευσε ηχηρός· ἔς τους ιχθυοφόρους δρόμους
 τα πλοία τρέχαν και ἄραξαν ἔς την Γεραιστό την νύκτα.
 του Ποσειδῶνα τότε αὐτοῦ ταύρων πολλά μερία
 ἐκάψαμε, ὅτι πέλαγος μέγα εἶχαμε μετρήσει·
 τέταρτ' ἡμέρα, οἱ σύντροφοὶ Διομήδη του ἵπποδάμου 180
 ἔς τα νερά τ' Ἄργους ἐστήσαν τα ἰσόμετρα καράβια.
 κατὰ την Πύλο ἀρμένιζα ἐγὼ και ἀκοπα ἐφύσα,
 ὡς τον πρῶτόστειλε ὁ θεός, ὁ ἄνεμος ὁ πρύμος.
 ἰδοὺ πῶς ἦλθ' ἀνήξερως, παιδί μου, οὐδέ γινωρίζω
 των Ἀχαιῶν ποιοὶ χάθηκαν, και ποιοὶ πάλι ἐσωθήκαν· 185
 ἀλλ' ὅσα ἐδῶ καθήμενος ἔς τα μέγαρά μου ἀκούω,
 ὡς πρέπει, θέλει σου τα εἰπῶ, χωρὶς το οὐδέν να κρύψω·
 λέγουν πῶς ἐκαλόφθασαν οἱ ἀνδρείοι Μυρμιδόνες,
 ἔπου του ὑψηλόφρονα Ἀχιλλεὺς ὠδήγη ο λαμπρός γόνος·
 καλά και ὁ υἱός του Ποίαντα, ὁ ἐνδοξὸς Φιλοκτήτης· 190
 και ὅλους τους ἀνδρᾶς ἐμπάσε ἔς την Κρήτη ὁ Ἰδομενέας,
 ὅσους τ' ἀφήσε ὁ πόλεμος· τα κύμα δὲν του ἐπήρε.
 γιὰ τον Ἀτρεΐδη ἐμάθετε και σεις, μακρὰν ἔπου εἰσθε,
 πῶς ἦλθε, πῶς ἐλεεινὸ του ετοίμασε το τέλος
 ὁ Αἰγισθος· ἀλλὰ τρομερὰ το πλέρωσε ἐκεῖνος. 195
 τόσο ἀξίζει ἕνα παιδί ν' ἀφίνη ὁ ἀπεθαμένος,
 ὡς βλέπεις ἔπου τον Αἰγισθὸν ἐκεῖνος ἐκδικήθη,
 τον δόλιο, ἔπου του ἔφόνευσε τον ἐνδοξὸν πατέρα.
 Φίλε, και συ, ἔπου ἔσαι καλὸς και μέγας, ὡς σε βλέπω,
 γενναῖος γίνε, οἱ ἀπόγονοὶ να σε καλολογήσουν». 200
 .
 Και ὁ συνετός Τηλέμαχος ἀπάντησεν ἐκείνου·
 «ὦ Νηληιάδη Νέστορα, των Ἀχαιῶν ὦ δόξα,
 καλά τον ἐκδικήθηκεν ἐκεῖνος, και την φήμη
 θε να του ἀπλώσουν οἱ Ἀχαιοὶ και εἰς τα τρισεγγονά τους.
 κ' εἴθε να ἐζώναν οἱ θεοὶ κ' ἐμὲ δύναμιν τόση, 205
 να ἐκδικηθῶ την ἀδικία των πονηρῶν μνηστήρων,
 ἔπου ὑβρίζουν, και ἄνομα πολλά ἐνάντια μου ὀργανίζουν.
 ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν ἐκλῶσαν παρόμοιαν εὐτυχίαν
 εἰς τον πατέρα κ' εἰς ἐμέ· και ἀνάγκη να ὑπομείνω».
 .
 Και ἀπάντησε ὁ Γερήνιος ὁ Νέστορας ἱππότης· 210
 «Φίλ', ἐπειδὴ μου ἐνθύμισες το πράγμ' αὐτό και μου ἔπες,
 λέγουν ἔπου την μητέρα σου πολλοὶ ζητοῦν μνηστήρες,

και σπίτι σου σε τυρανούν, πολλ' άνομα οργανίζουν.
το θέλεις και δαμάζεσαι, λέγε μου, ή σ' έχει μίσος
ο λαός όλος, του θεού φωνήν ακολουθώντας; 215

ποιος ξεύρει μη την βία τους πλερώση αυτός μίαν ώρα,
μόνος, ή από τους Αχαιούς συνωδευμένος όλους;
ότι αν σε θέλει ν' αγαπά η γλαυκομμάτ' Αθήνη,
τόσ', όσο για τον ένδοξο πονούσεν Οδυσσέα,
'ς την Τροίαν, όπ' οι Αχαιοί είχαμε μύρια πάθη,— 220
θεόν δεν είδα φανερά να δείξη την αγάπη,
ως φανερά την έδειχνεν η Αθήνη 'ς το πλευρό του,—
αν σ' όμοια θέλει ν' αγαπά και να πονή για σένα,
τότε απ' αυτούς πολλοί, θαρρώ, τον γάμο θ' αστοχήσουν».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου· 225
«Αυτό 'που λέγεις, γέροντα, να γίνη δεν πιστεύω·
μεγάλο το 'χω, θαυμαστό· ποτέ μου δεν ελπίζω
το πράγμα να κατορθωθή, και αν οι θεοί θελήσουν».

·
Και προς αυτόν ωμίλησεν η γλαυκομμάτ' Αθήνη· 230
«Τηλέμαχε, τι σου 'φυγε των οδοντιών το φράγμα;
άνδρα θεός και από μακράν, αν θέλη, εύκολα σώζει,
καλλιιά 'χα να βασανισθώ, πολύ να παραδείρω,
ως την πατρίδα μου να ιδώ, παρά 'ς τα γονικά μου
άμα πατήσω, ο θάνατος να μ' εύρη, ως τον Ατρείδη,
'πώπεσε, από της γυναικός τον δόλο και του Αιγίσθου. 235
αλλ' είναι ο θάνατος κοινός, ουδ' ημπορούν να σώσουν
και φίλον άνδρ' οι αθάνατοι, οπόταν έλθ' η μαύρη
μοίρα του τεντοπλάγιαστου θανάτου, να τον πάρη».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνης· 240
«Μέντορ', ας παύσουμεν αυτά του πόνου μας τα λόγια·
εκείνος είναι αγύριστος· κ' ήδη του αποφασίσαν
θάνατον οι αθάνατοι και μαυρισμένην μοίρα.
και τώρα εγώ τον Νέστορα πράγμ' άλλο θα ερωτήσω·
ότι δεν κρίνει ωσάν αυτόν κανείς, ουδέ γνωρίζει·
τι λέγουν 'που εβασίλευσε τρεις γενεαίς ανθρώπων, 245
και αθάνατος μου φαίνεται 'ς την όψι, ως τον κυττάζω.
ω Νηληάδη Νέστορα, συ 'πέ μου την αλήθεια·
πώς έπεσ' ο Αγαμέμνονας, ο δυνατός Ατρείδης,

πού ευρίσκειτ' ο Μενέλαος; ποιον δόλον εσοφίσθη
ο Αίγισθος, κ' εφόνευσε πολύ καλήτερόν του; 250
ή 'ς τ' Ἄργος το Αχαϊκό δεν ήτο, αλλά 'ς τα ξένα
πλανιόνταν, κ' έτσι εθάρρψε κείνος, κ' εφόνευσέ τον;»

Και απάντησε ο Γερήνιος ο Νέστορας ιππότης·
«Κ' εγ' όλα τούτα, τέκνο μου, θέλει σου 'πω μ' αλήθεια·
και μόνος σου φαντάζεσαι πως τούτα ήθελε γείνουν, 255
αν ζωντανόν τον Αίγισθο 'ς τα μέγαρα ήθελ' εύρη
τότε ο ξανθός Μενέλαος, φθασμένος απ' την Τροία.

τότε ουδέ χόμα εις τον νεκρόν εκείνου ήθελε ρίζουν,
αλλά θα τον κατάτρωγαν πετούμενα και σκύλοι
απόρρικτον 'ς την εξοχήν· ουδ' ήθελε Αχαιίδα 260
καμμιά τον κλάψη· ότι έπραξεν έργο φρικτό και μέγα·

ότι εκεί μέναμεν εμείς, 'ς τους τρομερούς αγώναις,
και αυτός, εις τ' Ἄργους την καρδιάν, ήσυχος την γυναίκα
έπασχε του Αγαμέμνονα με λόγια να μαγεύση.

και αρνιόνταν πρώτα τ' άπρεπον έργον η Κλυταιμνήστρα· 265
ότ' είχε γνώμην αγαθή· και ακόμ' είχε σιμά της
τον αιιδόν, 'που ως έφευγεν ο Ατρείδης για την Τροία
να του φυλά την σύντροφο θερμά 'χε παραγγείλει.

αλλ' ότε η μοίρα των θεών τον σπέδισε να πέση,
τότ' έσυρε τον αιιδόν ς' έρμο νησί και αφήκε, 270
ηύρεμα να 'ναι και τροφή των πετεινών, κ' εκείνην
πρόθυμος εις το σπίτι του πρόθυμην την επήρε.

και των θεών εις τους βωμούς πολλά 'καψε μερία,
πολλά στολίδια κρέμασεν, υφάσματα, χρυσάφι,
ότ' είχε πράγμ' ανέλπιστο και μέγα κατορθώσει. 275

κ' εμείς αντάμα επλέαμεν, ως φίλοι, εγώ και ο Ατρείδης,
απ' την Τρωάδα ερχόμενοι· αλλ' όταν 'ς του Σουνίου
των Αθηναίων φθάσαμε το άγιον ακρωτήρι,
του Μενελάου φόνευσε τότε τον κυβερνήτην 280
ο Φοίβος ο Απόλλωνας με τ' άλυπά του βέλη,

ενώ του πλοίου, 'πώτρεχεν, εκράτει το τιμόνι,
τον Φρόντι του Ονήτορα, 'που εις όλους ήταν πρώτος,
όταν μανίζ' η τρικυμιά, να κυβερνά καράβι.

κ' έτσι αυτός, μ' όλον 'που 'χε βια, έμεινε αυτού να θάψη
τον φίλο, και νεκρώσιμα να του προσφέρη δώρα. 285
αλλ' όταν εις τα πέλαγα τα σκοτεινά κ' εκείνος

εβγήκε με τα πλοία του, και ‘ς τ’ όρος τον Μαλέα
 γοργά ‘φθασε, ο βροντόφωνος Δίας φρικτό ταξειίδι
 του ετοίμασε, και του ‘στειλε σφοδρών πνοαίς ανέμων,
 και κύματα, ‘που εφούσκοναν και ως όρη εμεγαλόναν. 290
 και τα καράβια χώρισε, μέρος σιμά ‘ς την Κρήτη,
 ‘που κατοικούν οι Κύδωνες, ‘ς το ρεύμα του Ιαρδάνου.
 μια πέτρα υψόνεται γλυστή, ‘ς τα σκοτεινά πελάγη,
 ‘ς άκρη της Γόρτυνος, και αυτού, προς την Φαιστόν, ο Νότος
 προς τ’ ακρωτήρι το ζερβί μεγάλο κύμ’ αμπώθει, 295
 κ’ εκείν’ η πέτρα η μικροστή μέγ’ αποδιώχνει κύμα.
 ήλθαν αυτού, και μεταβιάς οι άνδρες εσωθήκαν,
 κ’ εσύντριψαν τα κύματα ‘ς τους βράχους τα καράβια·
 και τ’ άλλα πέντ’ ετράβιξε μαυρόπλωρα καράβια
 ‘ς την Αίγυπτο της θάλασσας η ορμή και των ανέμων. 300
 και πλούτη αυτού και μάλαμμα εσύναζεν εκείνος,
 γυρνώντας με τα πλοία του ‘ς ανθρώπους αλλοφώνους.
 ‘ς το σπίτι ωστός’ ο Αίγισθος την συμφοράν εργάσθη,
 και τον Ατρείδη φόνευσε κ’ εδάμασε τον τόπο,
 και χρόνια επτά βασίλευσεν εις την χρυσή Μυκήνη. 305
 ‘ς τ’ όκτατο του ‘λθε το κακό, του ‘λθε ο λαμπρός Ορέστης
 απ’ ταις Αθήναις, κ’ έκοψε τον δολερό φονέα,
 Αίγισθο, ‘που του φόνευσε τον ένδοξον πατέρα.
 και των Αργείων έκαμε νεκρώσιμο τραπέζι
 της θεοκατάρατης μητρός και άμα του ανάνδρου Αιγίσθου. 310
 την ίδια ‘μέρα του ‘φθασεν ο μαχητής Μενέλαος,
 με κτήματ’ όσα εσήκοναν εκείνου τα καράβια.
 φίλε, και συ πολύ μακρυά ‘ς τα ξένα μη πλανιέσαι
 από το σπίτι, ‘π’ άφησες το βιο σου, κ’ έχεις μέσα
 ανθρώπους τόσο υβριστικούς, μη μοιρασθούν και φάγουν 315
 όλο το βιο σου και σου ‘βγη χαμένο το ταξειίδι.
 εις τον Μενέλαο να πας όμως σε παραγγέλλω,
 ‘που κείνος είναι νηόφερτος από τα ξένα μέρη,
 όπου, άμ’ ευρίσκονταν τινάς, δεν θα ‘λπιζε να γύρη,
 ανεμοζάλη αν έτυχε κει πέρα να τον κλείση 320
 εις τέτοιο φρικτό πέλαγο και απέραντον, απ’ όπου
 ‘ς τον χρόνο ουδέ πετούμενα οπίσω δεν γυρίζουν.
 αλλ’ άμε με το πλοίο σου και με την συντροφιά σου,
 και αν κάλλιο θέλεις της στερηάς να πάς, λάβε τ’ αμάξι,
 και τους υιούς μου συνοδούς, αυτοί να σ’ οδηγήσουν 325

‘ς την θείαν Λακεδαίμονα, ‘ς τ’ Ατρείδη το παλάτι·
και ατός σου παρακάλειε τον να είπη την αλήθεια·
είν’ άνδρας συνετώτατος, δεν θέλ’ ειπή το ψέμμα».

·
Είπεν ο ήλιος κάθισε κ’ έφθασε το σκοτάδι,

και ωμίλησέ τους η θεά, η γλαυκοματά’ Αθήνη· 330

·
«Ω γέρε, όσ’ είπες είναι ορθά, και όπως τα θέλ’ η τάξι.
αλλά ταις γλώσσαις κόψετε και το κρασί νερώστε·
και αφού του Ποσειδώνα και των άλλων αθανάτων
σπονδίσουμεν, είναι καιρός να κοιμηθούμε, ότ’ ήδη
‘ς το σκότος κάτω εβύθισε το φως, και ουδέ ταιριάζει
εις των θεών την τράπεζα πολύ τινάς να μένη».

335

·
Αυτά ‘πε η κόρη του Διός, και ο λόγος της ακούσθη.
και το νερό τους έχυσαν οι κήρυκες ‘ς τα χέρια.

και αφού κρατήραις με κρασί στεφάνωσαν οι νέοι,
κ’ έδωκαν ‘ς όλους απαρχή ‘ς τα γεμιστά ποτήρια,
‘ς το πυρ ταις γλώσσαις έρριξαν, και ορθοί λειβαίς echύσαν.
και αφού σπονδίσαν κ’ έπιαν όσ’ ήθελε η ψυχή τους,
η Αθήνη και ο θεόμορφος Τηλέμαχος αντάμα
εκίνησαν να πορευθούν ‘ς το βαθουλό καράβι.
και ο Νέστορας εκράτησεν εκείνους και τους είπε·

340

345

·
«Ο Δίας κ’ οι αθάνατοι άλλοι θεοί μη δώσουν
σεις απ’ εμέ να φύγετε ‘ς το βαθουλό καράβι,
ωσάν απ’ άνθρωπον γυμνόν και τέλεια στερημένον,
οπού σκεπάσματα πολλά ‘ς το σπίτι του δεν έχει,
για να κοιμάται μαλακά και αυτός και όσους ξενίση.

350

κ’ εμέ σκεπάσματ’ εύμορφα, παπλώματα δεν λείπουν,
του ανδρός εκείνου όχι ποτέ ο γόνος, του Οδυσσέα,
‘ς του πλοίου το σανίδωμα δεν θα πλαγιάση, ως ότου
‘ς την ζωήν είμαι, κ’ ύστερα τα τέκνα μου όσο ζήσουν,
τους ξένους να φιλοξενούν, ‘ς το σπίτι μου όσοι τύχουν».

355

·
Κ’ εις αυτόν είπεν η θεά, η γλαυκοματά’ Αθήνη·

«Γέροντα φίλε, ωμίλησες ορθά, και καλόν είναι
εσέ τώρα ο Τηλέμαχος ‘ς ό,τ’ είπες να υπακούση.
‘ς το σπίτι σου ν’ αναπαυθή θέλει σ’ ακολουθήση

τούτος, κ' εγώ θα υπάγω ευθύς 'ς τα μελανό καράβι, 360
εμπύχωσι και συμβουλή να δώσω των συντρόφων.
ότι εγώ μόνος εις αυτούς ηλικιωμένος είμαι,
κ' οι άλλοι άνδρες νεώτεροι γι' αγάπη τον γενναίον
Τηλέμαχον ακολουθούν, ομήλικοι δικοί του.
τώρα σιμά 'ς το βαθουλό καράβι θα πλαγιάσω, 365
και το ταχύ 'ς τους Καύκωναις θα υπάγω τους γενναίους,
όπου ένα χρέος μου χρωστούν, και χθεσινό δεν είναι,
και ούτε μικρό· και τούτον συ, 'ς το δώμα σου επειδ' ήλθε,
με τον υιόν σου στείλε τον 'ς την άμαξα, και δος του
άλογα τα ελαφρότερα και αξιώτερ' απ' όσ' έχεις». 370

·

Αυτά 'πε και αναχώρησεν η γλαυκομμάτ' Αθήνη
με σχήμ' αετού· ξιππάσθηκε το πλήθος 'που την είδε·
εθαύμαζεν, ως είδε την 'ς τα μάτια εμπρός του, ο γέρος·
του Τηλεμάχου άμ' έπιασε το χέρι, και τον είπε·

·

«Ω φίλε, αχρείος και άνανδρος θαρρώ πως δεν θε να 'σαι, 375
αν οδηγοί 'ς τα νειάτα σου θεοί σε συνοδεύουν·
ότι άλλος τούτος δεν είναι των ολυμποκατοίκων,
αλλ' είναι η κόρη του Διός, η ένδοξη τριτογένεια,
'που τον λαμπρόν πατέρα σου ετίμα εις τους Αργείους.
κ' ίλεη γενού, βασίλισσα, καλήν δόσε μας δόξαν, 380

εμένα και των τέκνων μου και της σεμνής συντρόφου·
κ' εγώ μίαν πλατυμέτωπη δαμάλα θα σου σφάξω
χρονιάρικη, 'που τον ζυγό τ' ανθρώπου δεν γνωρίζει·
θα σου την σφάξω, αφ' ού προτού τα κέρατα χρυσώσω».

·
Ευχήθη· τον εισάκουσε τότε η Παλλάδ' Αθήνη. 385

και προς τα ωραία δώματα εκίνησεν ο ιππότης
Νέστορας, και ακολούθησαν τα τέκνα κ' οι γαμβροί του.
άμ' έφθασαν 'ς το υπέρλαμπρο παλάτι του κυρίου,
εις ταις καθήκλαις, 'ς τα θρονιά καθίσαν 'ς την αράδα,
και αυτών ο γέροντας ευθύς συγκέρασε κρατήρα 390

από γλυκόποτο κρασί, 'που εμέτρα ένδεκα χρόνους,
και τ' άνοιξε η κελλάρισσα, κ' έλυσε το σφαλί του.
ο γέρος τον συγκέρασε και με σπονδαίς ευχόνταν
της Αθητάς, της θυγατρός τ' αιγιδοφόρου Δία,
και αφού σπονδίσαν κ' έπιαν όσ' ήθελε η ψυχή τους, 395

οι άλλοι, καθένας σπίτι του, κίνησαν να πλαγιάσουν,
κ' έβαλε αυτού ν' αναπαυθή τον γόνο του Οδυσσέα
του θείου, τον Τηλέμαχον, ο Νέστορας ιππότης,
'ς την βροντερή την αίθουσα, 'ς την торνευμένη κλίνη,
και τον Πεισίστρατο σιμά, τον άξιον πολεμάρχο, 400

'που μόνον από τους υιούς είχε άγαμον 'ς σπίτι·
'ς του παλατιού τ' απόκρυφα κ' εκείνος αναπαύθη,
και η σύντροφος του η δέσποινα του ευτρέπισε την κλίνη.

·
Εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
κ' εγέρθηκε ο Γερήνιος ο Νέστορας ιππότης, 405

εβγήκε και άμ' εκάθισε 'ς τους στιλβωμένους λίθους,
'που 'ς τα υψηλά του πρόθυρα κατέμπροσθ' ευρισκόνταν,
λευκοί και απ' άλειμμα λαμπροί· 'ς αυτούς είχε καθίσει
πριν ο Νηλέας, 'πώμοιαζε 'ς τον νου τους αθανάτους·
αλλά 'ς τον Άδη ο θάνατος επήρε αυτόν, και πάλιν 410

αυτού κάθιζε ο Νέστορας, των Αχαιών σωτήρας,
σκήπτρο κρατώντας· γύρω του τα τέκνα εσυναχθήκαν,
και απ' τους θαλάμους έρχονταν, ο Εχέφρονας, ο Στράτις,
με τον Περσέ' ο Άρητος, και ο ισόθεος Θρασυμήδης,
και ο ήρωας ο Πεισίστρατος έκτος 'ς εκείνους ήλθε. 415

και τον θεϊκόν Τηλέμαχον αυτού σιμά εκαθίσαν.
και άρχισεν ο Γερήνιος ο Νέστορας ιππότης·

·
«Σύντομα, τέκν' αγαπητά, να γίν' η επιθυμία μου,
την Αθηνάν απ' τους θεούς ίλεη να κάμω πρώτη,
‘που μου ‘λθεν ολοφάνερη ‘ς το θεϊκό τραπέζι. 420
κ' εις το λιβάδι, ένας να πα γοργά για την δαμάλα,
να την κεντήση ογλήγορα ‘ς εμάς ο επιστάτης·
και άλλος ‘ς του μεγαλόψυχου Τηλέμαχου το πλοίο,
να φέρη τους συντρόφους του και μόνους δυο ν' αφήση·
και άλλος ας κράξη, να ‘λθη εδώ, τον χρυσικό Λαέρκη, 425
του δαμαλιού τα κέρατα να χρυσοπεριχύση.
σταθήτ' οι άλλοι αυτού μαζί, και ειπήτε ‘ς το παλάτι
η δούλαις για την τράπεζα τα πάντα να ευτρεπίσουν·
καθίσματα να φέρουσι, ξύλα, νερό καθάριο».

·
Είπε, και όλοι εκινήθηκαν κ' έφθασεν η δαμάλα 430
απ' το λιβάδι, κ' έφθασεν απ' το γοργό καράβι
του Τηλεμάχου οι σύντροφοι, έφθασε και ο χαλκέας,
της χρυσικής τα σύνεργα κρατώντας εις τα χέρια,
τ' αμμόνι, το καλόφθειαςτο διλάβι, και την σφύρα,
ήλθε κ' η Αθήνη να δεχθή την προσφορά· και ο γέρος 435
τον χρυσόν δίδει· τεχνικά τον περιχύνει εκείνος
‘ς τα κέρατα, το στόλισμα να ιδή και ν' αγαλλιάση
η Αθηνά· και ο Εχέφρονας και ο Στράτις την δαμάλα
έσυρναν απ' τα κέρατα· κ' εις πλουμιστή λεκάνη
έφερν' ο Άρητος νερό, βαστώντας ‘ς τ' άλλο χέρι 440
ουλαίς μέσα ‘ς το κάνιστρο· και ο ανδρείος Θρασυμήδης
αζίνα εκράτει ακονιστή, να κόψη την δαμάλα.
και ο Περσέας το σταμνί· και ο γέρος ο ιππότης
Νέστορας με το νίψιμο και με τους ουλοχύταις
έκαμε αρχή, δεόμενος θερμά προς την Αθήνη, 445
και ‘ς το πυρ έρριξε απαρχαίς της κεφαλής ταις τρίχαις.
και άμ' ευχηθήκαν κ' έχυσαν ουλαίς, ο Θρασυμήδης,
υιός του Νέστορα λαμπρός, ζυγόνει και κτυπάει·
κ' η αξίνα τα νεύρ' έκοψε του σβέρκου και άμ' ελύθη
της δαμάλας η δύναμις· εφώναξαν η κόραις 450
και η νυφάδες, και η σεμνή του Νέστορα συμβία,
Ευρυδίκ' η πρωτότοκη η κόρη του Κλυμένου.
κ' οι άλλοι εσηκώσαν απ' την γη κ' εβάσταν την δαμάλα·
την έσφαξε ο Πεισίστρατος, ο άξιος πολεμάρχος.

- με το μαύρο αίμα ως άφησε τα κόκκαλα η ψυχή της, 455
ευθύς την ετετάρτιασαν, έκοψαν τα μερία,
με τάξι, και τα σκέπασαν με διπλωτό κνισάρι·
κ' επάνω αυτών ωμά 'βαλαν κομμάτια· τότε ο γέρος
'ς ταις σχίζαις τά 'καιε και κρασί φλογώδες ράντιζέ τα·
και τα πεντόσουβλα σιμά τ' αγόρια του κρατούσαν. 460
και άμ' εκαήκαν τα μεριά και εγεύθηκαν τα σπλάχνα,
ελιάνισαν τα επίλοιπα και αμέσως τα εσουβλίσαν,
και τά 'ψηναν 'ς τα μυτερά σουβλιά 'που 'χαν 'ς τα χέρια.
·
Έλουσε τον Τηλέμαχον ωστόσο η Πολυκάστη
καλή κόρ' υστερόγενη του Νέστορα Νηληιάδη· 465
και άμα έλουσέ τον κ' έχρισεν εκείνη με το λάδι,
και μ' εύμορφο τον ένδυσε φόρεμα και χιτώνα,
απ' τον λουτρόν ωσάν θεός εβγαίνει και καθίζει,
αυτού σιμά 'ς τον Νέστορα, ποιμένα των ανθρώπων.
·
Και αφού τα κρέατ' έψησαν τα επάνω και τα 'βγάλαν, 470
κάθισαν και συνέτρωγαν, και καλογεννημένοι
άνδρες κερνούσαν τα κρασί 'ς ολόχρυσα ποτήρια,
και του φαγιού και του πιοτού την όρεξι αφού σβήσαν,
τους είπεν ο Γερήνιος ο Νέστορας ιππότης·
·
«Παιδιά μου, φέρτε ζέψετε ευθύς του Τηλεμάχου 475
τ' άλογα τα καλότριχα, πολύν να κόψη δρόμο».
·
Αυτά 'πε· κείνοι υπάκουσαν αμέσως 'ς την φωνή του·
κ' ευθύς τα ογλήγορ' άλογα 'ς την άμαξαν εζέψαν·
τους έβαλε η κελλάρισσα άρτο, κρασί και ακόμη
προσφάγια, αυτά 'που 'ναι τροφή των θείων βασιλέων. 480
'ς την άμαξα ο Τηλέμαχος ανέβη, την ωραία,
'ς το πλάγι του ο Πεισίστρατος, ο άξιος πολεμάρχος,
ανέβη, και 'ς τα χέρια του τα χαλινάρια πήρε,
κ' ευθύς τ' άλογα εμάστιξε, 'που πρόθυμα επετάξαν
'ς την πεδιάδα, και άφησαν την υψηλή την Πύλο. 485
και ολήμερ' έσειαν τον ζυγό 'ς το να και ς' τ' άλλο πλάγι.
και ο ήλιος εβασίλευσε και ισκιάζαν όλ' οι δρόμοι,
και 'ς ταις Φηραίς εστάθηκαν, 'ς το δώμα του Διοκλέα,
'που του Ορσιλόχου ήταν υιός και τ' Αλφειού εγγόνι·

εκεί ξενύκτισαν, και αυτός φιλόξενα τους δέχθη. 490

.
Κ' εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη·
έζεψαν και ως ανέβηκαν εις τ' εύμορφον αμάξι,
τα πρόθυρα, την αίθουσα την βροντερήν αφήκαν·
κ' ευθύς τ' άλογα εμάστιξε, 'που πρόθυμα επετάξαν
'ς την σιτοφόρα ως έφθασαν πεδιάδα, έκοβαν δρόμο 495
με τόση τα γοργ' άλογα ορμήν αυτούς επαίρναν.
και ο ήλιος εβασίλευσε, και ισκιάζαν όλ' οι δρόμοι.

Ραψωδία Δ

.
. .
Στην Λακεδαίμον' έφθασαν, μες τας σχισμένα όρη,
και 'ς το παλάτι ετράβιξαν του ενδόξου Μενελάου·
τον ηύραν 'που 'ς το σπίτι μου με πολλούς φίλους είχε
γάμων χαραίς για τον υιό και για την θυγατέρα.
του Αχιλληά προς τον υιό την κόρη του επροβόδα. 5

'ς την Τροία πρώτα υπόσχεσι και λόγο του 'χε δώσει,
και τώρα τέλος έβαζαν οι αθάνατοι 'ς τον γάμο.
με άλογα, με άμαξαις την έστελνε εις την πόλι
των Μυρμιδόνων την λαμπρήν, οπού 'ταν βασιλέας.
από την Σπάρτην έμπαζε τ' Αλέκτορα την κόρη 10
νύμφη του μεγαλόψυχου υιού του Μεγαπένθη,
'που υστερογέννην έλαβε από δούλη· της Ελένης
τέκνα οι θεοί δεν έδωκαν, αφ' ότου είχε γεννήσει
την Ερμιόνη, 'πώλαμπε ωσάν την Αφροδίτη.

.
'Σ το μέγα δώμα το υψηλόν έτσι εσυντρώγαν όλοι, 15
οι γείτονες κ' οι συγγενείς του ενδόξου Μενελάου,
τερπόμενοι, και ανάμεσα κιθάριζεν ο θείος
ο αιιδός, και ως άρχιζεν εκείνος το τραγούδι,
δυο χορευταίς 'ς την μέση τους πηδούσαν κ' εγυρίζαν.

.
'Σ τα πρόθυρα ο Τηλέμαχος ο ήρωας ωστόσο, 20
και ο λαμπρός του Νέστορα υιός, τ' αμάξι εστήσαν.

εβγήκ' εμπρός κ' είδεν αυτούς ο μέγας Ετεωνέας,
ο επιμελής θεράπωντας του ενδόξου Μενελάου,
και του ποιμένα των λαών εστράφη να το είπη.

σιμά του εστάθη κ' είπε του με λόγια πτερωμένα· 25

·
«Μενέλαε διόθρεπτε, μας ήλθαν δύο ξένοι,
‘πού του μεγάλου του Διός το γένος ομοιάζουν.
ειπές αν θα τους λύσουμε τ' άλογ' από τ' αμάξι,
ή θα τους προβοδήσουμε ‘ς άλλον να τους ξενίση».

·
Τότε ο ξανθός Μενέλαος εβάρυνε και του ‘πε· 30

«Μωρός δεν ήσουν άλλοτε, Βοηθοΐδη Ετεωνέα·
τώρα ως μωρόπαιδ' ομιλείς· και δεν θυμάσαι οι δυο μας
απ' άλλους πόσα εφάγαμε δώρα φιλοξενίας,
ως ‘που να γύρουμεν εδώ και ο Δίας να μας δώση
τέλος εις τα παθήματα; αλλά τ' άλογα λύσε 35
των ξένων, και άμα μπάσε τους εδώ να γευματίσουν».

·
Είπε· κ' εκείνος χύθηκε, κ' επρόσταξε τους άλλους
επιμελείς θεράπονταις να τον ακολουθήσουν,
τα ιδρωμένα τ' άλογα απ' τον ζυγόν ελύσαν,
και ‘ς τ' αλογίσινα παχνιά τα δέσαν, και εις εκείνα 40

ζειά τους βάλαν, κ' έσμιξαν μ' αυτήν λευκό κριθάρι·
‘ς τους τοίχους τους ολόφωτους έκλιναν και τ' αμάξι·
και αυτούς ‘ς το θείον έμπασαν παλάτι· άμ' είδαν κείνοι
του διοθρεμμένου βασιληά τα δώματα, εθαυμάζαν·
ότι ωσάν λάμψι του ήλιου, ή της σελήνης, ήταν 45

‘ς το δώμα το υψηλόσκεπο του ενδόξου Μενελάου.
και αφού θωρώντας χάρηκαν το θέαμα τριγύρω,
‘ς τα καλοσκάλιστα λουτρά εμπήκαν κ' ελουσθήκαν.
και αφού τους λούσαν κ' έχρισαν η δούλαις με το λάδι,
και τους εφόρεσαν κρουσταίς χλαμύδαις και χιτώναις, 50

σιμά του Ατρείδη εβάλθηκαν εις θρόνους να καθήσουν.
και νΐψιμο η θεράπαινα φέρνει και από προχύτη
χύνει, εύμορφον, ολόχρυσο, ‘ς ολάργυρη λεκάνη,
για να νιφθούν κ' ένα ξυστό τραπέζι βάζει εμπρός τους.
και η σεβαστή κελλάρισσα τον άρτον παραθέτει, 55
και απ' όσα φύλαγε φαγιά προσφέρει τους περίσσα·
και κρέατα κάθε λογής εις τα πινάκια φέρνει

ο μοιραστής, και ολόχρυσα ποτήρια παραθέτει.

·
Και ο ξανθός Μενέλαος χαιρέτησέ τους κ' είπε·

«Απλοχερήτε εις το φαγί, και χαίρετε· κατόπι 60

αφού γευθήτε, θέλει σας ζητήσω τίνες είσθε,
ότι το γένος άγνωστο δεν θα 'ναι των γονειών σας,
αλλ' είσθε ανδρών γεννήματα μεγάλων σκηπτροφόρων·
ότι παρόμοια πλάσματα από αγενείς δεν βγαίνουν».

·
Είπε και με τα χέρια του νεφρά βωδιού παχεία 65

ψητά τους δίδει, 'πώλαβεν ο ίδιος ως πρωτείο·
και άπλωσαν κείνοι 'ς τα έτοιμα φαγιά 'που 'χαν εμπρός τους.
και του φαγιού και του πιστού την όρεξι αφού σβήσαν,
ωμίλησε ο Τηλέμαχος τότε του Νεστορίδη,
την κεφαλή ζυγόνοντας, οι άλλοι μην ακούσουν· 70

·
«Αγαπητέ, θεώρησε, γλυκέ μου Νεστορίδη,
'ς τα δώματα τ' αχόλογα πως ο χαλκός αστράφτει,
ο ήλεκτρος, το μάλαμμα, ο ελέφαντας, τ' ασήμι·
όμοια 'ς τον Όλυμπο, θαρρώ, θε να 'ναι η αυλή του Δία·
αμίλητα 'ναι, είναι πολλά· θαυμάζ' όσο τα βλέπω». 75

·
Και ο ξανθός Μενέλαος τον νόησ' ως ωμίλειε,
κ' ευθύς προσφώνησεν αυτούς με λόγια πτερωμένα·
«Και ποιος θνητός, ω τέκνα μου, μετριέται με τον Δία;
οι δόμοι και τα υπάρχοντα εκείνου αθάνατά 'ναι·
θνητός μ' εμέ 'ς τα υπάρχοντα μετριέται ναι και όχι· 80

ότι αφού έπαθα πολλά, αφού πολύ πλανήθην,
μες τα καράβια τα 'φερα, και τ' όκτατ' έτος ήλθα.
Κύπρο, Φοινίκην, Αίγυπτο, και χώραις Αιθιοπίων,
και Σιδονίων κ' Ερεμβών εβγήκα, και Λιβύαν,
όπου τ' αρνιά από γενετής τα κέρατα φυτρόνουν, 85

και τρεις φοραίς τεκνοποιούν τα πρόβατα τον χρόνο.
κει του ποιμένα περισσά, καθώς και του κυρίου,
είναι τυρί και κρέατα και το γλυκό το γάλα,
ότι έχουν πάντοτ' άφθονο το γάλα να τ' αρμέγουν·
κ' ενώ πλούτη συνάζοντας κει πέρα εγώ πλανούμουν, 90

ωστόσ' άλλος μου φόνευσε τον αδελφό μου κρύφια,
απάντεχα, με της μιαρής συντρόφου την απάτη,

κ' ιδού γιατί δεν χαίρομαι 'ς τα πλούτη αυτά, 'που έχω.
και τούτα θα τ' ακούσετε και σεις απ' τους γονείς σας,
όποιοι και αν είναι, ότι έπαθα πολλά, κ' έχασα σπίτι 95
ευτυχισμένο με καλά και υπέρλαμπρα περίσσα.

κ' έστεργα εγώ 'ς σπίτι μου το τρίτο να μου μείνη,
και εις την ζωή να εσώζονταν οι άνδρες, οπού πέσαν,
εις την Τρωάδα την πλατειά, μακράν από το Άργος.
και όλους τους κλαίω και οδύρομαι, και το συχνό κλεισμένος 100
εις τα δικά μου μέγαρα, καθήμενος δακρύζω,
και ώραις 'ς το κλάμμα χαίρεται η ψυχή μου και ώραις παύω·
γοργά του κρύου κλάμματος ο πόθος ησυχάζει.

αλλ' αυτών όλων των ανδρών ο πόνος δεν με θλίβει
όσον ενός, 'που ο πόθος του φαγί μου παίρνει κ' ύπνο· 105

ότι κανείς των Αχαιών ωσάν τον Οδυσσέα
δεν μόχθησε, ουδ' εβάσταξεν αλλά το 'θελε η μοίρα
αυτός να πάθη και άσβυστος 'ς εμέ να μείνη ο πόνος
κείνου, ότι λείπει δα καιρούς, ουδέ κανείς γνωρίζει
ζη κείνος ή απέθανε· και τώρα θα τον κλαίουν 110
η Πηνελόπ' η φρόνιμη, ο γέρος ο Λαέρτης,
και ο Τηλέμαχος, 'π' άφησε 'ς το σπίτι ακόμη βρέφος».

·
Αυτά 'πε και τον έκαμε να κλάψη τον πατέρα·
για τον πατέρα ως άκουσε χάμου έσταξε το δάκρυ,
κ' εμπρός 'ς τα μάτια σήκωσε την πορφυρή χλαμύδα 115
με τα δυο χέρια· κ' ένοιωσεν αυτόν ο βασιλέας,
κ' εβάλθηκε 'ς του λογισμού τα βάθη να μετρήση,
θα τον αφήση αφ' εαυτού να ειπή για τον πατέρα,
ή πρώτος θα ερωτήση αυτός, το πράγμα να εξετάση.

·
Τούτα ενώ κείνος έζυαζε 'ς του λογισμού τα βάθη, 120
η Ελένη από τον θάλαμο τον μυροβόλον ήλθε,
όμοια με την Αρτέμιδα, 'πώχει χρυσά τα βέλη.
σιμά της βάζ' η Άδραστη θρονί καλοφτειασμένο,
από απαλώτατο μαλλί τάπητα η Αλκίππη φέρνει,

άργυρο κάλαθο η Φιλώ· δώρο ήταν της Αλκάνδρης, 125
της γυναικός του Πόλυβου, 'που 'ς ταις Αιγύπτιας Θήβαις
εκατοικούσε, και άπειρα 'ς το σπίτι έχει τα πλούτη·
του Ατρείδη εκείνος έδωκε δύ' αργυρούς νιπτήραις,
δυο τρίποδαις και τάλαντα δέκα χρυσά, και ακόμη

η σύντροφος δώρα λαμπρά χάριζε της Ελένης, 130
χρυσή ‘λεκάτη, κ’ εύμορφο καλάθι τροχοφόρο,
ολάργυρο, κ’ επάνωθε με χρυσωμένα χείλη.
κείνο τότε η θεράπαινα Φιλώ της παραθέτει
από εργασμένα γνέματα γεμάτ’ όλο, κ’ επάνω

με το γιοφύλλινο μαλλί τεντόνετο η ‘λεκάτη· 135
κ’ εκάθισεν εις το θρονί, οπού ‘χεν υποπόδι,
κ’ ερώτησε τον άνδρα της η Ελένη, ένα προς ένα·

·
«Μενέλαε διόθρεπτε, γνωστό μας είναι τάχα 140
τούτοι ‘που ‘λθαν ‘ς το σπίτι μας ποιοι καυχώνται ότ’ είναι;
άρα λαθεύομαι; η καρδιά μου λέγει να ομιλήσω·

ποτέ μου δεν είδ’ άνθρωπον, άνδρα ή γυναίκα, τόσον 145
άλλου να ομοιάζη, όσον αυτός — θαυμάζ’ όσο τον βλέπω —
ο υιός του μεγαλόψυχου φαίνεται του Οδυσσέα
Τηλέμαχος, όπ’ άφησε ‘ς το σπίτι ακόμη βρέφος,
ότε για με την άσεμνη τον πόλεμο κινώντας 145
τον τολμηρόν οι Αχαιοί κατέβητε ‘ς την Τροία».

·
Και ο ξανθός Μενέλαος απάντησεν εκείνης·
«Έτσι κ’ εγώ τώρα νοώ, γυναίκα, ως συ νομίζεις·
τα πόδια τέτοια φαίνονταν εκείνου και τα χέρια, 150
των οφθαλμών η αστραψιαίς, και η κεφαλή και η κόμη·
και ως από τώρα ενθύμισα εγώ τον Οδυσσέα,
κ’ έλεα πόσα ‘παθε για με, κ’ εμόχθησεν εκείνος,
κάτω ‘ς τα μάγουλα πικρόν αυτός έχυνε δάκρυ,
κ’ εμπρός ‘ς τα μάτια σήκωσε την πορφυρή χλαμύδα».

·
Και απάντησι ο Πεισίστρατος του δίδει ο Νεστορίδης· 155
«Μενέλαε διόθρεπτε, Ατρείδη βασιλέα,
εκείνου τούτος είν’ υιός τώντι, καθώς λέγεις·

αλλ’ είναι φρόνιμος, ευλάβεια τον βαστάει, 160
άμα πρωτώλθεν, άκαιρο λόγο να βγάλη εμπρός σου,
ενώ η φωνή σου, ωσάν θεού, μαγεύει την ψυχή μας.

κ’ εμ’ έστειλεν ο Νέστορας Γερήνιος ιππότης
να ‘λθω με τούτον συνοδός· ότ’ ήθελε να σ’ ίδη,
λόγον ή πράξι ωφέλιμην εσύ να τον διδάξης.

πατρός, οπού ξενίτευσε, το τέκνον έχει πόνους 165
‘ς το σπίτι του, αν δεν είναι να τον βοηθήσουν άλλοι·

‘σαν τώρα του Τηλέμαχου ‘χάθη ο πατέρας, και άλλος,
να τον φυλάξει από κακά, ‘ς τον τύπον του δεν είναι».

·
Τότε ο ξανθός Μενέλαος απάντησεν εκείνου·

«Ω Θε μου, αλήθεια σπίτι μου υιός ανθρώπου φίλου
ήλθε, ‘που τόσο εβάσταξε για με πολλούς αγώναις! 170

κ’ είπα ότι θα τον φίλευα έξοχ’ από τους άλλους
Αργείους, αν ο Βροντητής να γύρουμε είχε δώσει
και οι δυο, το πέλαο σχίζοντας με τα γοργά καράβια.
και πόλιν θα του έκαμνα και σπίτι μέσα ‘ς τ’ Άργος,
απ’ την Ιθάκη παίρνοντας αυτόν και υπάρχοντά του, 175

με τον υιό και τον λαόν όλο, κ’ ήθελα πόλιν
ξεκάμει απ’ όσαις γύρωθε μού είναι υποταγμέναις·
και όντας εδώ θα εσμίγαμε συχνά, και τίποτ’ άλλο
εις την φιλιά και εις ταις χαραίς δεν θα μας ξεχωρούσε,
ειμή το μαύρο σύγνεφο της ώρας του θανάτου. 180

αλλ’ ήταν δα μελλάμενο θεός να τα φθονέση,
‘που εκείνου μόνου τ’ άμοιρου τον γυρισμόν επήρε».

·
Είπε και εις όλους κίνησε τον πόθο των δακρύων·

έκλαιγ’ η Ελέν’ η Άργισσα, του Δία θυγατέρα,
έκλαιγεν ο Τηλέμαχος και ο βασιληάς Ατρείδης, 185

ουδ’ είχεν ο Πεισίστρατος αδάκρυτα τα μάτια·
ότι και αυτός τον άψεγον Αντίλοχο ενθυμήθη,
‘που της Ηώς της φωτεινής είχε φονεύσει ο γόνος·
τον ενθυμήθη κ’ έλεγε με λόγια πτερωμένα·

·
«Ατρείδη, σε σοφώτερον απ’ όλους τους ανθρώπους 190

ο γέρος είπε Νέστορας, ότ’ ήλθε για σε λόγος
‘ς το σπίτι, ως ερωτιώμασθε ο ένας με τον άλλον.

και τώρ’, αν γίνεται, ‘ς εμέ πείθου· γιατί ‘ς τον δείπνο
δεν αγαπώ τα κλάμματα· αλλά του όρθρου η κόρη
Ηώ και πάλιν θα φανή· με τούτο εγώ δεν λέγω 195

κείνον, ‘που επήρε ο θάνατος και η μοίρα, να μην κλαίουν.
και τούτο μόνον έχουσιν οι μαύροι θνητοί δώρο,
η κόμη να θερίζεται, να χύνεται το δάκρυ·

ότι κ’ εγώ ‘χασ’ αδελφόν, ‘που μέσα ‘ς τους Αργείους
δεν ήταν ο χειρότερος, και θα τον έχης μάθει· 200

εγώ δεν τον εγνώρισα, κ' έξοχος λέγουν, ήταν,
ο Αντίλοχος, ταχύτατος, και ακλόνητος 'ς την μάχη».

·
Τότε ο ξανθός Μενέλαος απάντησεν εκείνου·

«Ω φίλε, αφού είπες φρόνιμα, όσ' άνθρωπος με γνώσι,
και από σε μεγαλύτερος, ήθελε ειπή και πράξη· 205

τέτοιου πατρός, δεν ημπορείς ή φρόνιμα να λέγης·
καλόγνωρ' είν' η γενεά τ' ανδρός, οπού ο Κρονίδης
του γάμου και της γενετής ευτύχισε την ώρα,
ως έδωκε του Νέστορα να ήναι ολοκαιρής του,
και αυτός λαμπρά 'ς το σπίτι του τα γέρα να περνάη, 210

κ' υιούς να έχη συνετούς και 'ς τ' άρματα μεγάλους.
κ' εμείς το κλάμμ' ας παύσουμεν, όπ' είχε γίνει πρώτα·
του δείπνου ας κάμουμεν αρχή, και το νερό 'ς τα χέρια
ας χύσουν, και αύριο το ταχύ θα γίν' η ομιλία,
οπού ο Τηλέμαχος κ' εγώ θα ειπούμε μεταξύ μας». 215

·
Είπε· και ο Ασφάλιος το νερό τούς έχυσε εις τα χέρια,
ο επιμελής θεράποντας του ενδόξου Μενελάου·
και άπλωσαν κείνοι 'ς τα έτοιμα φαγιά 'που 'χαν εμπρός τους.

·
Κ' η Ελένη, κόρη του Διός, τότ' εσοφίσθηκ' άλλο·
απ' όπου επίναν, 'ς το κρασί τους έρριξε βοτάνι, 220
αντίλυπο και αντίχολο, π' όλα τα πάθη σβήνει.

εις τον κρατήρα όταν σμιχθή, όποιος τα καταπίνη
ολημερής δεν δύναται δάκρυ να στάξη κάτω,
ουδέ μητέρ' αν έχασε, ουδ' αν και τον πατέρα,
και ουδ' αν αδέλφι, ουδ' αν υιόν μονάκριβον εμπρός του 225

του σχίσουν με την μάχαιρα, και αυτός να τους θωράη·
τέτοια 'χε βότανα σοφά του Διός η θυγατέρα,
χρήσιμα, 'που της έδωκεν η ομόκλινη του Θώνα
Πολύδαμνα, 'ς την Αίγυπτο, 'που βότανα έχει πλήθος,
πολλά σμιγμένα χρήσιμα, πολλά θανατηφόρα. 230

ιατρός καθένας είναι αυτού παρ' όλους τους ανθρώπους
σοφός, ότι προπάτορα γνωρίζουν τον Παιάνα.
και μέσ' αφού το έρριξε κ' είπε να τους κεράσουν,
πάλι με την αράδα της άρχισε και τους είπε·

·
«Μενέλαε διόθρεπτε, και σεις εδώ, 'που είσθε 235

λαμπρών ανδρών γεννήματα, —και ο Δίας άλλοτ' άλλου
δίδει καλόν, δίδει κακόν, ότ' ημπορεί τα πάντα,—
εδώ τώρα καθήμενοι 'ς τον δείπνο με ομιλίαις
ξεδίνετε, γιατί κ' εγώ τ' αρμόδια θ' αναφέρω.
και όλους εγώ δεν δύναμαι να είπω τους αγώναις, 240
όσους ο στερεόκαρδος κατώρθωσε Οδυσσέας,
αλλ' ένα 'πώπραξε λαμπρόν με τόλμην ο ανδρείος
'ς την Τροίαν, όπ' οι Αχαιοί είχετε μύρια πάθη·
με άσχημαίς βαρηματιαίς εδάμασε το σώμα,
πήρε φορέματα κακά, και ομοιάζοντας με δούλον 245
εμπήκε εις την πλατύδρομη την πόλι των εχθρών του·
'ς το σχήμα εκείνο εκρύφθηκε, και ώμοιαζε ψωμοζήτηης,
αυτός 'που τέτοιος δεν ήταν 'ς τ' Αχαιϊκά τα πλοία·
τέτοιος 'ς την Τροίαν εισχωρεί, κ' εκείνοι εμωραθήκαν
όλοι, κ' εγώ τον γνώρισα 'ς αυτό το σχήμα μόνη, 250
και τον εξέταζα, και αυτός μου ξέφυγε με τέχνη·
αλλ' όταν δα τον έλουα κ' έχριζα με το λάδι,
κ' ενδύματα τον ένδυνα, και ώμοσα φρικτόν όρκο,
'ς τους Τρώαις μέσ' ο Οδυσσηάς 'που εφάνη να μην είπω,
πριν αυτός φθάση 'ς ταις σκηναίς και 'ς γοργά καράβια, 255
τότε όλη μου εφανέρωσε των Αχαιών την γνώμη,
και αφού πολλούς εφόνευσε των Τρώων με το ξίφος,
εις τους Αργείους έγυρε, κ' επήρε πολλήν γνώσι.
τότ' έκλαιαν η Τρώισσαις πικρά, κ' γώ χαιρόμουν,
ότ' η καρδιά μου είχε στραφή 'ς σπίτι μου να γύρω, 260
και αργ' αναστέναζα το πώς μ' εμώραν' η Αφροδίτη,
την ώρα, 'που κει μ' έφερεν απ' την γλυκειά πατρίδα,
κ' εχώρισα την κόρη μου, τον θάλαμο, τον άνδρα,
σπού 'ς τον νου και 'ς την μορφή τον κάλλιο του δεν έχει».

·

Και ο ξανθός Μενέλαος απάντησεν εκείνης· 265
«Ναι, τούτα είν' όλ' αληθινά, γυναίκα, όπως τα λέγεις·
ήδη πολλών εγώ 'μαθα την σκέψι και την γνώμη
ανδρών ηρώων, και εις πολλά της γης εβγήκα μέρη·
αλλ' άνθρωπον τα μάτια μου τέτοιον ποτέ δεν είδαν,
ως ήταν μεγαλόψυχος ο φίλος Οδυσσέας. 270
όπως και αυτό κατώρθωσε με τόλμην ο ανδρείος,
'ς τ' άλογον ότε το ξυστόν οι πρώτοι των Αργείων
όλοι κρυμμένοι εφέρναμε τον όλεθρο 'ς τους Τρώαις·

και συ 'λθες τότε αυτού· θεός πρέπει να σ' έχη σπρώξει,
 των Τρώων δόξαν θέλοντας να δώση· και σιμά σου 275
 έρχονταν ο θεόμορφος Δηίφοβος· και γύραις
 τρεις έκαμες, την βαθουλή καθίστρα ψηλαφώντας.
 κ' εφώναζες με τ' όνομα των Δαναών τους πρώτους,
 με την φωνή της γυναικός του καθενός εκείνων.
 με τον Τυδείδη τότε· εγώ και ο θεός Οδυσσέας 280
 ακούσαμε, καθήμενοι 'ς την μέση, την βοή σου·
 κ' εμείς οι δυο με προθυμιάν ηθέλαμεν ορμώντας
 έξω να βγούμε, ή μέσαθεν ευθύς ν' αποκριθούμε·
 αλλ' όσο και αν ηθέλαμε, μας κράτησ' ο Οδυσσέας.
 και τα παιδιά των Αχαιών κει μέσα εσίγαν όλα· 285
 ο Άντικλος ηθέλησε μόνος να σ' απαντήσει·
 αλλά τον έσφιξ' ο Οδυσσηάς 'ς το στόμα με τα χέρια
 τ' ανδρειωμένα, κ' έσωσε των Αχαιών το γένος,
 κρατώντας, ως 'που επήρε σε κείθε η Παλλάδ' Αθήνη».

·

Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου· 290
 »Μενέλαε διόθρεπτε, πικρότερος ο πόνος,
 αν μ' όλ' αυτά τον όλεθρο δεν έφυγεν εκείνος,
 ουδ' αν βαστούσε σιδηρή 'ς τα στήθη την καρδιά.
 αλλά 'ς την κλίνη φέρτε μας, ότ' ήλθεν ήδ' η ώρα
 να πέσουμε, και τον γλυκό τον ύπνο να χαρούμε». 295

·

Αυτά 'πε· και ταις δούλαις της παράγγειλ' η Ελένη
 να στρώσουν εις την αίθουσα, να βάλουν μέσα ωραία
 και πορφυρά σκεπάσματα, και τάπηταις επάνω,
 και χλαίναις κάτωθε κρουσταίς, να 'χουν να ταις φορέσουν.
 κ' εκείναις απ' το μέγαρον εβγήκαν, κ' εβαστούσαν 300
 φως εις τα χέρια, κ' έστρωσαν· και ο κήρυκας τους ξένους
 έμπασε, και 'ς τον πρόδομον αυτού πλαγιάσαν κείνοι,
 ο ήρωας Τηλέμαχος και ο λαμπρός Νεστορίδης·
 και ο Ατρείδης εις τ' απόκρυφα του δόμου, και σιμά του
 η Ελένη η μακροπέπλωτη, η αταίριαστη γυναίκα. 305

·

Εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
 και ο μαχητής Μενέλαος εγέρθη από την κλίνη,
 ενδύθη, και το κοφτερό 'ς τον ώμο έζωσε ξίφος.
 'ς τα λαμπρά πόδια του καλά προσέδεσε πεδούλια,

κ' εκίνησε απ' τον θάλαμον όμοιος των αθανάτων. 310
του Τηλεμάχου ωμίλησε καθήμενος σιμά του·
·
«Ω ήρωα Τηλέμαχε, ποια σ' έφερ' εδώ χρεία,
να 'λθης 'ς την Λακεδαίμονα, την θάλασσα περνώντας;
χρεία δική σου ή του κοινού; ειπέ μου το μ' αλήθεια».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου· 315
«Μενέλαε διόθρεπτε, Ατρείδη βασιλέα,
ήλθ' ίσως κάποιον άκουσμα μου είπης του πατρός μου.
μου τρώγεται το σπίτι μου, μου φθείροντ' οι αγροί μου,
η κατοικιά μου εγένμισεν εχθρούς, οπ' όλ' ημέρα
πυκνά τ' αρνιά μου σφάζουσι, τα στριφοπόδα βώδια, 320
οι απόκοτοι και υβριστικοί μνηστήρες της μητρός μου.
για τούτο τώρα σου 'πεσα 'ς τα γόνατα, να μάθω
πώς εκακοθανάτισεν εκείνος, αν τον είδες
ο ίδιος, ή και αν άκουσες απ' άλλον, 'που τον είδε
εις τους πολλούς, 'που του 'δωκε, παραδαρμούς η μοίρα. 325
μηδ' από σέβας το μηδέν, ή λύπη, μου γλυκάνης,
αλλ' ό,τ' είδες ή κ' έμαθες, ειπέ μου ένα προς ένα·
ναι, σε ικετεύω, αν ο λαμπρός πατέρας μου Οδυσσέας
λόγον ή πράξι εδέχθηκε, κ' ετέλειωσε για σένα,
'ς την Τροίαν, όπ' οι Αχαιοί είχετε μύρια πάθη, 330
τώρα να μου τα θυμηθής, και ειπέ μου την αλήθεια».

·
Και ο ξανθός Μενέλαος εβάρυνε και είπε·
«Ω Θε, 'ς την κλίνην ήθελαν ανδρός ανδρειωμένου
εκείνοι, 'που 'ναι άνανδροι, τώντι να πλαγιάσουν!
και ως ελαφίνα, αν δυνατού λεονταριού 'ς τον λόγγο 335
κοιμίση βυζανάρικα νεογέννητα λαφάρικα,
όρη κατόπι αναζητά και χορτερά λαγκάρικα
βόσκοντας, και εις την κοίτη του γυρίζει έπειτα εκείνος,
και τρομερά με τα παιδιά χαλά και την μητέρα·
όμοιο 'ς αυτούς ο Οδυσσηάς φρικτό θα φέρη τέλος. 340
και ω Δί', Αθήνη, Απόλλωνα, αν τέτοιος, ως εφάνη
'ς την Λέσβο την καλόκτιστη, 'που αμέσως εσηκώθη
'ς την πρόκλησι, κ' επάλαισε με τον Φιλομηλείδη,
και ανδρεία τον κατάβαλε, και όλ' οι Αχαιοί 'χαρήκαν,—
αν τέτοιος έλθ' ο Οδυσσηάς να πέσ' εις τους μνηστήραις, 345

‘ς όλους ταχύς ο θάνατος, πικρός θα γίν’ ο γάμος,
και τούτα, οπού παρακαλείς και μ’ ερωτάς, δεν θέλει
άλλα σου ειπώ ξεφεύγοντας, ουδέ θα σ’ απατήσω,

αλλ’ όσα μου ‘πε ο άψευτος γέροντας της θαλάσσης,
ένα προς ένα θα σου ειπώ, κανένα δεν θα κρύψω.

350

·
‘Σ τον Αίγυπτον οι αθάνατοι, ενώ για δω κινούσα,
μ’ εκράτησαν, ότι ‘ς αυτούς δεν έκαμα εκατόμβαις·
κ’ εκείνοι να ενθυμούμεθα ταις προσταγαίς τους θέλουν.

κ’ είναι νησί ‘ς την θάλασσα την πολυκυματούσα,
εκεί ‘ς τον Αίγυπτον εμπρός, και Φάρο τ’ ονομάζουν,

355

και απέχει τόσο διάστημα, όσο μετρά καράβι,
αν πρύμος άνεμος σφοδρός ολήμερα φυσήση·
λιμένας μέσ’ ακίνδυνος, απ’ όπου τα καράβια
βγάζουν ‘ς την θάλασσαν, αφού μαύρο νερόν επήραν.

κει μ’ εκρατούσαν οι θεοί είκοσ’ ημέραις, μήτε

360

άνεμοι θαλασσόπνοοι φαίνονταν, ‘που τα πλοία
ξεπροβοδούν ‘ς τα διάπλατα τα νώτα της θαλάσσης.

και θε να ελείπαν η τροφαίς, κ’ οι άνδρες θα εμαραίναν,
αν μια δεν μ’ είχ’ ελεηθή θεά, και μ’ είχε σώσει,

κόρη τ’ ανδρείου γέροντα της θάλασσας Πρωτέα,

365

η Ειδοθέα, ‘πώγγιξα μάλιστ’ αυτής το σπλάχνος.

αυτή μ’ ηύρε οπού σέρνομουν, χωρίς συντρόφους, μόνος·
ότι εγυρίζαν ‘ς το νησί και αλίευαν εκείνοι,

με κυρτ’ αγκίστρια, την σκληρή την πείναν όπως σιγάσουν.

και αυτή κοντά μου εστάθηκε, μου ωμίλησε και είπε·

370

·
Ω ξένε, τάχ’ ανόητος είσαι, ‘ς την γνώμη χάννος,

ή θέλεις το και αφίνεσαι, σ’ αρέσει να παθαίνης;

τόσους καιρούς εις το νησί κρατιέσαι, και ουδέ τέλος

δύνασαι ναύρης, και η καρδιά της συντροφιάς σου λυόνει.

·
Αυτά ‘πε, κ’ εγώ προς αυτήν απάντησα και είπα·

375

Όποια και αν ήσαι των θεών εσύ, θα σ’ απαντήσω.

δεν θέλω το και μένω εδώ, αλλά των αθανάτων,

‘πώχουν τον μέγαν ουρανόν, αμάρτησα, λογιάζω.

αλλά συ ‘πε μου, — κ’ οι θεοί γνωρίζουσι τα πάντα,—

ποιος μ’ εμποδίζει των θεών και μ’ έδεσε εις τον δρόμο,

380

και πώς, το μέγα πέλαγος σχίζοντας, να γυρίσω.

·
 Αυτά της είπα και η θεά μ' απάντησεν αμέσως·
 Θα σου ομιλήσω, ξέν', εγώ με όλη την αλήθεια,
 συχνάζει εδώ ένας άψευτος γέροντας πελαγήσιος,
 Πρωτέας ο αθάνατος, Αιγύπτιος, 'που τα βάθη 385
 γνωρίζει όλης της θάλασσας, δούλος του Ποσειδώνα.
 πατέρας μου είναι, ως λέγουσιν, αυτός μ' έχει γεννήσει.
 καρτέρι εκείνου αν δύνοσούν να 'στήσης και τον πιάσης,
 τον δρόμο αυτός θα σου 'λεγε, του ταξιδιού το μάκρος,
 και πώς, το μέγα πέλαγος σχίζοντας, να γυρίσης. 390
 και αυτός ακόμη θα σου ειπή, διόθρεπτε, αν το θέλης,
 ό,τι κακό 'ς το σπίτι σου και ό,τι καλό συνέβη,
 ενώ 'λειπες 'ς το μακρυνό και δύσκολο ταξείδι.

·
 Αυτά 'πε, και 'ς αυτήν εγώ απάντησα και είπα·
 Τώρα του θείου γέροντα συ ναύρης το καρτέρι, 395
 μήπως μου φύγη, αν προϊδή το πράγμα ή το προμάθη·
 ό,τι θνητός είναι βαρύ θεόν να καταβάλη.

·
 Αυτά της είπα και η θεά μ' απάντησεν αμέσως·
 Θα σου ομιλήσω, ξέν', εγώ με όλη την αλήθεια.
 ο Ήλιος όταν αναιβή τα μεσουράνια μέρη, 400
 έρχεται από την θάλασσαν ο άψευτος ο γέρος,
 'ς το μαύρον ανατρίχιασμα, 'π' ο Ζέφυρος σηκόνει,
 και άμ' έξω βγη, 'ς τα σπήλαια τα θολωτά κοιμάται.
 γύρω του η φώκαις, της καλής απόγονοι Αλοσύδνης,
 μαζί πλαγιάζουν, βγαίνοντας από το λευκό κύμα, 405
 και πικροπνέουν της βαθειάς θαλάσσης μυρωδιά.
 εκεί το γλυκοχάραμμα εγώ θα σ' οδηγήσω,
 θα σε πλαγιάσω αραδικώς, και τρεις θε να διαλέξης
 συντρόφους, τους καλήτερους, όπ' έχεις 'ς τα καράβια.
 και όλαις εγώ θέλει σου ειπώ ταις πονηριαίς του γέρου· 410
 'ς ταις φώκαις πρώτα θε να 'λθή, και θα ταις αριθμήση·
 και, άμ' όλαις ταις εμέτρησε κ' εθώρησε, θα πέση
 'ς την μέση τους, ως ο βοσκός 'ς την μέση των προβάτων.
 και ως τον ιδήτε, 'πώπεσε 'ς τον ύπνο, τότε αμέσως
 την δύναμι θα βάλετε και την καρδιά σας όλη, 415
 κρατώντας τον, και ας προσπαθή μ' αγών' αυτός να φύγη·
 θα δοκιμάση, θα γενή 'ς την γην όσα κινούνται

θεριά, θα γένη και νερό, και πυρ θεοφλογισμένο·
 και σεις πάντοτε ακλόνητοι βαστάτε σφίγγοντάς τον
 στενώτερα· ἀλλ' ἀμ' αὐτός μόνος του σ' ἐρωτήση, 420
 και γένη ὅπως τον εἶδετε 'ς τον ὕπνο, 'που ἐκοιμώνταν,
 την βία τότε παύσετε και λύσετε τον γέρο,
 ἥρωα, κ' ἐρώτα ποιος θεός σε βασανίζει τώρα,
 και πώς, το μέγα πέλαγος σχίζοντας, να γυρίσης.
 ·

Εἶπε και μες την θάλασσαν, ὅπ' ἀφριζ', ἐβυθίσθη. 425
 κ' ἐγώ 'ς τα πλοία κίνησα, 'που ἐστέκονταν 'ς τον ἄμμο,
 και της καρδιάς μου, ως πήγαινα, τα βάθη εταραζόνταν.
 και ἀφού 'ς το πλοῖον ἐφθάσα, 'ς την ἄκρη της θαλάσσης,
 τον δείπνον ἐτοιμάσαμε, κ' ἡ ἀφθαρ' ἦλθε νύκτα·
 'ς το περιγιάλι ἐπιέσαμε τότε ν' ἀναπαυθούμε. 430
 κ' ἐφάν' ἡ ροδοδάκτυλη Ἡώ του ὄρθρου κόρη,
 κ' ἐπήρα της πλατύπορης της θάλασσης την ἄκρη,
 προς τους θεούς εὐχόμενος θερμά, με τρεῖς συντρόφους,
 'που για κάθε κατόρθωμα πίστιν πολλήν τους εἶχα.
 και ἀπ' του πελάγου τους βυθούς ἐκείνη τὸτ' ἐφάνη, 435
 κ' ἔφερε δέρματα φωκῶν τέσσερα, κ' ἦσαν ὅλα
 νειόγδαρτα· ἐσοφίζονταν ἀπάτη του πατρός της.
 και ἀφού 'ς τον ἄμμο αὐλάκωσε πλαγιάσματα, ἐκαθόνταν
 μένοντας· κ' ἐμεῖς φθάσαμε σιμά της· τότε ἀράδα
 μας πλάγιασε κ' ἐσκέπασε με δέρμα ἓνα καθέναν. 440
 καρτέρι θα ἦταν κει βαρύ· μας ἐπνιγε ἡ βαρεία
 των θαλασσόθρεπτων φωκῶν οσμὴ φαρμακωμένη.
 και ποιος βαστά να κοιμηθῆ με τέρας του πελάγου;
 ἀλλὰ μας ἐσώσεν αὐτὴ με ἀνάσασι μεγάλη·
 εἰς τα ρουθούνια καθενός μας ἔθεσε ἀμβροσία 445
 μυρόβολη, και την οσμὴν ἀφάνισε του κήτους.
 και ὅλη την αὐγὴ μείναμε, με υπομονή, μ' ἀγώνα.
 και ἡ φώκαις ἀπ' την θάλασσαν ἦλθαν μαζί, και ἀράδα
 εἰς τ' ἀκρογιάλι ἐπλάγιασαν, και ἀπὸ τα βάθη ο γέρος
 ἦλθε καταμεσήμερα, και αὐτοῦ ταις φώκαις ἡύρε, 450
 ταις παχουλαῖς, κ' ἐξέτασε και ἀρίθμησέ ταις ὅλαις,
 κ' ἐμὰς πρώτους λογάρισε 'ς τα κήτη, και ὅτι δόλος
 ἦταν δὲν ἐδοκῆθηκε, και ἐπλάγιασε κ' ἐκεῖνος.
 και με βοή χουμήσαμε και ἀδράξαμέν τον ὅλοι
 σφικτά, και αὐτός δὲν ξέχασε την δολερὴ του τέχνη. 455

και πρώτ' απ' όλα εγίνηκε λέοντας καλογένειος,
ευθύς κατόπι δράκοντας, και πάρδαλις, και κάπρος·
νερό ρεούμεν' έγινε, και δένδρον υψωμένο.
τον εκρατούσαμεν εμείς, με υπομονή, μ' αγώνα·
και ο γέρος, άμ' απόκαμε 'ς τόσους 'πώχει δόλους, 460

προς εμέ τότ' ωμίλησε, κ' ερώτησέ με· Ποίος
θεός, Ατρείδη, σου 'δειξε καρτέρι να μου στήσης,
και να με πιάσης στανικώς; ποια έχεις εσύ χρεία;

·
Αυτά 'πε κ' εγώ προς αυτόν απάντησα και είπα·
Γνωρίζεις, γέρε, — τι ερωτάς τούτα, να με πλανέσης; — 465
'που 'ς το νησί τόσους καιρούς κρατιούμαι, και ουδέ τέλος
δύναμαι ναύρω, και η καρδιά της συντροφιάς μου λυόνει.
αλλά συ 'πέ μου,—και οι θεοί γνωρίζουσι τα πάντα—
ποιος μ' εμποδίζει των θεών, και μ' έδεσε εις τον δρόμο,
και πώς, το μέγα πέλαγος σχίζοντας, να γυρίσω. 470

·
Αυτά 'πα, κ' ευθύς μου 'δωκεν απάντησιν εκείνος·
Του Δία και των άλλων αθανάτων ταις θυσίαις,
πριν ξεκινήσης, έπρεπε να κάμης, όπως φθάσης,
το μαύρο πέλαο σχίζοντας, γλήγορα εις την πατρίδα.
ότι δεν θέλ' η μοίρα σου να ιδής τους ποθητούς σου, 475
το σπίτι το περίλαμπρο και την γλυκειά πατρίδα,
παρ' αφού πάλιν αναιβής του Αιγύπτου το ποτάμι,
'που 'ναι βιοκαταίβατο, και κάμης εκατόμβαις
των αθανάτων, 'πώχουσι των ουρανών τους θόλους·
τότε τον δρόμο, 'που ποθείς, αυτοί θα σου χαρίσουν. 480

·
Τούτα μου είπε, και η καρδιά στο στήθος μου ερραγίσθη·
ότι το μαύρο πέλαγος μου επρόσταζε να σχίσω
οπίσω προς τον Αίγυπτο· μακρύ, βαρύ ταξείδι.
και μ' όλα τούτα προς αυτόν ωμίλησα και πάλιν·

·
Τούτα θα πράξω, γέροντα, όπως εσύ προστάζεις. 485
αλλά ζητώ σε να μου ειπής μ' αλήθεια τούτο, αν όλοι
άβλαπτοι με τα πλοία τους οι Αχαιοί γυρίσαν,
όσους εγώ και ο Νέστορας αφήσαμε εις την Τροία,
ή αν κακό 'ς την θάλασσα κανείς έλαβε τέλος,
ή, αφού τον πόλεμο έπλεξεν, εις ποθηταίς αγκάλαις. 490

·
Αυτά ‘πα, κ’ ευθύς μου ‘δωκεν απάντησιν εκείνος·
Ατρείδη, αυτά τι μ’ ερωτάς; ποσώς δεν σε συμφέρει
να ηξεύρης και να μάθης κείνα, ‘που κλεί μέσα ο νους μου·
πολληώρα δεν θα ‘σαι άκλαυτος, όταν τ’ ακούσης όλα.
ότι απ’ αυτούς πέσαν πολλοί, και άλλοι πολλοί εσωθήκαν. 495
των αρχηγών των Αχαιών εχάθησαν δυο μόνοι
‘ς τον γυρισμό· ‘ς τον πόλεμο και συ παρευρισκόσουν.
ένας ακόμη ζωντανός ‘ς τα πέλαγα κρατιέται·
και ο Αίας ‘ς τα μακρύκουπα καράβια του αφανίσθη·
εις ταις Γυραίς πρώτ’ έφευγεν αυτόν ο Ποσειδώνας, 500
τραναίς πέτραις, κ’ εφύλαξεν απ’ την θαλασσοζάλη·
κ’ είχε σωθή, και μισητός ας ήταν της Αθήνης·
αλλ’ είπε λόγον βλάσφημον, μεγάλως ετυφλώθη·
πως έφυγ’, είπε, εις των θεών το πείσμ’, από το βάθος·
ο Ποσειδώνος άκουσε ‘που αυτός μεγαλολόγα, 505
και άδραξ’ ευθύς την τρίαινα ‘ς τα χέρια τ’ ανδρειωμένα,
την Γυρή πέτρα εκτύπησε, την έσχισε· ένα μέρος
έμειν’ αυτού· ‘ς το πέλαγο τ’ απόκομμα εβυθίσθη,
‘π’ ο Αίας πρώτα εκάθονταν την ώρα ‘που ετυφλώθη,
κ’ έφερνε αυτόν ‘ς τον άπειρον κυματισμένον πόντο. 510
έτσι αφανίσθηκεν αυτός αφού κατέπτε άρμη.
και ο αδελφός σου εξέφυγε τότε την μαύρη μοίρα
μες τα βαθεία καράβια του· τον έσωσεν η Ήρα.
αλλ’ όταν εκοντόφθανε ‘ς το όρος του Μαλέα
το υψηλό, τον άρπαξε κ’ επήρε ανεμοζάλη 515
‘ς την ιχθυοφόρα θάλασσα, και αυτός βαρειά βογγούσε.
και κείθ’ έδειχνε ακίνδυνος ακόμη ο γυρισμός τους,
κ’ έστειλαν πρύμον οι θεοί, κ’ έφθασαν ‘ς την πατρίδα,

εις ακρογιάλι εξοχικόν, όπου εκατοίκα ο Θυέστης
 το πάλαι, τότε ο Αίγισθος υιός του εκατοικούσε. 520
 κ' εκείνος μ' αναγάλλιασι 'ς το πατρικό του χώμα
 επάτησε, και το 'πιασε, κ' εφίλειε το με πλήθια
 δάκρυα θερμά, χαρούμενος ότ' είδε την πατρίδα·
 και απ' την σκοπιά τον ξάνοιξε ο σκοπός, οπού 'χε στήσει
 ο δολερός ο Αίγισθος, και του χε τάξει δώρο 525
 δυο χρυσά τάλαντα, και αυτός ολοχρονης εφύλα,
 μη του περάση απάντεχος και δράξη ευθύς τα όπλα·
 και του ποιμένα των λαών κατέβη να το είπη.
 κ' ευθύς τέχνασμα επίβουλον ο Αίγισθος ευρήκε·
 είκοσι παίρνει διαλεκτούς άνδραις, κ' εις ένα μέρος 530
 τους κρύβει, και αλλού τράπεζα προστάζει να ετοιμάσουν·
 και αυτός τον Αγαμέμνονα κατέβη να καλέση,
 με άλογα, με άμαξαις, και έργ' άσχημα εμελέτα.
 τον πήρε ανυποψίαστον του ολέθρου, εδείπνισέ τον
 κ' εσκοτώσε, ως σκοτόνουσι το βώδι 'ς το παχνί του. 535
 και ουδ' ένας τότε απόμεινε της συντροφιάς τ' Ατρείδη,
 ουδέ του Αιγίσθου, αλλ' όλοι τους 'ς το σπίτι εφονευθήκαν.
 .
 Τούτα μου είπε, και η καρδιά 'ς το στήθος μου ερραγίσθη.
 κ' έκλαια καθήμενος 'ς τον άμμο, και η ψυχή μου
 να ζήση πλειά δεν ήθελε, να ιδή το φως του ηλίου. 540
 και αφού χάμου κυλιούμενος εχόρτασα το κλάμμα,
 είπε μου τότε ο άψευτος γέροντας της θαλάσσης·
 .
 Τόσο μην κλαις πολύν καιρόν, Ατρείδη, ότι το κλάμμα
 τίποτε δεν μας βοηθεί· μόν' ίδε εις την πατρίδα
 να φθάσης το ταχύτερο, και ακόμη θα τον εύρης, 545
 ή ζωντανόν, ή επρόλαβεν ο Ορέστης να τον κόψη·
 και τότε 'ς το νεκρώσιμο τραπέζι θα τους φθάσης.
 .
 Αυτά 'πε, και η καρδιά μου κ' η ανδρική ψυχή μου,
 μ' όλον οπού περίλυπη, 'ς τα στήθη μου εξεστάθη.
 και προς αυτόν ωμίλησα με λόγια πτερωμένα· 550
 .
 Τούτους ηξεύρω τους, αλλά τον τρίτον λέγε μ' άνδρα,
 κείνον, 'που ακόμη ζωντανός 'ς τα πέλαγα κρατιέται,
 ή απέθανε, και αν λυπηθώ, θέλ' όμως να τ' ακούσω.

.
 Αυτά ‘πα, κ’ ευθύς μου ‘δωκεν απάντησιν εκείνος·
 Ο Λαερτιάδης είναι αυτός, κάτοικος της Ιθάκης. 555
 ‘ς ένα νησί τον είδα εγώ δάκρυ λαμπρό να χύνη,
 ‘ς της Καλυψώς τα μέγαρα, της νύμφης, ‘πού με βία
 κρατεί τον, και δεν δύναται να φθάση ‘ς την πατρίδα·
 ότι καράβια δεν έχει, δεν έχει ουδέ συντρόφους,
 όπως ‘ς τα νώτα τα πλατειά τον φέρουν της θαλάσσης. 560
 και συ, Μενέλαε, του Διός θρέμμα, δεν θέλ’ η μοίρα
 ‘ς τ’ Άργος τ’ αλογοβόσκητο να κλείσης την ζωή σου·
 αλλά ‘ς τα όρια σε της γης, εις την ηλύσια χώρα,
 ‘που ‘ναι ο ξανθός Ραδάμανθους, οι αθάνατοι θα στείλουν,
 όπου ελαφρότατ’ η ζωή διαβαίνει των ανθρώπων· 565
 χειμώνας όχι αυτού πολύς, όχι βροχή και χιόνι,
 αλλά Ζεφύρου φύσημα γλυκόπνοο, κινώντας
 πάντοτε απ’ τον Ωκεανό, δροσίζει τους ανθρώπους·
 ότ’ είσαι του Διός γαμβρός, έχοντας την Ελένη.
 .
 Είπε και μες την θάλασσαν, όπ’ άφριζε, εβυθίσθη· 570
 κ’ εγώ ‘ς τα πλοία κίνησα με τους καλούς συντρόφους,
 και της καρδιάς μου, ως πήγαινα, τα βάθη εταραζόνταν.
 και αφού ‘ς το πλοίο φθάσαμε, ‘ς την άκρη της θαλάσσης,
 τον δείπνον ετοιμάσαμε, κ’ η άφθαρτ’ ήλθε νύκτα·
 ‘ς το περιγιάλι πέσαμε τότε ν’ αναπαυθούμε. 575
 και με την ροδοδάκτυλην Ηώ, του όρθρου κόρη,
 πρώτα ‘ς την θεία θάλασσα σύραμε τα καράβια,
 και τα κατάρτια στήσαμε, κ’ επάνω τα πανία,
 και εις τα σανίδια κάθισαν εκείνοι αραδιασμένοι,
 και το λευκό το πέλαγο με τα κουπιά κτυπούσαν· 580
 και ‘ς το διοκαταίβατο του Αιγύπτου το ποτάμι
 άραξα όπίσω, κ’ έκαμα εκατόμβαις, και αφού τέλος
 των αθανάτων έπαυσα την όργητα, έναν τάφο
 σήκωσα του Αγαμέμνονα, να μείνη άσβυστ’ η φήμη.
 και τούτ’ αφού τελείωσα πρύμον ευθύς μου στείλαν 585
 οι αθάνατοι, και μ’ έφεραν ‘ς την ποθητή πατρίδα.
 αλλ’ άκουσέ με, θέλησε ‘ς το σπίτι μου να μείνης,
 ως ‘που να φέξ’ η ενδέκατη, ή δωδεκάτ’ ημέρα·
 και ως πρέπει εγώ σε προβοδώ τότε, και θα σου δώσω
 δώρα λαμπρά, τρί’ άλογα, και στιλβωτόν αμάξι, 590

ποτήρι ακόμη ένα εύμορφο, μ' εκείνο να σπονδίζης
προς τους θεούς, και ολοζωής εμέ συ να θυμάσαι».

·
Και ο συνετός Τηλέμαχος απάντησεν εκείνου·

«Ατρείδη, εδώ πολύν καιρό να με κρατής μη θέλης·
χρόνον εγώ θε να 'μενα ολόκληρον σιμά σου, 595

το σπίτι μου και τους γονείς χωρίς να επιθυμήσω·
ότ' εις τους λόγους σου πολύ και εις τα διηγήματά σου
τέρπομαι· αλλά βαρύνονται οι σύντροφοι 'ς την Πύλο
την ιερή, και συ πολύν καιρό θα με κρατήσης.

και ό,τι μου δώσης χάρισμα, ως θησαυρό θα το 'χω. 600
και εις την Ιθάκη τ' άλογα δεν παίρνω· θα τ' αφήσω
εδώ 'ς εσέ, να τα χαρής εσύ, 'που κυριεύεις

πλατειά πεδιάδ', όπ' άφθονα κύπερη και τριφύλλι,
σίτοι, ζειαίς, πολύσταχα λευκά κριθάρια βγαίνουν. 605
εις την Ιθάκη δεν είναι δρόμοι πλατείς, λειβάδια·

τόπος αιγιδοβόσκητος, αλλ' έχει χάραις όσαις
δεν έχει ο αλογοβόσκητος, και 'ς τα νησιά δεν είναι
ούτε λειβάδι ούτ' άλογα· κ' εξόχως 'ς την Ιθάκη».

·
Αυτά 'πε· εγλυκογέλασεν ο μαχητής Μενέλαος,
εχάιδευσέ τον, έκραξε κατ' όνομα και του 'πε· 610

·
«Εις ό,τι λέγεις, τέκνο μου, απ' αίμα καλό δείχνεις·
κ' είμαι αρκετός τ' άλογ' αυτά μ' άλλο να μεταλλάξω·
και απ' όσα είναι στο σπίτι μου θησαυρισμένα δώρα,
πανεύμορφο, πολύτιμο, θα σου φιλοδωρήσω.

κρατήρα καλοκάμωτον θέλει σου δώσω, 'π' όλος 615
είναι αργυρός, κ' επάνωθε με χρυσωμένα χείλη,
έργον του Ηφαίστου· ο Φαίδιμος ήρωας μου το 'χει δώσει,
των Σιδονίων βασιληάς, 'ς την σκέπη του όταν ήλθα,
διαβάτης εις τον γυρισμό· και συ να το 'χης θέλω».

·
Αυτούς τους λόγους έλεγαν εκείνοι ανάμεσόν τους· 620
και οι καλεσμένοι επήγαιναν 'ς του βασιληά το σπίτι·
και άλλοι εφέρναν πρόβατα, άλλοι κρασιά γενναία·
άρτον η εύμορφομάντηλαις γυναίκες τους εστέλναν,
έτσι αυτού μες 'ς τα δώματα τον δείπνον ετοιμάζαν.

Και εις του Οδυσσηά το μέγαρο κατέμπροσθε οι μνηστήρες 625
με δίσκους διασκέδαζαν, και ρίχνοντας ακόντια,
‘ς την στρωτήν γην, όπου απ’ αρχής την έπαρσί τους δείχναν.
και των μνηστήρων οι αρχηγοί και ‘ς την ανδρεία πρώτοι,
ο Αντίνοος και ο θεόμορφος Ευρύμαχος, καθόνταν.
‘ς αυτούς ήλθε ο Νοήμονας, ο γόνος του Φρονίου, 630
και αυτού προς τον Αντίνοον ωμίλησ’ ερωτώντας·

·
«Αντίνοε, τάχα ηξεύρομεν, ή άγνωστο μας είναι,
πότ’ έρχεται ο Τηλέμαχος απ’ την αμμώδη Πύλο;
με το καράβι μ’ έφυγε, και το ‘χω ανάγκη τώρα,
να διαβώ ‘ς την Ήλιδα, που δώδεκα φοράδες 635
μου βόσκουν, κ’ έχουν ‘ς το βυζί φιλόπονα μουλάρια
αδάμαστα· και θα ‘παιρνα κανένα να δαμάσω».

·
Είπε, κ’ εκείνο εθαύμασαν, γιατί ‘ς την Νήλια Πύλο
δεν έλεγαν πως πέρασεν, αλλ’ ότι ‘ς τους αγρούς του
με τα κοπάδια του έμενεν ή τον χειροβοσκό του. 640
και ο υιός του Ευπείθη Αντίνοος του ωμίλησε και του ‘πε·

·
«Μ’ αλήθεια ‘πε μου πότε αυτός έφυγε, και ποιους είχε
συντρόφους; μήπως διαλεκτούς επήρε της Ιθάκης,
ή μισθωτούς και δούλους του; θα το ‘κανε και τούτο!
και τ’ άλλο ειπέ μου καθαρά να μάθω, το καράβι 645
σου επήρε τάχα στανικώς, ή με τον καλόν τρόπο
σ’ έφερε και του το ‘δωκες συ με την θέλησί σου;»

·
Και απάντησε ο Νοήμονας, ο γόνος του Φρονίου·

·
«Του το ‘δωκ’ αυτοθέλητα’ τι ‘θελε πράξη και άλλος,
αν άνδρας τέτοιος, έχοντας φροντίδαις εις τον νου του, 650
παρακαλή; ήταν βαρύ τινάς να του τ’ αρνιέται.
συντρόφους είχε του λαού τα πρώτα παλληκάρια,
κ’ είδ’ αρχηγό τον Μέντορα, ‘που επήγαινε μαζί τους,
είτε θεός· τον Μέντορα εκείνος ώμοιαζ’ όλος.
αλλ’ απορώ· χθες το ταχύ τον Μέντορ’ είδα εμπρός μου, 655
και εις το καράβ’ είχ’ έμπη αυτός τότε να πάη ‘ς την Πύλο».

·
Είπε και άμ’ αναχώρησε ‘ς το σπίτι του πατρός του.

κ' οι δύο κείνοι εχόλιασαν 'ς την ανδρική ψυχή τους,
και τους μνηστήραις κάθισαν και απ' τον αγώνα επαύσαν.
και ο υιός του Ευπείθη Αντίνοος 'ς την μέσην αυτών είπε, 660

θλιμμένος· και όλα εγέμισαν θυμό τα σωθικά του
κατάμαυρα, κ' οι οφθαλμοί φλόγα λαμπρήν ωμοιάζαν·

·
«Μέγα έργον ο Τηλέμαχος κατώρθωσε μ' αυθάδεια,
αυτό, 'που δεν ελέγαμε να γείνη, το ταξείδι!

'ς το πείσμα τόσων έφυγεν, ιδές, ένα παιδάκι, 665

αφού καράβι ετράβησε, κ' επήρε και την νειότη
του τόπου· αρχή 'που 'ς το εξής κακό θα φέρη· ο Δίας
κείνον να κόψη, πριν αυτός 'ς εμάς φυτεύση πόνους.

αλλά καράβι δόστε μου ταχύ, κ' είκοσι ανθρώπους
όπως καρτέρι στήσω του και τον παραφυλάξω 670

μες 'ς της Ιθάκης το στενό και της τραχείας Σάμου,
να κλάψη 'που εταξείδευσε γι' αγάπη του πατρός του».

·
Όλοι 'ς αυτό συμφώνησαν κ' εκείνον εμπυχόναν·
κ' εμπήκαν έπειτα μαζί 'ς το σπίτι τ' Οδυσσέα.

·
Ουδ' άργησε πολύν καιρό να μάθ' η Πηνελόπη 675

όσα οι μνηστήρες μέσα τους βαθειά μηχανευόνταν·
ο Μέδοντας ο κήρυκας της τα 'πε, οπού τα μέτρα,
'που έπλεκαν κείνοι 'ς την αυλήν, είχ' έξωθεν ακούσει.

και να το είπη εκίνησεν ευθύς της Πηνελόπης·
και ως το κατώφλι αυτός πατεί του λέγ' η Πηνελόπη· 680

·
«Κήρυκα, και τι σ' έστειλαν οι θαυμαστοί μνηστήρες;
του θείου μήπως Οδυσσηά ταις δούλαις να προστάξης,

τα έργα ν' αφήσουν και εις αυτούς τον δείπνο να ετοιμάσουν;
γάμους αλλού να μη ζητούν, αλλού να μη συχνάζουν,
αλλ' ας δειπνήσουν τώρ' εδώ τον ύστερό τους δείπνο! 685

'που γύρωθεν ερχόμενοι πυκνοί φθείρετε πλούτη,
του Τηλεμάχου τα καλά· και τάχ' απ' τους γονείς σας

πρότερον δεν ακούετε, ότ' ήσασθε παιδιά,
ποιός εις τους πατέραις σας ήταν ο Οδυσσέας,

'που δεν αδίκησε ποτέ με λόγον ή με πράξι 690

κανέναν, ως το συνηθούν οι βασιλείς οι θείοι,
οπ' έναν άνθρωπον μισεί, τον άλλον αγαπάει.

και αυτός εις άνθρωπον ποτέ κακό δεν έχει πράξει·
αλλ' η ψυχή σας φαίνεται και τ' άπρεπα σας έργα,
ουδέ 'ς τα ευεργετήματα κατόπι έμεινε χάρι». 695

·
Και ο Μέδοντας ο συνετός ωμίλησέ της κ' είπε·
«Να ήταν αυτό, βασίλισσα, μες' 'ς τα κακά το πρώτο·
αλλ' ένα μεγαλύτερο, και φοβερώτερ', άλλο
τώρα οι μνηστήρες μελετούν, να το εμποδίση ο Δίας·
να κόψουν τον Τηλέμαχον ζητούν 'ς τον γυρισμό του· 700
κ' εκείνος πήγεν, άκουσμα να μάθη του πατρός του,
'ς την θείαν Λακεδαίμονα και εις Πύλο την αγία».

·
Είπε· και αυτής τα γόνατα κοπήκαν και η καρδιά·
αμιλησιά τα λόγια της επήρε, κ' εγεμίσαν
δάκρυα τα μάτια, κ' έσβησεν η δροσερή φωνή της. 705
και αργά πολύ μετέπειτα απάντησέ του κ' είπε·

·
«Κήρυκα, το παιδί γιατί μου 'φυγε; δεν συμφέρει
εις τα καράβια νά 'μνη αυτός, οπού 'ναι για τους άνδραιοι
'σαν της θαλάσσης άλογοι, και σχίζουσι τόσο κύμα.
ή μήπως θέλει να χαθή 'ς την γη και τ' όνομά του;» 710

·
Και ο Μέδοντας ο συνετός της είπε· «Δεν γνωρίζω
αν ήταν θεού κίνημα, ή μόνον της ψυχής του,
'που 'ς την Πύλο τον έσπρωξε ν' ακούση, αν ο πατέρας
θα γύρη ή και ποιο στάθηκε το τέλος της ζωής του».

·
Αυτά 'πε, και ανεχώρησε 'ς τα δώμα του Οδυσσέα. 715
και αυτήν ο πόνος έζωσε σκληρός, και δεν εμπορεί
πλειά να καθίση 'ς το θρονί,—κ' ήσαν πολλά 'ς το σπίτι—
αλλά 'ς του τεχνικώτατου θαλάμου το κατώφλι
εκάθισε δακρύζοντας πικρά, και η δούλαις όλαις,
η νηαίς ομού και η παλαιαίς, τριγύρω εσιγοκλαίαν. 720

κ' εκείνη κλαίοντας πυκνά ταις είπε- «Αγαπηταίς μου,
ακούτε· πάθη περισσά έμένα έδωκε ο Δίας,
απ' όσαις εγεννήθηκαν μ' εμέ και ανατραφήκαν·
π' άνδρα λαμπρόν πρώτ' έχασα, λεοντόκαρδον και μέγαν
'ς όλα τα προτερήματα, 'ς των Δαναών τα γένη, 725
'που 'ς την Ελλάδα η δόξα του και 'ς τ' Άργος μέσα εβγήκε.

και τώρα το μονάκριβον ο άνεμος μου πήρε
άδοξ' από το σπίτι μου, ούδ' ένοιωσα 'που εβγήκε.
σκληραίς, και δεν ευρέθηκε μέσ' από σας καμμία,
ενώ τα ηξεύρετε καλά, να 'λθη να μ' εξυπνίση, 730
την ώρα 'π' αυτός έμπαινε 'ς το βαθουλό καράβι·
και αν το ταξειίδι εγνώριζα πως μελετούσε κείνος,
δεν έφευγε, τον πόθο του και ας είχε εις το ταξειίδι,
ή εμένα εδώ θε ν' άφινε 'ς το σπίτι απεθαμένη.
αλλ' ας μου κράξουν βιαστικά τον γέρο το Δολίο, 735
τον δούλο, 'π' όταν ήλθα εδώ μου 'δωκεν ο πατέρας,
και μου τηρά το σύδενδρο κηπάρι, και να τρέξη,
για να καθίση και να ειπή τούτ' όλα του Λαέρτη,
'ς τον λογισμό του ίσως αυτός κάποιαν βουλήν υφάνη,
εις τους λαούς ερχόμενος για να κλαυθή, πως θέλουν 740
εκείνου και του Οδυσσηά τον γόνο ν' αφανίσουν».

·
Κ' η Ευρύκλεια της απάντησεν, η αγαπητή βυζάστρα·
«Γλυκειά μου νύμφη, μάχαιραν έπαρε να με σφάξης,
ή άφες με 'ς το σπίτι σου· το πράγμα δεν σου κρύβω.
τα εγνώριζ' όλα, κ' έδωκα 'ς αυτόν ό,τι ζητούσε, 745
τον άρτο, το γλυκό κρασί· και εις μέγαν μ' έβαλ' όρκο,
να μη σου ειπώ εγώ τίποτε πριν φέξ' η δωδεκάτη,
ή μόνη επιθυμήσης τον και μάθης ότι εβγήκε,
όπως μη φθείρης κλαίοντας την εύμορφην ειδή σου.
αλλά, το σώμ' αφού λουσθής και καθαρά φορέσης, 750
πάρε ταις υπηρέτριάς σου, 'ς τ' ανώγι αναίβα κ' εύχου
της Αθηνάς, της θυγατρός του αιγιδοφόρου Δία,
'που αυτόν και από τον θάνατο τότε ημπορεί να σώση.
και γέροντα ταλαίπωρον συ μη ταλαιπωρήσης·
ουδ' οι αθάνατοι, θαρρώ, παντάπασι το γένος 755
τ' Αρκεισιάδη εμίσησαν, και κάποιος θ' απομείνη,
να 'χη τα υψηλά δώματα και τους παχείς αγρούς του».

·
Αυτά 'πε, και αυτής κοίμισε τους θρήνους και τα μάτια
στέγνωσε· κείνη ελούσθηκε κ' εφόρεσε καθάρια,
'ς τ' ανώι με ταις γυναίκαίς της ανέβη και ουλοχύταις 760
έθεσεν εις το κάνιστρο, και ευχόνταν της Αθήνης·

·
«Άκου με, κόρη αδάμαστη του αιγιδοφόρου Δία·

εάν ποτε ο πολύβουλος ‘ς το σπίτι του Οδυσσέας
μερία σου ‘καψε παχειά βωδιών ή και προβάτων,
τώρα να μου τα ενθυμηθής, και σώσε το παιδί μου,
και παύσε την αποκοτιά των πονηρών μνηστήρων».

765

Είπε κ’ εφώναξε· η θεά δέχθηκε την ευχή της·
και ‘ς τα ισκιωμένα μέγαρα οι μνηστήρες θορυβήσαν·
κ’ ένας απ’ τους απόκοτους τους νέους είπε· «Γάμον
άσφαλτ’ η πολυμνήστευτη βασίλισσα ετοιμάζει
‘ς εμάς, και φόνος αγνοεί ‘που γίνεται του υιού της».

770

Αυτά πε, και τι γίνηκεν εκείνοι δεν ηξεύραν.
και ωμίλισ’ ο Αντίνοος ‘ς εκείνους μέσα, κ’ είπε·

«Δαίμονες, τα υπερήφανα λόγια ν’ αφήστε τώρα
όλα μαζί, μήπως κανείς και μέσα τ’ αναφέρη.
και ας σηκωθούμ’ έτσι σιγά, και ας δώσουμε’ εμείς τέλος
‘ς αυτό, ‘που εβουλευθήκαμε και αποφασίσαμε’ όλοι».

775

Αυτά ‘πε, και άμ’ edιάλεξαν είκοσι παλληκάρια,
κ’ εκίνησαν προς το ταχύ καράβι, ‘ς τ’ ακρογιάλι·
και πρώτα απ’ όλα ετράβηξαν ‘ς την θάλασσα το πλοίον,
και μες το πλοίον έβαλαν κατάρτι και πανία,
και τα κουπιά με τα λουριά προς τους σκαρμούς edέσαν,
με τάξιν όλα, και άπλωσαν τα ολόλευκα πανία·
και οι τολμηροί θεράποντες τα όπλα εκεί τους φέραν·
και τ’ άραξαν σιμά ‘ς την γη, ψηλά· κ’ εκείνοι εβγήκαν,
και αυτού δειπνήσαν, και να ‘λθή το εσπέρας περιμέναν.

780

785

Και αυτού ‘ς τ’ ανώγ’ η φρόνιμη κείτονταν Πηνελόπη,
χωρίς φαγί, χωρίς πιτό, πολύ συλλογισμένη,
αν ο υιός της ο καλός τον χάρο θα ξεφύγη,
ή θα του πάρουν την ζωήν οι απόκοτοι μνηστήρες.
και όσα λεοντάρι μεριμνά, πολλών ‘ς την μέση ανθρώπων,
φοβούμενο, ‘που δολερόν τού ‘συραν γύρω κύκλον,
τόσα ενώ συλλογίζονταν, γλυκός την πήρεν ύπνος,
κ’ έπεσε, αποκοιμήθηκε, κ’ οι αρμοί της ελυθήκαν.

790

Τότ’ άλλο εφεύρηκε η θεά, η γλαυκομάτ’ Αθήνη·

795

φάντασμα πλάθει, και ώμοιαζε γυναίκα εις την μορφή του,
η Ιφθίμη, κόρη του υψηλού ‘ς το φρόνημα Ικαρίου,
‘π’ ο Εύμηλος απ’ ταις Φεραίς την είχε πάρει νύμφη·
κ’ έστελνε αυτό ‘ς τα δώματα του θείου Οδυσσέα,
κει, ‘που ‘κλαιε και οδύρονταν, την Πηνελόπη ναύρη, 800
να παύση αυτής τα κλάμματα, τους θρήνους να σιγάση.

σιμά ‘ς του σύρτη το λουρί ‘ς τον θάλαμον εμπήκε,
‘ς την κεφαλή της στάθηκεν επάνω και της είπε·

·
«Κοιμάσαι με περίλυπην καρδιάν, ω Πηνελόπη;
όχι, δεν θέλουν οι θεοί, ‘που ζουν ευτυχισμένα, 805
να κλαίης, να λυπιέσαι συ, και ακόμη θα γυρίση
το τέκνο σου· και των θεών αυτός δεν είναι πταίστης».

·
Και η Πηνελόπ’ η φρόνιμη απάντησεν εκείνης,
πολύ γλυκά ρουχάζοντας ‘ς ταις πύλαις των ονείρων·

·
«Εδώ γιατί ‘λθες, αδελφή; ποσώς δεν σ’ είδ’ ως τώρα 810
να ‘ρχεσαι, γιατί κατοικείς μακρυ’ απ’ εμένα, πέρα.
την λύπη παραγγέλλεις με ν’ αφήσω και τους πόνους,
οπού μου θλίβουν την ψυχή, τα σπλάχνα μου ταράζουν,
‘π’ άνδρα λαμπρόν πρώτ’ έχασα λεοντόκαρδον και μέγαν
‘ς όλα τα προτερήματα, ‘ς των Δαναών τα γένη, 815

‘που εις την Ελλάδα η δόξα του και ‘ς τ’ Άργος μέσα εβγήκε.
και τώρα πάλι μου ‘φυγε τ’ αγαπητό παιδί μου
‘ς το πλοίο, κ’ είναι αμάθητο ‘ς την πράξι και ‘ς τους λόγους·
για τούτον εγ’ οδύρομαι πολύ παρά για κείνον,
για τούτον όλη τρέμω εγώ, φοβούμαι μη μου πάθη, 820
ή ‘ς τους λαούς, ‘που πέρασεν, ή μέσα ‘ς τα πελάγη·
ότ’ είν’ εχθροί κακόβουλοι πολλοί, ‘που μηχανώνται
να τον φονεύσουν, πριν ελθή οπίσω ‘ς την πατρίδα».

·
Και το θαμπό το φάντασμα απάντησεν εκείνης·
«Θάρρευε, μηδέ φοβηθής τόσο πολύ ‘ς τον νου σου· 825
είναι εις το πλάγι του οδηγός, ‘που και άλλοι επιθυμούσαν,—
γιατί μεγάλα δύναται,—νά στέκεται σιμά τους,
η Αθηνά· και τώρ’ αυτή σε συμπονεί, ‘που κλαίεις,
και μ’ εξαπόστειλεν εδώ, τούτα να σου ομιλήσω».

«Και αν θεός είσαι, και θεού συ την φωνήν ακούεις,
και για τον άλλον λέγε μου, τον άμοιρον εκείνον,
αν είναι ακόμη ‘ς την ζωή, του Ηλιού το φως αν βλέπη,
ή απέθανε, κ’ ευρίσκεται ‘ς την κατοικιά του Άδη».

.
Και το θαμπό το φάντασμα απάντησεν εκείνης· 835
«Γι’ αυτόν εγώ δεν θα σου ειπώ ρητώς αν ζη ακόμη,
ή απέθανε- κ’ είναι κακό να λέγονται τα μάτια».

.
Είπε, του σύρτη από σιμά της θύρας κείνο εβγήκε,
και εις των ανέμων ταις πνοαίς εσκόρπισε· και η κόρη
του Ικαρίου ξύπνησε, και ιλάρωσε η ψυχή της, 840
‘π’ όνειρον ολοφάνερον της ήλθεν εις το δείλι.

.
Και άμ’ ανεβήκαν έσχιζαν το πέλαγο οι μνηστήρες,
του Τηλεμάχου αφεύγατον τον φόνο μελετώντας·
και πετρωτόν είναι νησί, ‘ς την μέση της θαλάσσης,
της Ιθάκης ανάμεσα και της τραχείας Σάμου, 845
όχι μεγάλο, η Αστερίς, μ’ ακίνδυνα λιμάνια,
δυο δίστομα, κ’ οι Αχαιοί εκεί τον καρτερούσαν.

.
. .

Ραψωδία Ε

.
. .

Και άφησ’ η Ηώ του υπέρλαμπρου του Τιθωνού την κλίνη
το φως να φέρη των θνητών και άμα των αθανάτων.
και συγκαθίζαν οι θεοί και ‘ς αυτούς μέσα ο Δίας
ο υψηλοβρόντης, ‘που κρατεί την πρώτην εξουσία.
κ’ η Αθήνη τους μνημόνευε τα πάθη του Οδυσσέα, 5
κ’ εσύγκλαι’ αυτόν, ‘που ευρίσκονταν ‘ς τα δώματα της νύμφης·

.
«Πατέρα Δία, μάκαρες θεοί, ‘που πάντοτ’ είσθε,
πλειά σκηπτροφόρος βασιληάς να μη φανή κανέννας
γλυκός, καλοπροαίρετος, και δίκαιος, και πράος,
αλλ’ ας ήναι σκληρότροπος και τ’ άνομα να πράζη· 10
αφού τον θείον Οδυσσηά κανέννας δεν θυμάται

εις τους λαούς, ‘που βασιληά τον είχαν και πατέρα·
κ’ εκείνος κείτεται εις νησί με λύπαις και με πόνους,
‘ς της Καλυψώς τα μέγαρα της νύμφης, ‘που με βία
κρατεί τον, και δεν δύναται να φθάση ‘ς την πατρίδα. 15

ότι καράβια δεν έχει, δεν έχει ουδέ συντρόφους,
‘που να τον φέρουν ‘ς τα πλατειά τα νώτα της θαλάσσης.
και τώρα πάλι μελετούν να σφάξουν τον υιό του,
καθώς γυρίζει, ‘π’ άκουσμα να μάθη του πατρός του
‘βγήκε εις την Λακεδαίμονα και εις Πύλο την αγία». 20

·
Και ο Δίας της απάντησεν ο νεφελοσυνάκτης·
«Τέκνο, ποιος λόγος σου ‘φυγε των οδοντιών το φράγμα;
δεν είσαι συ, ‘που εσκέφθηκες η ίδια αυτήν την γνώμη,
να ‘λθη ο Οδυσσηάς, κ’ ενάντια τους εκδίκησι να πάρη;
και τον Τηλέμαχον εσύ, γιατ’ ημπορείς, προβόδα 25
με γνώσι, όπως απείρακτος υπάγη ‘ς την πατρίδα,
και άπρακτοι με το πλοίο τους γυρίσουν οι μνηστήρες».

·
Είπε, κ’ εστράφη ‘ς τον Ερμήν αμέσως, τον υιό του·
«Ερμή, ‘που σ’ έχω μηνυτήν εις όλα, ειπέ της νύμφης,
εκεί της καλοπλέξουδης, την καθαρή βουλή μας, 30

ο Οδυσσηάς ο αδάμαστος ‘ς την γη του να επανέλθη,
χωρίς θεόν ή άνθρωπον θνητόν να ‘χη σιμά του·
αλλ’ αφού ‘ς την πολύδεσμη πλωτή κακοπαθήση,
θα φθάση αυτός την εικοστήν ημέρα εις την Σχερία,
γη των Φαιάκων κάρπιμη, και αυτοί θεογέννητοί ‘ναι, 35

και ωσάν θεόν ολόψυχα αυτόν θέλει τιμήσουν,
και με καράβι ‘ς την γλυκειά πατρίδα θα τον στείλουν,
με άπειρα δώρα, χάλκωμα, φορέματα, χρυσάφι,
‘που τόσα δεν θα ελάμβανε λαχνόν από την Τροία,
άβλαπτος αν εγύριζε, με μέρος των λαφύρων. 40

ότ’ είναι η μοίρα του να ιδή τους ποθητούς, να φθάση
‘ς το σπίτι το υψηλόσκεπο, ‘ς την γη την πατρική του».

·
Αυτά ‘πε· και άμα ο γλήγορος υπάκουσε αργοφόνος·
κ’ ευθύς ‘ς τα πόδια τα καλά προσέδεσε πεδούλια,
ολόχρυσα και άφθαρτα, ‘που εφέρναν τον επάνω 45
‘ς την θάλασσα, ‘ς την άπειρη την γη, σαν τους αέραις.
το ραβδί πήρε, οπού μ’ αυτό τα βλέφαρα κοιμίζει

όποιου θνητού θελήση αυτός, κ' εγείρει όποιον κοιμάται.
 μ' αυτό 'ς τα χέρια πέτονταν ο μέγας αργοφόνος·
 και εις την Πιερία πάτησε, κ' έπεσε απ' τον αιθέρα 50
 'ς το πέλαγος· και αρμένιζε 'ς το κύμα επάν' ως γλάρος,
 'που εις τα φρικτά βυθίσματα της άπατης θαλάσσης
 ψάρια ζητεί, και τα πτερά 'ς την άρμη συχνοβρέχει.
 όμοιος μ' αυτόν εφέρονταν ο Ερμής 'ς άπειρο κύμα.
 και όταν 'ς την νήσον έφθασε την απομακρυσμένη, 55
 απ' το γαλάζιο πέλαγος εβγήκε να πατήση
 την γη, και εις τ' άντρον έφθασε το μέγα, όπου εκατοίκα
 η νύμφ' η καλοπλέξουδη, και μέσα εκείνην ηύρε.
 και εις την γωνίστρα καίονταν ξύλα πολλά του κέδρου
 και της καλόσχιστης θυάς, κ' εσκόρπα η μυρωδία 60
 εις το νησί· καλόφωνα κει μέσα ετραγουδούσε
 αυτή, και ύφαινε πανί με ολόχρυση σαγίττα.
 και δάσος ολοφούντων ήταν τριγύρω 'ς τ' άντρο,
 κλήθρα, και λεύκα, ευωδερó μ' εκείναις κυπαρίσσι.
 και μέσ' αυτού πλατύπτερα πετούμενα εκουρνιάζαν, 65
 στριγλιά, γεράκια, και μαζί πλατύγλωσσαις κουρούναις,
 θαλασσοπούλι, 'που η ζωή τ' αρέσει του πελάγου.
 και ήμερο κλήμα ολόγυρα 'ς το βαθουλό το σπήληο,
 θυμό γεμάτο απλόνονταν σταφύλια στολισμένο.
 και βρύσες τέσσερες εγγύς και αραδικώς ερρέαν 70
 λευκό νερό, και η καθεμιά 'ς άλλο εκυλούσε μέρος·
 και γιοφυλλιών γύρω απαλά λιβάδια και σελίνων
 πρασίνιζαν και αθάνατος αν πήγαιν' εκεί πέρα
 κυττάζοντας θα εθαύμαζε, και θα 'χαιρε η ψυχή του.
 έμεινε αυτού κ' εθαύμαζεν ο μέγας αργοφόνος· 75
 και αφού τα πάντα εθαύμασεν εις την ψυχή του εκείνος,
 'ς το ευρύχωρ' άντρο εμπήκ' ευθύς· και ως είδε αυτόν αγνάντια,
 δεν άργησεν η Καλυψώ να τον γνωρίσ' η θεία·
 ότι δεν είν' οι αθάνατοι άγνωστοι μεταξύ τους,
 και αν τύχη κάποιος απ' αυτούς μακρú να κατοικήη. 80
 μέσα τον μεγαλόκαρδο δεν εύρεν Οδυσσέα·
 έκλαιγε αυτός καθήμενος εις τ' ακρογιάλι, ως πρώτα,
 με θρήνους, μ' αναστεναγμούς, με πάθη 'ς την ψυχή του,
 κ' εκύττα δάκρυα χύνοντας τα τρίσβαθα πελάγη.
 και τον Ερμήν η Καλυψώ ερώτησεν η θεία, 85
 αφού τον κάθισε εις θρονί λαμπρό και στιλβωμένο·

.
«Τι ‘λθες, Ερμή χρυσόρραβδε, να μ’ εύρης, σεβαστέ μου
και αγαπημένε; να έρχεσαι συχνά δεν σ’ είδα ως τώρα.
ό,τι ποθείς λέγε μου ευθύς· και να το πράξω θέλω,
αν πράγμα είναι, ‘που γίνεται, κ’ είμαι αρκετή να πράξω. 90
αλλά προχώρει παρεμπρός να σε φιλοξενήσω».

.
Είπε η θεά, και τράπεζαν γεμάτην αμβροσίαν
του θέτει, και άμα κόκκινο νέκταρ του συγκερνάει.
κ’ έτρωγ’ εκείνος κ’ έπινεν, ο μέγας αργοφόνος·
και δύναμιν εις την τροφήν άμα η καρδιά του επήρε, 95
τότ’ προσφώνησεν αυτήν, απάντησέ της κ’ είπε·

.
«Θεά θεόν εμ’ ερωτάς, οπού ‘λθα εδώ να σ’ εύρω·
και όπως ζητείς, αλάθευτα το πράγμα εγώ θα σ’ είπω·
να ‘λθώ εδώ πέρα επρόσταξε, χωρίς να θέλω, ο Δίας·
ποιος τόσ’ αλμυρά κύματα αυτόθελα θα επέρνα 100
άμετρα; και ουδ’ είναι σιμά χώρα θνητών ανθρώπων,
‘που των θεών κάμνουν θυσιαίς κ’ εξαίσιας εκατόμβαις,
αλλά ποτέ δεν ξέφυγε κανείς των αθανάτων,
ουδ’ εματαίωσε τον νου τ’ αιγιδοφόρου Δία.

λέγει πως ο αμοιρότερος άνδρας σιμά σου υπάρχει, 105
απ’ όσους γύρω εμάχονταν ‘ς τα τείχη του Πριάμου
χρόνους εννηά, κ’ επόρθησαν ‘ς τον δέκατο την πόλι·
και ‘ς την πατρίδα ως έστρεφαν επταίσαν της Αθήνης,
οπ’ άνεμον τούς σήκωσε κακόν και μακρύ κύμα.

και οι λαμπροί του σύντροφοι τότ’ όλοι αφανισθήκαν, 110
κ’ εδώ ‘φεραν ο άνεμος εκείνον και το κύμα.
αυτόν εδώθε ογλήγορα προστάζει ν’ αποπέμψης·
ότι δεν μέλλει να χαθή μακράν των ποθητών του,
αλλ’ είναι μοίρα του να ιδή τους ποθητούς, να φθάση
‘ς το σπίτι το υψηλόσκεπο, ‘ς την γη την πατρική του».

.
Άκουσε η αταίριαστη θεά, κ’ ευθύς επάγωσ’ όλη·
κ’ εκείνον προσφώνησε με λόγια πτερωμένα·

.
«Είσθ’ άσπλαχν’, είσθε βάσκανοι, θεοί, σαν κανείς άλλος,
‘που με θνητούς ‘ς το φανερό θεαίς να συγκοιμώνται
φθονείτε, αν κάμη ομόκλινον καμιά τον ποθητόν της. 120

όμοια της ροδοδάκτυλης Ηώς τον διαλεκτόν της
Ωρίωνα εφθονέσετε, εσείς οι ευτυχισμένοι,
ως ‘που η χρυσόθρονη Άρτεμις, η αγνή, ‘ς την Ορτυγία,

κτύπησε αυτόν κ’ εφόνευσε με τα λεπτά της βέλη.
όμοια, την καλοπλέξουδη την Δήμητραν ο πόθος 125

ότ’ έφερε ‘ς την αγκαλιά να πέση του Ιασίου,
μες τον τριόργωτον αγρό, το ‘μάθ’ ευθύς ο Δίας,
άστραψε κ’ εθανάτωσεν αυτόν μ’ αστροπελέκι.
κ’ εμέ, θεοί, φθονείτε σεις, ‘πώχω θνητόν κοντά μου
άνδρα· κ’ εγώ τον έσωσα, ‘που μόνος την καρίνα 130

έσφιγγε με τα σκέλη του, και του ‘χε το καράβι
σχίσει ‘ς τα μαύρα πέλαγα με κεραυνόν ο Δίας,
και οι λαμπροί του σύντροφοι τότε όλοι, αφανισθήκαν,
κ’ εδώ ‘φεραν ο άνεμος εκείνον και το κύμα.
και τούτον εγώ ξένιζα, κ’ έτρεφα, κ’ είχα γνώμη 135

αθάνατον και αγέραστον αυτόν να καταστήσω.
αλλ’ αν δεν ξέφυγε ποτέ κανείς των αθανάτων,
ουδ’ εματαίωσε τον νου τ’ αιγιδοφόρου Δία,
αφού κείνος προστάζει το, ο άμοιρος ας πάη
μες τ’ άγρια πέλαγα· αλλ’ εγώ δεν θα τον προβοδήσω· 140

ότι καράβια δεν έχω, δεν έχω ουδέ συντρόφους,
‘που να τον φέρουν ‘ς τα πλατειά τα νώτα της θαλάσσης,
αλλά με γνώμην πρόθυμην εγώ θα τον διδάξω
το πώς να φθάση απείρακτος εις την γλυκεία πατρίδα».

.
Και ο αργοφόνος μηνητής απάντησέ της κ’ είπε· 145
«Ναι, απόπεμπέ τον, και φοβού την όργητα του Δία,
μήπως κατόπι χολευθή και σε κακοποίηση».

.
Αυτά ‘πε και αναχώρησεν ο μέγας αργοφόνος·
και προς τον μεγαλόψυχον εκίνησε Οδυσσέα
η νύμφη, τα μηνύματα ως άκουσε του Δία. 150

‘ς ακρογιαλιά καθήμενον τον εύρε, ουδ’ εστεγνόναν
ποτέ τα μάτια, αλλ’ έλυονε την ποθητή ζωή του
για την πατρίδα κλαίοντας, ουδ’ άρεγέ του πλέα
η νύμφη, αλλά βιαζόμενος, ‘ς τα βαθουλά τα σπήληα,
μ’ αυτήν, οπού τον ήθελεν, αθέλητα εξενύκτα· 155

και ταις ημέραις κάθονταν ‘ς ακροθαλάσσια βράχη,
με θρήνους, μ’ αναστεναγμούς, με πάθη ‘ς την ψυχή του,

κ' εκύττα δάκρυα χύνοντας τα τρίσβαθα πελάγη.
σιμά του εστάθηκε η θεά, η αταίριαστη, και του 'πε·

·
«Άμοιρε, μη μου οδύρεσαι εδώ συ πλειά, μη φθείρης 160

την ζωή σου, κ' ήδη πρόθυμα πολύ θα σ' αποπέμψω.

αλλ' έλα, ξύλα μακρινά με την αξίνα κόψε,
πλατειά συνάρμοσε πλωτή, κ' επάνω αυτής σανίδαις
στήσε υψηλαίς, 'ς τα σκοτεινά πελάγη να σε φέρη.

και άρτο, νερό, και κόκκινο κρασί, 'που δυναμόνει, 165

εγώ θα βάλω εις την πλωτή, μη πάθης από πείνα.

θα σου φορέσω φορεσιαίς, και πρύμον θα σου στείλω,
όπως συ φθάσης άβλαπτος 'ς την ποθητή πατρίδα,
αν τούτο αρέσει των θεών των ουρανοκατοίκων,
οπού καλήτερ' απ' εμέ νοούν και αποφασίζουν».

170

·
Αυτά 'πε· και ο πολύπαθος επάγωσε Οδυσσέας,
κ' εκείνην προσφώνησε με λόγια πτερωμένα·

·
«Άλλο 'ς τον νου σου έχεις, θεά, ποτέ να μ' αποπέμψης,

'που με πλωτή να διαβώ μου λέγεις της θαλάσσης
το φρικτό χάσμα, οπού γοργά δεν σχίζουν ίσια πλοία
και όταν περιφανεύονται 'ς τον άνεμο του Δία.

175

ουδέ θε να 'μπω εις την πλωτή 'ς το πείσμα σου ποτέ μου,
αν μη θελήσης, ω θεά, να ομόσης μέγαν όρκο,
ότι κακό δεν μελετάς ενάντια μου κανένα».

·
Αυτά 'πε· τότε η θαυμαστή θεά γλυκογελώντας 180

τον χείδεψε, τον έκραξε κατ' όνομα, και του 'πε·

·
«Πονηρός είσαι αληθινά, δεν είσαι ματαιολόγος·

ποίον λόγον εσοφίσθηκες να βγάλης απ' τα χείλη!
μάρτυς μου η γη και ο ουρανός πλατύτατος επάνω,
και της Στυγός τα ρεύματα, 'που χύνονται 'ς τον Άδη,

185

οπού 'ναι πρώτος και φρικτός των αθανάτων όρκος,
ότι κακό δεν μελετώ ενάντια σου κανένα·

αλλ' όσα θα εστοχάζομουν, αν όμοια μ' είχε ανάγκη,
για τον εαυτό μου, αυτά νοώ και αυτά σε συμβουλεύω.

ότι κ' εγώ προαίρεσιν έχω αγαθήν και τρέφω 190

μέσα καρδιάν ελεητική και όχι σιδερένια».

.
Αυτά ‘πε η ασύγκριτη θεά, κ’ επροπορεύθη εκείνου
ογλήγορα· κατόπι της αυτός ακολουθούσε,
‘ς το βαθύ σπήλῃον ἔφθασαν η ἀθάνατη και ο ἄνδρας,
και εις το θρονί κάθισε αυτός, ‘που ‘χε καθίσει πρώτα 195
ο Ερμής· και του παράθεσε να φάγη και να πῖη
η νύμφη από τα φαγητά, ‘που τρέφουν τους ανθρώπους.
και αγνάγια κείνη ἐκάθισε ‘ς τον θείον Οδυσσέα,
και νέκταρ της παράθεσαν η δούλαις και αμβροσία.
και ἀπλώσαν κείνοι ‘ς τα ἔτοιμα φαγιά, ‘που ‘χαν εμπρός τους· 200
και ἀμ’ ευφρανθήκαν ‘ς το φαγί και εις το πιτόν εκείνοι,
η Καλυψώ τότε ἄρχισεν η ασύγκριτη να λέγη·

.
«Λαερτιάδη διογενή, πολύβουλε Οδυσσέα,
ἔτσι λοιπόν ‘ς το σπίτι σου, ‘ς την ποθητή πατρίδα,
θέλεις ευθύς τώρα να πας; ας γίνῃ· χαιρετώ σε. 205
ἀλλ’ αν ‘ς τον νου σου ἐγνώριζες τα πόσα θα υποφέρῃς
πάθη, ὅπως θέλ’ η μοίρα σου, πριν φθάσης ‘ς την πατρίδα,
‘ς το δῶμα τούτο ασάλευτα μαζί μου ἤθελε μείνης,
θα ἐγένουσιν ἀθάνατος, μ’ ὅλον που αναστενάζεις
να ἴδῃς την γυναίκα σου, τον πόθο της ψυχῃς σου. 210
κ’ ἐγώ κείνης χειρότερη καυχιούμαι ὅτι δεν εἶμαι,
‘ς το σώμα και ‘ς τ’ ἀνάστημα, και ουδέ ποσῶς ἀρμόζει
θνηταίς με ἀθάναταις ποτέ ‘ς τα κάλλη να μετρῶνται».

.
Και αυτής ο πολυμήχανος ἀπάντησε Οδυσσέας·
«Σεπτή θεά, μη μου οργισθῃς για τούτο· κ’ ἐγώ ξεύρω 215
παρά πολύ ‘που ταπεινή θα ἐφαίνονταν εμπρός σου
η Πηνελόπ’ η φρόνιμη, ‘ς τ’ ἀνάστημα, ‘ς το κάλλος·
κείνη θνητ’ εἶναι, ἀθάνατη ἐσύ και ἀγέραστ’ εἶσαι.
ἀλλ’ ὅμως πάντοτε ζητώ και θέλω εις την πατρίδα
να φθάσω, της ἐπιστροφῃς να ἴδω την ἡμέρα. 220
και αν εις τα μαύρα πέλαγα θεός πάλι με κρούση,
καρδιάν ἔχω φερέλυπη και θέλει το υπομείνω·
ὅτ’ ἤδ’ ὑπόφερα πολλά, πολλά ‘χω κακοπάθει,
‘ς ταις μάχαις και ‘ς τα κύματα· και αυτό μ’ εκείν’ ας ἐλθη».

.
Εἶπε· και ο ἥλιος ἐκλινε, κ’ ἔφθασε το σκοτάδι, 225
και εις τ’ ἄντρο το καμαρωτό παράμεσα συρμένοι

οι δύο πλάγιασαν μαζί, και την φιλία χαρήκαν.

·
Εφάν' η ροδοδάκτυλη Ηώ του όρθρου κόρη,
κ' εφόρεσεν ο Οδυσσηάς χιτώνα και χλαμύδα·
μανδύαν λαμπροϋφαντον μέγαν ενδύθ' η νύμφη 230

χαριτωμένον και λεπτόν, κ' εζώσθηκε ζωνάρι
χρυσόν, ωραίο, κ' έβαλε 'ς την κεφαλή καλύπτρη.
να προβοδά τότ' άρχισε τον θείον Οδυσσέα.

αξίναν του 'δωκε τρανήν, αρμόδια 'ς την παλάμη,
χάλκινη, κ' ήταν δίστομη· και μέσ' είχ' εμπηγμένο 235
σφικτά στελειάρι ελάινον εύμορφο, και σκερπάνι

του 'δωκε ακόμη ακονιστό· κ' εκίνησεν εμπρός του
προς κάποιαν άκρη του νησιού, οπού 'χε υψηλά δένδρα,
κλήθρη και λεύκα κ' έλατο, 'που τον αιθέρα εγγίζει,
από καιρούς κατάξερα, ώστ' ελαφρά να πλέουν. 240

και αφού τον τόπο του 'δειξεν, οπού 'χε υψηλά δένδρα,
η Καλυψώ 'ς το δώμα της η αθάνατη επανήλθε·
τα ξύλα εκείνος έκοβε, και 'ς το έργον επροχώρει·

όλα όλα είκοσιν έρριξε, πελεκητά τα επήρε·
με τέχνη τα εσκερπάνισε, κ' ίσιασε αυτά 'ς την στάφνη. 245
ωστόσο η θεία Καλυψώ του 'φερε τα τρυπάνια,

και άμ' όλ' αυτός τρυπάνισε και τ' άρμους' όλ' αντάμα,
με ξυλοκάρφια την πλωτή και αρμούς σφυροκοπούσε.
και όσο πλατειά την πατωσιά για φορτηγό καράβι

άξιος μορφόνει ξυλουργός, τόσο και της πλωτής του
κείνος το πλάτος έκαμε· κ' έστησε ταις σανίδαις
ορθαίς, και, με στραβόξυλα πυκνά δένοντας όλα,
έπλαθεν· ετελείωσε με μακρυνά δοκάρια.

κατάρτι έπλασεν έπειτα, και αντένα, οπού ταιριάζει·
πηδάλι ακόμη εμόρφωσε, μ' αυτό να κυβερνάη· 255

και με κλαδιά της λυγαριάς την έφραξε όλη πέρα,
του κύματος προφυλακή, και μέσα εσώρευσ' ύλη.
κ' έφερε υφάσματα η θεά, να γίνουν τα πανία,

και αυτός εφιλοτέχνησε κ' εκείνα· και κατόπι
απλαίς 'ς εκείνην έδεσε, σκόταις και παλαμάρια, 260
και με λοστούς την έσυρε 'ς την θάλασσα την θεία.

·
Έφθασ' η ημέρα τέταρτη κ' είχε όλ' αυτός τελειώσει·
'ς την πέμπτην επροβόδα τον η αθάνατη απ' την νήσο,

αφού έλουσέ τον κ' ένδυσε μ' ευωδισμένο ενδύμα,
κ' η θεά μέσα του 'βαλεν ασκί με κρασί μαύρο, 265
και άλλο μεγάλο με νερό, και τρόφιμα εις δισάκκι,
και του το εγέμισε πολύ και νόστιμο προσφάγι·
και πρύμον του 'στείλ' άβλαβον, χλιόν· 'ς αυτόν εχάρη
και τα πανιά του όλ' άπλωσεν ο θείος Οδυσσέας.

με το πηδάλι τεχνικά κυβέρναε καθισμένος· 270
ουδ' έκλινε τα βλέφαρα 'ς τον ύπνο, ενώ την Πούλια
και τον Βώτη εκύτταζε, 'π' αργεί να βασιλεύση,
και την Αρκούδα, 'π' άμαξα καλούν, και αυτού γυρίζει
πάντοτε, τον Ωρίωνα ασάλευτα τηρώντας,
η μόνη, 'που τ' Ωκεανού το λούσμα δεν γνωρίζει. 275
ότ' είχε τον η Καλυψώ διδάξει τότε η θεία,
εκείνην έχοντας ζερβιά 'ς τα πέλαγα να πλέη.

·
Ημέραις έπλεε δεκαεπτά, και 'ς την δεκάτη ογδόη
τα ισκιωμένα εφάνηκαν τα όρη των Φαιάκων,
της γης, οπού εγγυτότερην 'ς τον δρόμο του απαντούσε· 280
και ωσάν ασπίδα εφαινόνταν 'ς τα σκοτεινά πελάγη.
κ' έστρεφε απ' τους Αιθίοπαις ο μέγας κοσμοσείστης,
και αυτόν μακρόθ' εξάνοιξεν απ' τα όρη των Σολύμων,
οπ' έπλεε 'ς την θάλασσα, και ωργίσθη ακόμη πλέον.

την κεφαλήν εκίνησε και μόνος είπε· «Ω Θε μου! 285
άλλα οι θεοί βουλεύθηκαν ως προς τον Οδυσσέα,
ενώ ήμουν 'ς τους Αιθίοπαις· κ' ιδού, 'που των Φαιάκων
εκείνος έγγιξε την γη, 'που η μοίρα του εκεί θέλει
το μέγα δίκτυ του κακού να φύγη, οπού τον έχει.
αλλά θαρρώ 'π' ακόμη εγώ θα τον χορτάσω πάθη». 290

·
Είπε, τα νέφη εσύναξε κ' ετάραξε τον πόντον,
αρπάζοντας την τρίαινα, και των ανέμων όλων
ταις ζάλαις έσπρωξεν ομού, κ' ετύλιξε 'ς τα νέφη
πόντον και γη· κ' εχύθηκεν απ' τον αιθέρα νύκτα.
κ' Εύρος, Νότος, και Ζέφυρος σφοδρός αντάμα επέσαν, 295
και ο αιθερογέννητος Βορηάς, 'που μέγα σπρώχνει κύμα·
και τ' Οδυσσηά τα γόνατα κοπήκαν και η καρδιά,
κ' έλεγε με παράπονο 'ς την ανδρική ψυχή του·

·

«Ωιμένα, του κακότυχου, 'ς το τέλος τι θα γένω;
φοβούμαι μην όσ' η θεά προείπεν αληθεύσουν· 300
'πώλεγε ότι 'ς την θάλασσα, πριν φθάσω εις την πατρίδα,
θα παραδείρω· και όλ' αυτά ιδού λαμβάνουν τέλος,
με ποία νέφη τουρανού το πλάτος στεφανώνει
ο Δίας, και την θάλασσαν ετάραξε· μανίζουν
άνεμοι ολούθε· αφεύγατο μ' ηύρε το τέλος τώρα· 305
τρισμακάρες οι Δαναοί, 'που 'ς την πλατειά Τρώαδα,
γι' αγάπη των Ατρείδών, επέσαν πολεμώντας.
Ά! να 'χα ιδεί το τέλος μου εκείνην την ημέρα,
'που τόσοι Τρώες έρριξαν 'ς εμέ χάλκιν' ακόντια,
εις του Πηλείδη ολόγυρα το νεκρωμένο σώμα. 310
οι Αχαιοί θα μ' έθαπταν και θάμουν δοξασμένος·
αλλ' ηθέλησ· η μοίρα μου να κακοθανατήσω».

·
Είπε, και αυτόν εβρόντησε ψηλάθε μέγα κύμα
με ορμή φρικτή, κ' εγύρισε κλονώντας την πλωτή του.
και απ' την πλωτήν έπεσε αυτός μακράν, και το πηδάλι 315
απέλυσε απ' τα χέρια του· 'ς την μέση το κατάρτι
φρικτή του σύντριψε πολλών σμιχτών ανέμων ζάλη,
κ' η αντένα ομού και το πανί 'ς το πέλαο πέσαν πέρα.
πολληώρα τον εσκέπασεν η θάλασσα, ουδ' εμπόρει
να έβγη ευθύς, απ' την ορμή, 'που 'χε το μέγα κύμα, 320
βαρύς από τα ενδύματα, 'που του 'χε δώσ' η νύμφη.
αργά εσηκώθη, κ' έφτυσε πικρήν από το στόμα
την άρμη, 'πώρρεε ρονιαίς από την κεφαλή του.
και την πλωτή δεν ξέχασε, μ' όλα τα πάθη οπού 'χε,
αλλ' ώρμησε εις τα κύματα κ' επιάσθηκε απ' εκείνη, 325
κ' εκάθισε εις την μέση της, τον θάνατον να φύγη·
κ' εδώ την έφερνε κ' εκεί το ρεύμα των κυμάτων·
και ως το φθινόπωρ' ο Βορηάς τ' αγκάθια 'ς την πεδιάδα
σέρνει, και αυτ' όλα δένονται πυκνά, και αυτήν ομοίως
κείθε κ' εδώθ' οι άνεμοι 'ς τα πέλαγος εφέρναν. 330
και πότε ο Νότος του Βορηά την ρίχνει να την πάρη,
και πότε ο Εύρος δίδει την κυνήγι του Ζεφύρου.

·
Τόν είδεν η καλόφτερνη Ινώ, του Κάδμου κόρη,
η Λευκοθέα, πριν θνητή με γλώσσαν ανθρωπίνην·
τώρα δοξάζεται ως θεά 'ς τα βάθη της θαλάσσης· 335

τον Οδυσσηά, ‘που εδέρνονταν ‘ς τα κύματα, ελεήθη,
και εις ώφουιας σχήμα επέταξε και από τα βάθη εβγήκε,
και ‘ς την πολύδεσμη πλωτήν εκάθισε και του ‘πε·

·
«Άμοιρε, τι σ’ εμίσησεν ο σείστης Ποσειδώνας
τρομερά τόσο, και άπειρα κακά ‘ς εσέ φυτεύει; 340
αλλ’ όσο και αν οργίζεται, δεν θέλει σ’ αφανίση·
αλλ’ έλα κάμε ό,τι σου ειπώ· και ανόητος δεν δείχνεις.
γυμνώσου και άσε την πλωτήν οι άνεμοι να πάρουν,
και ζητα την επιστροφή πλέοντας με τα χέρια
εκεί, ‘που μέλλεις να σωθής, ‘ς την χώρα των Φαιάκων. 345
και ιδού, ζώσε το στήθος σου με τ’ άφθαρτο μαγνάδι
τούτο· να πάθης μη φοβού ποσώς ή ν’ αποθάνης·
αλλ’ άμα φθάσης και την γη κρατήσης με τα χέρια,
ξεζώσου το και ρίξε το ‘ς τα σκοτεινά πελάγη,
πολύ μακράν από την γη, και στρέψε αλλού την όψι». 350

·
Είπε η θεά, και άμ’ έδωκεν εκείνου το μαγνάδι,
και πάλιν εις την θάλασσαν, όπ’ άφριζ’ εβυθίσθη,
εις ώφουιας σχήμα· κ’ έκρυσεν αυτήν το μαύρο κύμα.
κ’ εσκέφθηκε ο πολύπαθος, ο θείος Οδυσσέας,
κ’ έλεγε με παράπονο ‘ς την ανδρική ψυχή του· 355

·
«Ωιμέ, μη κάποιος των θεών πάλι μου υφαίνη απάτη,
‘που απ’ την πλωτή να καταιβώ με συμβουλεύει τώρα·
αλλά δεν θα υπακούσω εγώ, γιατ’ είδαν οι οφθαλμοί μου
μακρυνά την γην, όπ’ έλεγε πως θα ‘χω καταφύγι.
μόν’ άλλο, ‘που καλήτερο μου φαίνεται, θα πράξω· 360
όσο τα ξύλα της πλωτής σταθούν συναρμοσμένα,
αυτού θα μείνω, και ανδρικά τα πάθη θα βαστάξω·
και όταν διαλύση την πλωτή το σείσμα των κυμάτων,
θα πλέξω τότε, ότι άλλο τι ναύρη δεν φθάνει ο νους μου».

·
Τούτα ενώ εκείνος έζυαζε ‘ς τα βάθη της ψυχής του, 365
μέγα κύμα του σήκωσεν ο σείστης Ποσειδώνας,
φρικτόν, υψηλοθόλωτο, κ’ επάνω του έπεσ’ όλο.
και ως όταν σφοδρός άνεμος τινάζει και σκορπάει
ξερών αχύρων θεμονιά, παρόμοια τιναχθήκαν
αυτής τα ξύλα τα μακρυνά· και τότε’ ο Οδυσσέας 370

έν' απ' εκείν' ανέβηκεν, ως άλογο αναβάτης,
κ' εγδύνονταν τα ενδύματα, 'που του 'χε δώσ' η νύμφη.
και το μαγνάδι άπλωσ' ευθύς 'ς το στήθος του αποκάτω,
και προύμυτα 'ς την θάλασσαν έπεσε, και τα χέρια
ετέντωσε 'ς το πλέξιμο· τον είδε ο κοσμοσείστης, 375
την κεφαλή του εκίνησε, και μόνος του είπε· «Τώρα,
'που τόσα υπέφερες κακά, πλανήσου 'ς τα πελάγη,
'ς την χώρα των διόθρεπτων ανθρώπων ως να φθάσης·
και όμως, θαρρώ, δεν θα κλαυθής πως έπαθες ολίγα».

·
Και τα καλότριχ' άλογα ράβδισε κ' έφθασ' άμα 380
εις ταις Αυγαίς, όπ' έχει αυτός υπέρλαμπρα παλάτια.

·
Και τότε η Αθήνη, του Διός κόρη, εσοφίσθηκ' άλλο·
έφραξε τα περάσματα των άλλων των ανέμων,
να παύσουν τους επρόσταξε και να σιγάσουν όλοι,
και τον γοργό τού εκίνησε Βορηά κ' έσπασ' εμπρός του 385
τα κύματα, 'ς τους ναυτικούς Φαίακαις ως να φθάση,
σωσμένος απ' τον θάνατον, ο θείος Οδυσσέας.

·
Αυτού θαλασσοδέρνονταν δυό 'μέραις και δυο νύκταις,
κ' η καρδιά του τον όλεθρο συχνόβλεπεν εμπρός του.
αλλ' ότε η καλοπλέξουδη Ηώ την τρίτα ημέρα 390
έφερ', έπαυσ' ο άνεμος, και ανάνεμη γαλήνη
έγεινε, και αυτός σπρώχνοντας το βλέμμ' είδε πλησίον
την γην, ως τον εσήκωσεν επάνω μέγα κύμα.

και ως δείχνεται ποθούμενη για τα παιδιά του η ζήσι
πατρός, 'π' αρρώστια μακρινή σκληρή 'ς την κλίνη φθείρει, 395
όπου έρριξέ τον δαίμονας κακός, και τον εσώσαν
ποθούμενον οι αθάνατοι, παρόμοια του Οδυσσέα
εφανερώθη ποθητή η γη και η πρασινάδα.

κ' εκολυμπούσε πρόθυμος 'ς την γη πόδι να στήση.
και ως ήταν εις το διάστημα, 'π' ανθρώπου βοή φθάνει, 400
τότ' άκουσε της θάλασσας τον κτύπον εις τους βράχους·
ότι προς την ξερή στερηά το μέγα κύμα εμούγκρα
φρικτά ως το ξέρνα η θάλασσα, και αφρούς εσκέπαζ' όλα·
γιατί λιμάνια δεν ήσαν, αράσματα δεν ήσαν,
αλλ' άκραις ήσαν πετακταίς, πέτραις σχισταίς και βράχοι. 405
και τ' Οδυσσηά τα γόνατα κοπήκαν και η καρδιά,

κ' ἔλεγε με παράπονο 'ς την ανδρική ψυχή του·

·
«Ωιμένα, και αν ανέλπιστα να ιδώ την γην ο Δίας
μου 'δωκε, κ' εδυνήθηκα τόσον βυθό να σχίσω, 410
έβγ' απ' την λευκή θάλασσα δεν φαίνεται κανένα·

ότ' είναι απέξω κοφτεροί βράχοι, και αυτού το κύμα
γύρου βροντά, και γλυστερή κ' ίσια αναιβαίνει πέτρα.
και προς την γην η θάλασσα βαθειά 'ναι, ουδέ μ' αφήνει
'ς τα δυο μου πόδια να σταθώ, τον κίνδυνο να φύγω.
και ως βγαίνω, κύμα φουσκωτό μην έλθη και με σπρώξη 415
επάνω εις πέτρα οδοντερή, κ' η ορμή μου πάη χαμένη.

και αν κολυμπήσω παρακεί την άκρην άκρην, ίσως
ακρογιαλιάς απόσκεπαις και αράσματ' απαντήσω,
φοβούμαι μην και άλλη φορά μ' αρπάξ' η τρικυμία,
και εις το ιχθυοφόρο πέλαγος με φέρη να στενάξω, 420
ή και απολύση επάνω μου θεός κανένα τέρας,
'π' άμετρα τρέφει 'ς τους βυθούς η ένδοξη Αμφιτρίτη.
ότι γνωρίζω την οργή, 'που μώχει ο κοσμοσειστής».

·
Τούτα ενώ εκείνος έζυαζε 'ς τα βάθη της ψυχής του,
τρανό κύμα τον έφερε προς τ' άγριον ακρογιάλι· 425

και θα 'γδερν' όλος, θα 'σπασε και όλα τα κόκκαλά του,
εάν δεν τον εδίδαχεν η γλαυκομμάτ' Αθήνη·
με τα δυο χέρια τ' άρπαξε την πέτρα, και βογγώντας
κρατιόνταν, ως 'που επέρασε το μέγα εκείνο κύμα.

κ' έτσι εφυλάχθη, αλλ' έγυρε με ορμή το κύμα οπίσω, 430
κ' έκρουσ', επέταξεν αυτόν 'ς το πλάτος της θαλάσσης.

και ως ότε, απ' το θαλάμι του αν σύρουν τ' οκταπόδι,
εις τα μαζάρια του κολλούν πυκνότατα χαλίκια,
όμοια 'ς ταις πέτραις έμειναν απ' τ' ανδρικά του χέρια
τα γδάρματα· τον σκέπασε το μέγα κύμα· τότε 435

πάρωρα θα τελείονεν ο άμοιρος Οδυσσέας,
φρόνησιν αν δεν του 'διδεν η γλαυκομμάτ' Αθήνη·

απ' ένα κύμα των πολλών, 'που 'ς την στερηά βροντούσαν,
εβγήκε, κ' έπλεε παρακεί, την γη κυττώντας, ίσως
ακρογιαλιάς απόσκεπαις και αράσματ' απαντήση. 440

αλλ' ότ' έφθασε πλέοντος εις ποταμού το στόμα,
'που εκύλα ωραία, κάλλιστος εκεί του εφάνη ο τόπος,
χωρίς πέτραις και ανάνεμος· και άμ' έννοιωσε 'που εκύλα,

μέσα του ευχήθη· «Βασιληά, εισάκου μ', όποιος είσαι·
‘ς εσέ τον πολυεύχeton προσπέφτω, από τα βάθη 445
ως φεύγω τους φοβερισμούς του σείστη Ποσειδώνα.

προς τον περιπλανώμενον κ' οι αθάνατοι έχουν σέβας,
καθώς εγώ εις το ρεύμα σου τώρ' ήλθα και προσπέφτω
‘ς τα γόνατά σου, απ' τα πολλά τα πάθη ν' ανασάνω.
ελέησέ με, βασιληά, και ικέτης σου καυχιούμαι». 450

.
Πάραυτα εκείνος την ροή παύει, κρατεί το κύμα,
κ' εμπρός του στρώνει σιγαλιά, και ‘ς τ' άνοιγμα τον σώζει
του ποταμού· τα γόνατα και τ' ανδρειωμένα χέρια
λυγίζει αυτός, ‘που η θάλασσα τον είχε καταβάλει.
το σώμα του όλο επρήσκονταν ‘ς το στόμα, εις τα ρουθούνια 455
ανάβρυζ' άρμη, και άπνευτος και αμίλητος εκείνος
κείτονταν, και ολιγοψυχιά τον πήρε, από τον κόπο.
και ως πήρε ανάσα, και η ψυχή ‘ς τα στήθη του εσυνάχθη,
αμέσως τότε της θεάς ξεζώσθη το μαγνάδι,
και όπου αλμυρίζει ο ποταμός τ' απέλυσε· ‘ς το ρεύμα 460
τ' άρπαξ' ευθύς η θάλασσα, κ' η Ινώ γοργά το εδέχθη
‘ς τα χέρια της· και αφίνοντας εκείνος το ποτάμι
‘ς τον σχοίνο πέφτει και φιλεί την γη την σιτοδώρα.
κ' έλεγε με παράπονο ‘ς την ανδρική ψυχή του·

.
«Ωιμέ, και τι θα πάθω, τι μου μέλλεται ‘ς το τέλος; 465
κ' εάν την άγρια νυκτιά περάσω ‘ς το ποτάμι,
η πάχνη μήπως η κακή και η μαλακή δροσία
μ' απονεκρώσουν την ψυχή, ‘που ‘ναι μισοσβυμμένη·
και αύρα ψυχρή το χάραμμα απ' το ποτάμι πνέει.
και αν πάλι εις ράχιν αναιβώ, και ‘ς τον κατάσκιο λόγγο 470
αναπαυθώ μες τα πυκνά δενδρούλια, αν ξεκρυσώσω,
και ξεκουράσω, και γλυκός ο ύπνος με νικήση,
θεριά φοβούμαι μη μ' ευρούν και με κατασπαράξουν».

.
Και τούτο συμφερότερο του εφάνη· προς το δάσος
εκίνησε, και τώρηκεν εις το νερό πλησίον, 475
‘ς ανοικτόν τόπον· έσκυψε κάτω από δυό δενδρούλια
ομόρριζα, και το ‘να εληά, και τ' άλλο ήταν αγρίλι·
κει μέσα ούτ' άνεμοι φυσούν με την υγρή πνοή τους,
ούτε του ηλιού πότ' έφθασαν η φωτειναίς ακτίνες,

ούτε η βροχή τα έσπασε· τόσο πυκνά πλεγμένα 480
ήσαν μαζί· κ' εσύρθηκε 'ς εκείν' ο Οδυσσέας,
κ' ευθύς στρώσιν εστοίβασε πλατειά με τα δυο χέρια·
ότ' ήσαν φύλλα περισσά χυμέν' αυτού, 'π' αρκούσαν
να φυλαχθούν άνθρωποι δυο και τρεις 'ς ώρα χειμώνας,
και αν ψύχος έπνεε δριμύ· τα είδε κ' εχάρη ο θείος 485
ο άνδρας ο πολύπαθος, και του σωρού 'ς την μέση
επλάγιασε κ' επάνω του έχυσε φύλλα πλήθος.
και όπως δαυλόν κρύβει τινάς 'ς την μαύρη στάκτη, 'ς άκρη
εξοχική, παντέρημη, να σώση της φωτίας
τον σπόρον, όπως μη βιασθή απ' αλλαχού ν' ανάψη, 490
όμοια σκεπάσθη και ο Οδυσσηάς με φύλλα· κ' η Αθήνη
ύπνο 'ς τα μάτια του 'σταξεν, όπως τον ελαφρώση
από το βαρύ κούρασμα, κλειώντας τα βλέφαρά του.

.
. .

Ραψωδία Ζ

.
. .

Εκεί τότε ο πολύπαθος, ο θείος Οδυσσέας
κοιμώνταν, από κούρασμα κι' αγρύπνια νικημένος.
κ' η Αθήνη επήγε εις τον λαόν και πόλιν των Φαιάκων,
'πού πρώτα εις την ευρύχωρην Υπέρειαν εκατοίκαν,
σιμά 'ς το υβριστικώτατο το γένος των Κυκλώπων, 5
'που ανώτεροι 'ς την δύναμιν εκείνους αδικούσαν.
εκείθεν ο θεόμορφος Ναυσίθοος 'ς την Σχερία
τους πήρε κ' έστησε, μακράν των ευρετών ανθρώπων.
με τείχη πόλιν έκλεισεν, έκτισε κατοικίαις,
και ναούς έκαμε θεών, κ' εμοίρασε τους τόπους. 10
αλλά 'ς τον Άδη ο θάνατος εκείνον είχε πάρει,
και ο Αλκίνοος εβασίλευε, 'που γνώσιν είχε θεία.
'ς το δώμα εκείνου ήλθε η θεά, η Αθήνη, μελετώντας
τον γενναιόφρονα Οδυσσηά να φέρη 'ς την πατρίδα.
ήλθε 'ς τον πολυδαίδαλον κοιτώνα, όπου εκοιμώνταν 15
'ς το κάλλος και 'ς τ' ανάστημα θεοτική παρθένα,
του Αλκίνου του υψηλόφρονα η κόρη Ναυσικάα.
σιμά της δυο θεράπαινας, με κάλλη των Χαρίτων,

εις τα δύο πλάγια των λαμπρών θυρών, 'πού 'σαν κλεισμέναις.
και ως αύρα εχύθη ανέμου αυτή 'ς της κορασιάς την κλίνη, 20
'ς την κεφαλή της στάθηκεν επάνω και της είπε,
με την μορφή της θυγατρός του θαλασσοκουσμένου
Δύμαντα, 'που 'χε ομήλικην και πολυαγαπημένην·
αυτής ωμοιώθη, κ' έλεγεν η γλαυκοματά' Αθήνη·

·
«Ω Ναυσικά, τόσ' οκνηρήν σ' εγέννησ' η μητέρα; 25
τα ολόλαμπρά σου ενδύματα κάθονται αμελημένα·
ο γάμος σου ήδη σίμωσε, 'π' εύμορφα θα φορέσης,
και θα χαρίσης εύμορφα 'ς αυτούς, 'που θα σε πάρουν.
και αυτά 'ναι 'π' όνομα καλό γεννούν εις τους ανθρώπους,
ώστε ο πατέρας χαίρεται και η σεβαστή μητέρα. 30
αλλ' ας πάμε να πλύνουμεν, η αυγούλ' άμα χαράξη·
κ' εγώ θε νάλθω συνεργή σιμά σου, να προφθάσης
να ετοιμασθής, και ανύμφευτη πολύν καιρό δεν θα 'σαι.
επειδή σένα ήδη ζητούν 'ς την πόλι των Φαιάκων
οι πρόκριτ' όλοι, οπού μ' αυτούς όμοιο το γένος έχεις. 35
αλλ' έλα, εις τα χαράμματα τον ένδοξον πατέρα
να σου ευτρεπίση ζήτησε αμάξι και μουλάρια,
ζώναις, ωρηά σκεπάσματα και πέπλους να σου φέρουν.
και σέν' αυτό καλήτερα συμφέρει, ή με τα πόδια
να πάς· γιατί τα πλουσταρεία μακρυ' απ' την πόλιν είναι». 40

·
Αυτά 'πε και αναχώρησεν η γλαυκοματά' Αθήνη,
'ς τον Όλυμπο, την άσειστη των αθανάτων έδρα·
δεν την τινάζουν άνεμοι, μήτε βροχή την δέρνει,
μήτε χιονιά σιμόνει αυτού, μόν' άπειρη γαλήνη
ανέφελη και λευκό φως ολούθε είναι χυμένο· 45
κει μέσα οι μάκαρες θεοί τέρπονται 'ς τον αιώνα.
και αυτού πήγε, αφού δίδαξε την κόρη, η γλαυκοματά.

·
Και η καλόθρον' ήλθ' Ηώ κ' έγειρε από την κλίνη
την λαμπροφόρο Ναυσικά, 'που 'ς τ' όνειρο απορούσε·
και των γονέων να το ειπή, του αγαπητού πατρός της 50
και της μητρός, κίνησ' ευθύς, και μέσα εκείνους ηύρε.
με ταις θεράπαιναις αυτή καθόνταν 'ς την γωνία,
μαλλί γαλάζιο κλώθοντας· απάντησεν εκείνον,
προς τους ενδόξους βασιλείς ως ήταν κινημένος

για την βουλή, ‘πού οι θαυμαστοί Φαίακες τον καλούσαν. 55
‘ς τον ποθητόν πατέρα της εσίμωσε και του ‘πε·
·
«Πατέρα, δεν μου ετοιμάζεις ένα υψηλόν αμάξι
καλότροχο, τα ολόλαμπρα φορέματα να πάρω,
‘που κάθονται μου ακάθαρτα, να πλύνω εις το ποτάμι;
κ’ εσένα πρέπει, οπ’ έξοχος ‘ς τους πρώτους μέσα υπάρχεις. 60
εις ταις βουλαίς να κάθεις μ’ ενδύματα καθάρια·
και πέντ’ έχεις ‘ς το σπίτι σου υιούς αγαπημένους,
δυο νυμφευμένους, και άλλους τρεις, καμαρωμέν’ αγόρια·
και αυτοί θέλουν με νηόπλυτα πάντοτε να πηγαίνουν
εις τον χορό· και γι’ όλ’ αυτά φροντίζω εγώ και μόνη». 65
·
Αυτά ‘πεν, ότι του πατρός εντράπη να προφέρη
τον τερπνόν γάμον· ένοιωθεν εκείνος όλα, κ’ είπε·
·
«Και τα μουλάρια, τέκνο μου, λάβε, και ό,τι άλλο θέλεις·
άμε, και σε την άμαξαν οι δούλοι θ’ αρματώσουν,
να ‘ναι υψηλή, καλότροχη, με κάλαθον επάνω». 70
·
Είπε, κ’ ευθύς επρόσταξε τους δούλους και υπακούσαν,
και αρμάτωσαν καλότροχο φορτωτικόν αμάξι,
και εις τον ζυγόν υπόταξαν κ’ έξεψαν τα μουλάρια.
τα φωτεινά φορέματα μέσ’ από τον κοιτώνα
έφερνε η κόρη κ’ έθεσε ‘ς το торνευμένο αμάξι· 75
κ’ ένα κανίστρι εφόρτωσε τροφαίς όλο η μητέρα,
κάθε λογής, ευφραντικάίς, και με κρασί γεμίζει
τράγινο ασκί· κ’ η κορασιά ‘ς την άμαξ’ αναιβαίνει·
και λάδ’ υγρό ‘ς ολόχρυσο ροί της δίδει ακόμη,
μαζή με ταις θεράπαιναις το σώμα της να χρίση. 80
και αυτή πήρε τη μάστιγα και τα λαμπρά λουρία,
και τα μουλάρια ράβδισε, ‘που εκίνησαν με κρότο,
και άπαντα ετρέχαν κ’ έφερναν τα ενδύματα κ’ εκείνην,
μόνην όχι· η θεράπαιναις εβάδιζαν κατόπι.
και εις τ’ εύμορφον ως έφθασαν και πρόσχαρο ποτάμι, 85
ηύραν εκεί τα πλυσταρεία, και άφθονον αναβρύζει
καλό νερό, ‘που ‘ναι αρκετό να βγάλη κάθε ρύπο.
και τα μουλάρια ξέξεψαν αυταίς και τ’ απολύσαν
εις τ’ αφρισμένου ποταμού την άκρη, αυτού να τρώγουν

την αγριάδα την γλυκεία· τα ενδύματ' απ' τ' αμάξι 90
 σήκωσαν, κ' έμπασαν νερό μαύρο, και όλαις αντάμα
 'ς τους βόθρους μέσ' αντίζηλα με βια ποδοπατούσαν.
 και αφού τα έπλυναν και καλά τους ρύπους εκαθάραν,
 εις τ' ακρογιαλί τ' άπλωσαν αραδικώς, 'ς το μέρος
 'που τα χαλίκια 'ς την ξηράν ελεύκαινε το κύμα. 95
 κ' εκείναις, αφού ελούσθησαν και αλείφθηκαν με λάδι,
 'ς το πλάγι εκεί του ποταμού γευμάτισαν, και ωστόσο
 τα ενδύματ' έμεναν 'ς του ηλιού την λάμψη να στεγνώσουν.
 και αφού χαρήκαν την τροφήν η δούλαις με την κόρη,
 έβγαλαν τα μαγνάδια τους και με την σφαίρα επαίζαν. 100
 και η λευκοχέρα Ναυσικά άρχιζε το τραγούδι.
 και ως η τοξεύτρα Αρτέμιδα τα όρη καταβαίνει,
 ταις ράχαις του υψηλότατου Ταϋγέτου ή του Ερυμάνθου,
 κ' έχει 'ς τους κάπρους ηδονή και 'ς τα γοργά τα 'λάφια·
 και η νύμφαις η αγροκάτοικαις, του Δία θυγατέρες, 105
 παίζουν μαζί της, και η Λητώ 'ς τα στήθη αναγαλλιάζει·
 και η κεφαλή, το μέτωπον αυτής εξέχ' εις όλαις,
 και αυτ' είναι καλογνώριστη, αν και όλαις είν' ωραίαις·
 όμοια 'ς ταις κόραις έλαμπεν η ανύμφευτη παρθένα.
 ·
 Αλλά την ώρα, 'πώμελλε 'ς το σπίτι να γυρίση, 110
 ζέφοντας και τα ενδύματα διπλόνοντας τα ωραία,
 τότε άλλο εφεύρεν η θεά, η γλαυκοματά' Αθήνη,
 όπως ξυπνήσ' ο Οδυσσηάς, να ίδη την παρθένα,
 και να τον οδηγήση αυτή 'ς την πόλι των Φαιάκων.
 σφαίραν εις μίαν θεράπαιναν ρίχν' η βασιλοπούλα, 115
 την σφάλλει, και μες το βαθύ ρεύμα βυθίζ' η σφαίρα,
 και σέρνουν όλαις μια βοή· και ο θείος Οδυσσέας
 ξύπνησε και καθήμενος αυτού διαλογιζόνταν·
 ·
 «Ωιμέ, πού πάλιν έφθασα και εις ποιών ανθρώπων μέρος;

μήπως είν' άνθρωποι υβρισταίς, άγριοι και όχι δίκαιοι, 120
ή τε φιλόξενοι και αυτών θεόφοβ' είναι η γνώμη;
γλυκός μ' εκτύπησεν αχός 'σαν από κορασίδαις,
νύμφαις, 'που επάνω κατοικούν 'ς ταις κορυφαίς, 'ς τα όρη,
και εις ταις πηγαίς των ποταμών και 'ς τα χλωρά λιβάδια·
ή σιμά ευρίσκομαι εις θνητούς με γλώσσαν ανθρωπίνην; 125
αλλ' έλα, με τα μάτια μου θα ιδώ και θα εξετάσω».

·
Κ' εβγήκε απ' τα χαμόδενδρα ο θείος Οδυσσέας,
και με το χέρι το τρανό πολύφυλλο απ' το δάσος
κόπτει κλαδί, 'ς το σώμα του την γύμνωσι να κρύψη·
και ως θαρρετό 'ς την δύναμι, θρέμμα βουνού, λειοντάρι, 130
'που μ' όλο τ' ανεμόβροχο κινά, και μέσα καίουν
τα μάτια του· και χύνεται 'ς τα βώδια ή και 'ς τ' αρνία,
ή 'ς τ' άγρι' ελάφια, και ζητεί, καθώς τον σπρώχν' η πείνα,
και εις κτίριο μέσα στερεό τα πρόβατα ν' αρπάξη·
όμοια 'ς ταις καλοπλέξουδαις κόραις ο Οδυσσέας 135
ολόγυμνος εσίμονεν, ότ' ηύρε αυτόν ανάγκη.

τρομακτικός τους φάνηκε φθαρμένος απ' την άρμη,
και τρέμοντας εσκόρπισαν ς' τ' ακροθαλάσσια βράχη·
μόνη τ' Αλκίνου εστέκονταν η κόρη, ότ' εις το στήθος
θάρρος της έβαλ' η Αθηνά, και αφαίρεσε τον φόβο. 140
και αγνάντια στάθη ασάλευτη· και edίσταζ' ο Οδυσσέας,
δεόμενος της κορασιάς τα γόνατατ' αν θα πιάση,
ή από μακρυά θα δεηθή με λόγια μελωμένα,
την πόλι να του δείξη αυτή κ' ένδυμα να του δώση.
και τούτο συμφερότερο του εφάνη, με τα λόγια 145
τα μελωμέν' από μακρυά να δεηθή, μην ίσως,
αν πιάση αυτής τα γόνατα, βαρυφανή της κόρης.
κ' ευθύς λόγον επρόφερε σοφόν και μελωμένον·

·
«Κάμ' έλεος, βασίλισσα, θεά 'σαι είτε θνητή 'σαι·
και αν είσαι μία των θεών, 'που κατοικούν 'ς τα ουράνια, 150
εσέ προς την Αρτέμιδα, 'πού κόρ' είναι του Δία,
εις την ειδή, 'ς τ' ανάστημα, 'ς την πλάσι, εγώ συγκρίνω,
και αν είσαι μία των θνητών, 'που κατοικούν τον κόσμο,
μακάριος ο πατέρας σου και η σεβαστή μητέρα,
μακαριστοί σου κ' οι αδελφοί, 'πού πάντοτε η ψυχή τους 155
ευφραίνεται' εξ αιτίας σου, χαραίς όλη γεμάτη,

τέτοιο βλαστάρι όταν θωρούν εις τον χορό να λάμπη.
αλλά ‘ς όλους ανάμεσα χαρά ‘ς τον άνδρα εκείνον,
‘που, αφού ‘ς τα δώρα ενίκησεν, εσέ θα πάρη νύμφη.
ότι τα μάτια μου ποτέ θνητό δεν είδαν πλάσμα, 160
άνδρα ή γυναίκα, ωσάν εσέ· θαυμάζ’ όσο σε βλέπω·
όμοια ‘ς την Δήλο, ‘ς τον βωμό τ’ Απόλλωνα πλησίον,
φοινικιάν είδα τρυφερή, ‘που εβλάσταινε με χάρι·
ότι κ’ εκείθ’ επέρασα, μ’ άπειρη συνοδία,
εις το ταξείδι ‘πώμελλεν εις πάθη να με φέρη· 165
και όπως αυτήν εθαύμασα πολληώρα, όταν την είδα,
ότι φυτόν από την γη παρόμοιο δεν εβγήκε,
όμοια σε θαύμασα, ω γυνή, θαμπώθηκα, όλος τρέμω
να σου εγγίξω τα γόνατα· και μ’ ηύρε μέγα πάθος.
χθες την ημέραν εικοστή βγήκ’ απ’ το μαύρο κύμα, 170
και ως τότε εθαλασσόδερνα με τους σφοδρούς ανέμους,
απ’ το νησί της Ωγυγιάς· κ’ εδώ μ’ έρριξ’ η μοίρα
τώρα, να πάθω άλλα κακά κ’ εδώ, τι δεν πιστεύω
να παύση ακόμη, αλλ’ οι θεοί πολλ’ άλλα μου ετοιμάζουν.
βασίλισσ’, ελεήσου με, ότ’ ύστερ’ από μύρια 175
πάθη σέ πρώτην απαντώ· ότι άνθρωπον κανέναν,
απ’ όσους έχει τούτ’ η γη και η χώρα δεν γνωρίζω·
την πόλι δείξε μου και δος, να σκεπασθώ, ένα ράκι,
αν κάποιο τύλιγμ’ έφερες εδώ των ενδυμάτων.
κ’ εσέ να δώσουν οι θεοί τα όσα η ψυχή σου θέλει· 180
άνδρα και σπίτι κ’ εύμορφην ομόνοια να χαρίσουν·
ότι δεν είναι εις την ζωή λαμπρότερη ευτυχία,
παρ’ αν το σπίτι κυβερνούν με μια και μόνη γνώμη
ο άνδρας με την σύντροφο· λύπη για τους εχθρούς των,
χαρά των φίλων και τ’ ακούν μάλιστα εκείνοι πρώτοι». 185
·
Και η λευκοχέρα Ναυσικά απάντησέ του κ’ είπε·
«Όχι, αγενής ή ανόητος, ω ξέν’, εσύ δεν δείχνεις·
την ευτυχία των θνητών μοιράζ’ ο Ολύμπιος Δίας,
των ευγενών, των αγενών, του καθενός ως θέλει·
και σένα τούτα σ’ έδωκε και ανάγκη να υπομείνης. 190
αλλ’ αφού πάτησες ‘ς την γη και χώραν ιδική μας,
δεν θα σου λείψη φόρεμα, ούτ’ άλλο απ’ όσα πρέπει
να λάβη, όπου προσέρχεται, πολύθλιβος ικέτης.
την πόλι θα σου δείξω εγώ, και τους λαούς θα σ’ είπω·

την πόλι τούτη και την γην οι Φαίακες κρατούσι, 195
κ' εγώ 'μαι του γενναιόκαρδου η κόρη του Αλκινόου,
κ' οι Φαίακες οι δυνατοί 'ς εκείνον κρέμοντ' όλοι».

.
Κ' ευθύς ταις καλοπλέξουδες επρόσταξε παρθέναις·
«Σταθήτ' εδώ, θεράπαιναις· γιατί' είδεν' έναν άνδρα,
πού φεύγετε; κάποιος εχθρός φοβείσθ' ότ' είναι τούτος; 200
άνδρας δεν είναι φοβερός, ούτε ποτέ θα υπάρχη,
να 'λθη να φέρη πόλεμο 'ς την χώρα των Φαιάκων·
ότι είμασθεν αγαπητοί πολύ των αθανάτων,
και μες την άγρια θάλασσαν ύστεροι κατοικούμε,
ουδέ μ' ημάς συγκοινωνεί κανέννας των ανθρώπων. 205
αλλ' ήλθε αυτός ο δύστυχος πλανώμενος 'δω πέρα·
πρέπει να τον ξενίσουμεν· ότι έρχονται απ' τον Δία
πτωχοί και ξένοι· ολιγοστό και αγαπητό το δώρο.
αλλά δόστε, θεράπαιναις, βρώσι, ποτό, του ξένου,
και λούστε αυτόν 'ς τον ποταμό, 'ς ανάνεμη γωνία». 210

.
Είπε, κ' εκείναις έμειναν, και αντιπαρακινώνταν,
κ' εκάθισαν τον Οδυσσηά 'ς ανάνεμη γωνία,
όπως η κόρη Ναυσικά ταις είχε παραγγείλει.
σιμά του έθεσαν αλλαξιά, χιτώννα, επανωφόρι,
μέσα εις ολόχρυσο ροϊ του έδωκαν υγρό λάδι, 215
και να λουσθή τον έλεγαν 'ς του ποταμού το ρεύμα.
τότ' είπε εις ταις θεράπαιναις ο θείος Οδυσσέας·

.
«Θεράπαιναις, σταθήτε αυτού μακράν, όπως ατός μου
την άρμην απ' ταις πλάταις μου ξεπλύνω, και με λάδι
χρίσω το σώμα, οπου καιρούς άλειμμα δεν γνωρίζει. 220
και αντίκρυ σας δεν θα λουσθώ, ότι εντροπή μου θα 'ναι
εμπρός 'ς τα καλοπλέξουδα να γυμνωθώ κοράσια».

.
Είπε, κ' εσύρθησαν αυταίς, και το 'παν της παρθένας·
κ' έπλαιν' ο θείος Οδυσσηάς μέσ' από το ποτάμι
την άρμην απ' τους ώμους του πλατείς και από τα νώτα, 225
κ' έτριβε από την κεφαλή την άχνη της θαλάσσης.
και άμα ελούσθη ολόβολος και με το λάδι αλείφθη,
εφόρεσε τα ενδύματα, 'που του 'δωκε η παρθένα.
κ' έκαμε αυτόν να φαίνεται, η διογενής Αθήνη

τρανώτερος, παχύτερος, και από την κεφαλή του 230
 σγουρήν την κόμην έσυρε, ‘π’ ώμοιαζε ανθούς του κρίνου,
 και ως όταν εις τον άργυρο χρυσάφι περιχύνη
 τεχνίτης, οπ’ ο Ήφαιστος κ’ η Αθήνη έχουν διδάξει
 μ’ εντέλεια, και φιλοτεχνεί χαριτωμένα έργα·
 όμοια και αυτού ‘ς την κεφαλή, ‘ς το σώμα, έχυσε χάρι. 235
 πήγ’ έπειτα κ’ εκάθισε ‘ς της θάλασσας την άκρη·
 και άστραφτε χάρες κ’ ευμορφιά· τον θαύμαζεν η κόρη·
 κ’ είπε ‘ς τα καλοπλέξουδα κοράσια τότε εκείνη·
 .
 «Σ’ ό,τι θα ειπώ προσέξετε, λευκόχεραίς μου κόραις·
 όχι, ‘ς το πείσμα των θεών του Ολύμπου αυτός ο άνδρας 240
 τους ισοθέους Φαίαικας να σμίξη εδώ δεν ήλθε.
 ότι άμορφος προτήτερα μου εφάνηκε πως ήταν·
 και τώρ’ ομοιάζει των θεών των ουρανοκατοίκων.
 κ’ είθε παρόμοιος σύντροφος να ονομασθή δικός μου,
 ‘που να ‘στεργεν εγκάτοικος εδώ μ’ εμάς να μένη. 245
 αλλά δόστε, θεράπαινας, βρώσι, ποτό του ξένου».
 .
 Είπε και αυταίς υπάκουσαν ευθύς εις την φωνή της·
 κ’ έθεσαν βρώσι και ποτό σιμά ‘ς τον Οδυσσέα·
 κ’ έτρωγε κ’ έπινε αρπακτά ο θείος Οδυσσέας,
 κ’ είχε ο πολύπαθος καιρούς φαγί να δοκιμάση. 250
 και η λεκοχαίρα Ναυσικά τότε εφευρήκεν άλλο·
 εδίπλωσε και απίθωσε τα ενδύματα εις τ’ αμάξι,
 έξεψε τα σκληρώνυχα μουλάρια και άμ’ ανέβη.
 κ’ επαράκινα λέγοντας τον Οδυσσηά· «Σηκώσου,
 ξένε, εις την πόλι για να πας, κ’ εγώ θα σ’ οδηγήσω 255
 ‘ς του συνετού πατέρα μου το δώμα, όπου τους πρώτους
 πιστεύω από τους Φαίαικας θα ιδής και θα γνωρίσης.
 αλλ’ έλα κάμε ό,τι σου ειπώ· θαρρώ πως γνώσιν έχεις.
 όσον αγρούς διαβαίνουμε, και των ανθρώπων έργα,
 με ταις θεράπαινας μαζί κατοπιν εις τ’ αμάξι 260
 ογλήγορ’ ακολουθή με, κ’ εγώ τον δρόμο δείχνω,
 έως ότου θε να φθάσουμε ‘ς την πόλιν, οπού πύργος
 ζών’ υψηλός, κ’ έχει καλούς λιμέναις δυο ‘ς τα πλάγια.
 έχει το έμπασμα λεπτό· στενοχωρούν τον δρόμο
 τα κυρτά πλοία ‘ς ταις σκεπαίς, ‘πώχει καθείς δική του. 265
 κ’ είν’ η αγορά τους, ‘ς του λαμπρού την μέση Ποσειδίου,

με συρταίς πέτραις, 'πώχωσαν βαθειά, θεμελιωμένη.
και αυτού τ' άρμενα εργάζονται των πισσωμένων πλοίων,
τα καλαμάρια, τα πανιά, και καταξυούν κουπία.

και οι Φαίακες δεν αγαπούν φαρέτρα ουδέ δοξάρι, 270
μόνον πανιά, μόνον κουπιά, και ισόπλευρα καράβια,
οπού γι' αυτά περήφανοι το λευκό κύμα σχίζουν.

τούτων ξεφεύγω την πικρή γλώσσα, μη μ' ονειδίση
κανένας, ότ' είναι λαός περήφανος και αυθάδης.

άνδρας συμβαίνει πρόστυχος να ιδή, κ' ευθύς να είπη· 275
ο λαμπρός ξένος και τρανός, 'ς την Ναυσικά κατόπι,
ποιος είναι; που τον εύρηκε; άνδρα της θα τον κάμη.
μήπως από το πλοίο του, 'που εξέπεσ' εδώ πέρα,
ξένον εδέχθη μακρυνόν; τι γείτονες δεν είναι.

ή απ' ταις ολόθερμαις ευχαίς κατέβηκε ουρανόθεν 280
κάποιος θεός, και θα 'χη αυτόν εκείνη ολοζωής της;
καλήτερ' αν μονάχη της εξήτησε κ' ευρήκε

άλλοθεν άνδρα· ότι αψηφά τους συντοπίταις όλους,
τους Φαίακαις, οπού πολλοί και οι πρώτοι την ζητούσι.
αυτά θα ειπούν, κ' εγώ εντροπή τα λόγια τούτα θα 'χω. 285

κ' εγώ 'θελε κατηγορώ άλλην, αν όμοια πράξη,
χωρίς να 'χη το θέλημα των ποθητών γονέων,
πριν έλθ' εις γάμον φανερόν, τους άνδραις να σιμόνη.

και τώρα, ξένε, πρόσσεχε, αν θέλγης ο πατέρας
εις την πατρίδα ογλήγορα να σε ξεπροβοδήση. 290

'ς τον δρόμο θαύρης τον λαμπρόν λευκώνα της Αθήνης·
μέσ' αναβρύζει αυτού πηγή, και γύρω έχει λιβάδι·
αυτού 'ναι η γη και ο ανθούμενος ο κήπος του πατρός μου,

από την πόλι διάστημα, 'π' ακούεσ' αν βοήσης.
αυτού μείνε καθήμενος, έως ότου εμείς 'ς την πόλι 295
πατήσουμε και φθάσουμε 'ς τα σπίτια του πατρός μου·

και άμα λογιάσης ότι 'μεις 'ς τα σπίτι έχουμε φθάσει,
προς των Φαιάκων βάδισε την πόλι, και άμ' ερώτα
τα σπίτια του γενναιόκαρδου πατέρα μου Αλκινόου.

καλόγνωρα είναι· και μωρό παιδί να σου τα δείξη 300
δύναται· ότι δεν κτισθήκαν τα σπίτια των Φαιάκων,
ως τα παλάτια κτίσθηκαν του ήρωα του Αλκινόου·

και όταν οι δόμοι γύρωθε κ' η αυλή σε περιλάβουν,
διάβα ευθύς το μέγαρο να φθάσης 'ς την μητέρα,
'που εις την γωνίστρα κάθεται, 'ς την λάμπη της φωτίας, 305

γαλάζιο κλώθοντας μαλλί, θαυμάσιον, εις τον στύλον
απιθωμένη, και όπισθεν αυτής κάθονται η δούλαις.
και ‘ς την φωτιά σιμά θα ιδής τον θρόνο του πατρός μου,
‘π’ αυτού πίνει καθήμενος, όμοιος των αθανάτων.

ξεπέρν’ αυτόν, τα γόνατα, συ πιάσε της μητρός μου, 310
αν θες για σε χαρμόσυνη και ογλήγορα να φέξη
η ημέρα της επιστροφής, όθεν μακρυά και αν ήσαι.
και αν ίσως και σ’ ελεηθή και σ’ αγαπήση εκείνη,
θάρρου, θα ιδής τους ποθητούς, ογλήγορα θα φθάσης,
‘ς το σπίτι το καλόκτιστον, εις την γλυκειά πατρίδα». 315

.
Είπε και με την μάστιγα την φωτεινή ραβδίζει
τα μουλάρια, και αυτ’ άφησαν του ποταμού την άκρη,
ευθύς, κ’ ετρέχαν τακτικά, καλά τετραποδίζαν.
κυβερνά η κόρη εύμορφα, πεζοί για να προφθάσουν
η δούλαις με τον Οδυσσηά· με νου ραβδίζ’ η κόρη. 320
κ’ έκλιν’ ο ήλιος, κ’ έφθασαν ‘ς της Αθηνάς το δάσος
το ένδοξο, και αυτού κάθισεν ο θείος Οδυσσέας,
και εις του μεγάλου του Διός την κόρη ευθύς ευχήθη·

.
«Άκου με, κόρη αδάμαστη, τ’ αιγιδοφόρου Δία·
εισάκουσέ με, ‘π’ άλλοτε δεν μ’ έχεις εισακούσει, 325
‘που ευχόμεον, όταν μ’ έκρουεν ο μέγας κοσμοσείστης.
δος να με ιδούν οι Φαίακες με σπλάχνος και μ’ αγάπη».

.
Ευχήθη, και τον άκουσε τότε η Παλλάδ’ Αθήνη·
και δεν του εφονερόνονταν εμπρός του, ότι εφοβόνταν
εκείνη τον πατράδελφον και αυτός εμίσα σφόδρα 330
τον ομοιόθεον Οδυσσηά, πριν φθάσ’ εις την πατρίδα.

ΤΕΛΟΣ Α' ΤΟΜΟΥ